

2. Sociální vývoj

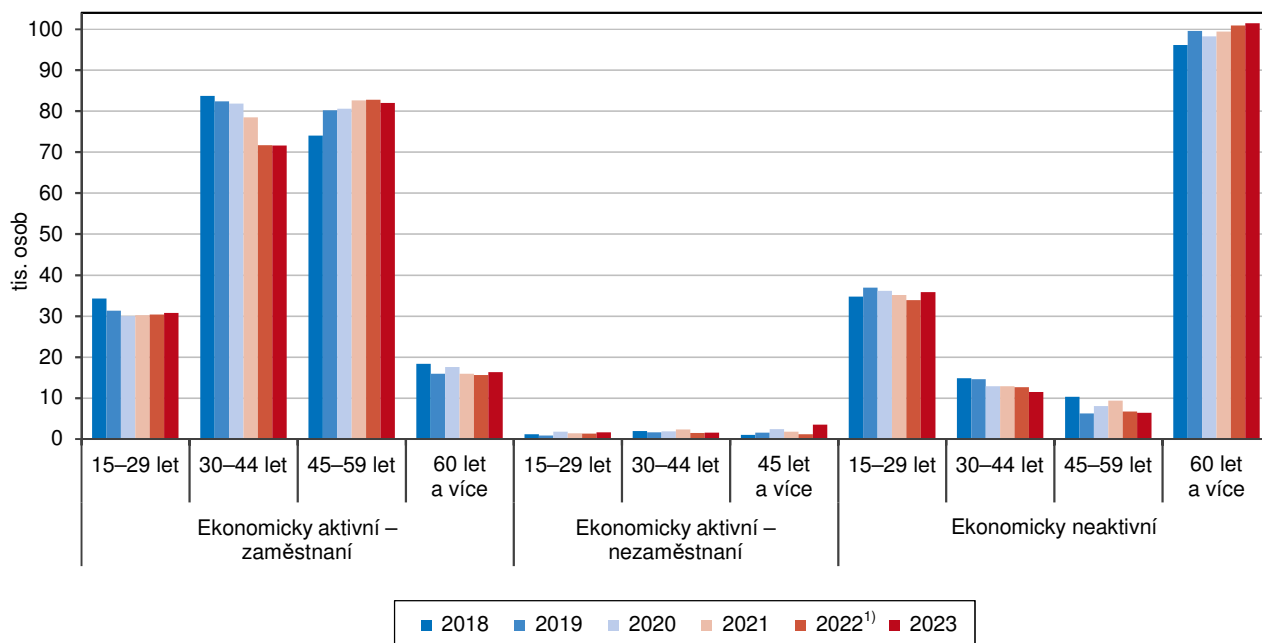
Zaměstnanost, ekonomická aktivita

Údaje o ekonomické aktivitě obyvatelstva jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS).

Údaje o ekonomické aktivitě obyvatelstva a míře zaměstnanosti a nezaměstnanosti jsou získávány z Výběrového šetření pracovních sil (VŠPS), které probíhá od roku 1993. Řídí se definicemi a doporučeními Mezinárodní organizace práce (ILO), respektuje obsahovou náplň celoevropského šetření Labour Force Survey a jeho data jsou mezinárodně srovnatelná.

Graf 2.1 Obyvatelstvo v Libereckém kraji podle ekonomické aktivity a věku

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Pracovní sílu tvoří zaměstnaní v národním hospodářství a nezaměstnaní.

Populaci osob ve věku 15 a více let tvoří pracovní síla a obyvatelstvo mimo pracovní sílu. Pracovní silou se rozumí zaměstnaní v národním hospodářství a nezaměstnaní. Skupinu obyvatel mimo pracovní sílu tvoří v základním dělení důchodci, žáci, studenti a osoby pečující o rodinu.

V roce 2023 tvořilo pracovní sílu kraje 57,3 % populace ve věku 15 a více let.

V roce 2023 žilo podle výsledků VŠPS v Libereckém kraji 362,6 tis. osob ve věku 15 a více let. Pracovní sílu tvořilo 207,6 tis. osob, tj. 57,3 populace ve věku 15 a více let. Proti roku 2022 se pracovní síla v kraji rozšířila o 3,1 tis. osob (+1,5 %). Zaměstnaní se na pracovní síle podíleli 96,7 % (200,7 tis. osob), zbývajících 3,3 % představovali nezaměstnaní (6,9 tis. osob). Meziročně se pak počet zaměstnaných zvýšil o 0,1 % (0,3 tis. osob), počet nezaměstnaných se téměř zdvojnásobil (+71,3 %). Počet obyvatel mimo pracovní sílu čítal v roce 2023 155,0 tis. osob, tj. ve srovnání s rokem 2022 o 0,9 tis. osob (0,6 %) více. Z hlediska věkové struktury tvoří největší část pracovní síly osoby ve věku 45 až 59 let (41,2 %) a dále osoby 30 až 44 leté (35,2 %). Osoby nad 60 let věku se na pracovní síle v kraji v roce 2023 podílely ze 7,9 % a osoby ve věku 15 až 29 let z 15,6 %. Podobná věková struktura je patrná také v případě zaměstnaných osob, tj. největší část představují osoby 45 až 59leté (40,9 %) a osoby ve věku 30 až 44 let (35,7 %). Taktéž ve struktuře nezaměstnaných mají většinové zastoupení osoby ve věku 45 až 59 let (50,8 %), druhé místo však v tomto případě s 23,8% podílem obsadily osoby ve věku 15 až 29 let, až poté následují nezaměstnaní ve věku 30 až 44 let (22,6 %).

Největší část zaměstnaných osob v kraji bylo ve věku 45 až 49 let.

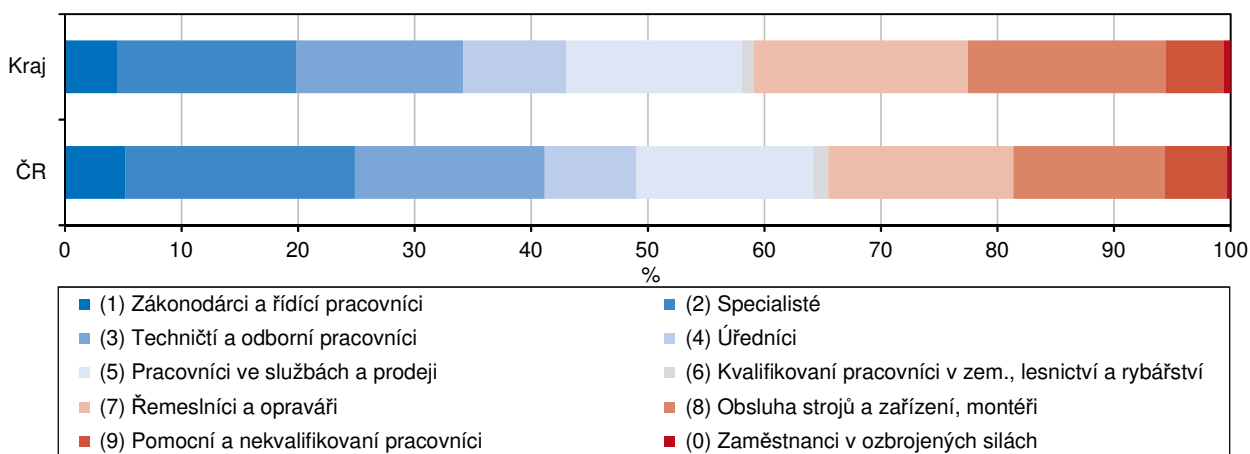
Při podrobnějším pohledu na věkovou strukturu zaměstnaných největší část představovaly osoby ve věku 45 až 49 let (17,1 % zaměstnaných v kraji), naopak nejméně (a v zásadě logicky) se na zaměstnanosti podíleli mladí mezi 15 a 19 lety (0,4 %). Mezi roky 2022 a 2023 zaznamenala největší absolutní přírůstek věková kategorie 50 až 54 let (+1,5 tis. osob) a 65 a více let (+1,1 tis. osob), relativní nárůst byl pak nejvyšší právě u zaměstnaných nad 65 let věku (+27,8 %). Nejvyšší absolutní i relativní úbytek počtu zaznamenali zaměstnaní ve věku 55 až 59 let (-2,1 tis. osob, tj. -9,0 %). Z hlediska vzdělání jsou pak mezi zaměstnanými v našem regionu nejvíce a také vyrovnaně zastoupeny osoby se středním vzděláním bez maturity (37,0 %) a středním vzděláním s maturitou (36,4 %). Základní vzdělání (případně bez vzdělání) mělo 6,3 % zaměstnaných, naopak vysokoškolsky vzdělána byla zhruba pětina zaměstnaných. Meziročně se však snížil počet osob se středním vzděláním bez maturity (-6,7 tis. osob, tj. -8,3 %) a také vysokoškoláků (-0,6 tis. osob, tj. -1,5 %). Naopak nárůst byl vykázán u zaměstnaných se středním vzděláním s maturitou (+6,9 tis. osob, tj. +10,5 %) a osob bez nebo se základním vzděláním (+0,8 tis. osob, tj. +7,2 %).

Nejvíce zaměstnaných v kraji pracovalo ve zpracovatelském průmyslu.

Většina zaměstnaných osob v našem kraji v roce 2023 pracovala ve zpracovatelském průmyslu (35,9 %). S výrazným odstupem následovala odvětví velkoobchod a maloobchod, opravy motorových vozidel, kde působilo 8,7 % zaměstnaných. Třetím v pořadí pak bylo odvětví zdravotní a sociální péče se 7,8 % zaměstnaných.

Graf 2.2 Zaměstnaní podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání CZ-ISCO v Libereckém kraji a ČR v roce 2023

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

Téměř 84 % zaměstnaných je v postavení zaměstnance.

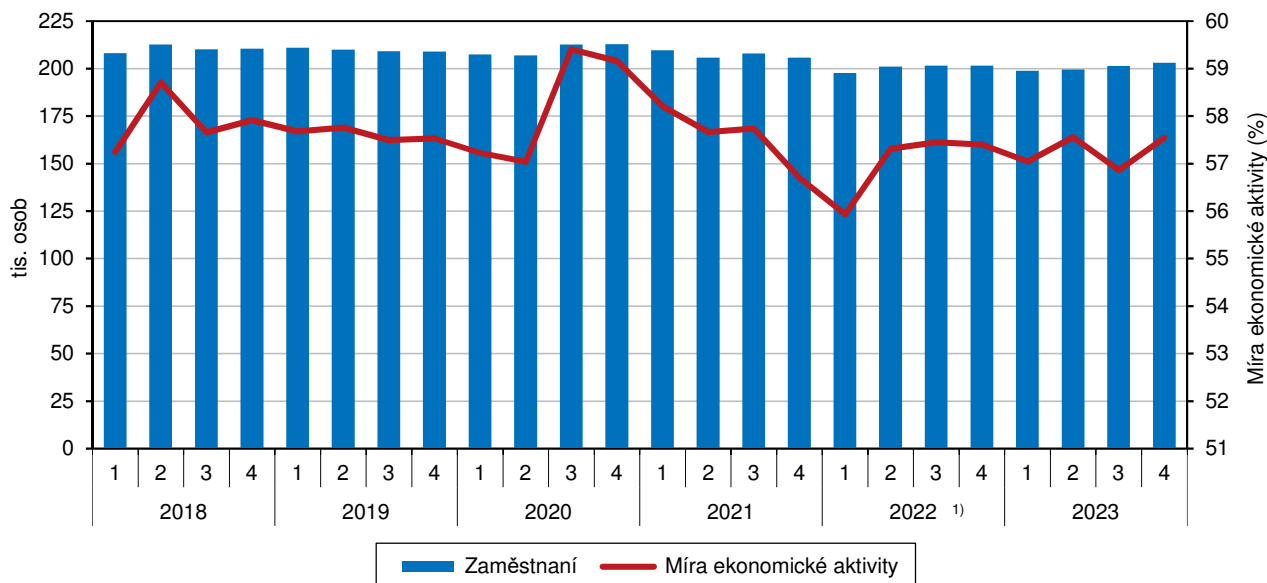
Z hlediska postavení byla většina zaměstnaných v kraji zaměstnancem (83,8 %), 13,7 % pracovalo na vlastní účet a v postavení zaměstnavatele bylo 2,4 % zaměstnaných. Podle klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO) bylo nejvíce zaměstnaných zařazeno do třídy 7 – řemeslníci a opraváři (18,3 %) a s nepatrným odstupem následovala třída 8 – obsluha strojů a zařízení, montéři (17,0 %). Třetí v pořadí byli s 15,3% podílem zaměstnaní ze třídy 2, tj. specialisté. Více než 10% zastoupení pak měli také pracovníci ve službách a prodeji (15,0 %, tj. třída 5) a techničtí a odborní pracovníci (14,4 %, tj. třída 3).

Míra zaměstnanosti byla v Libereckém kraji 2. nejnižší.

Míra zaměstnanosti (tj. podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob 15letých a starších) v roce 2023 v Libereckém kraji činila 55,3 %, tedy proti roku 2022 o 0,6 p. b. méně. Napříč kraji se míra zaměstnanosti v roce 2023 pohybovala v rozmezí od 55,2 % v Moravskoslezském kraji do 64,5 % v hlavním městě Praze, republikový průměr dosáhl 58,4 %. Hodnota za Liberecký kraj byla v tomto srovnání 2. nejnižší.

Graf 2.3 Zaměstnaní a míra ekonomické aktivity v Libereckém kraji podle čtvrtletí

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

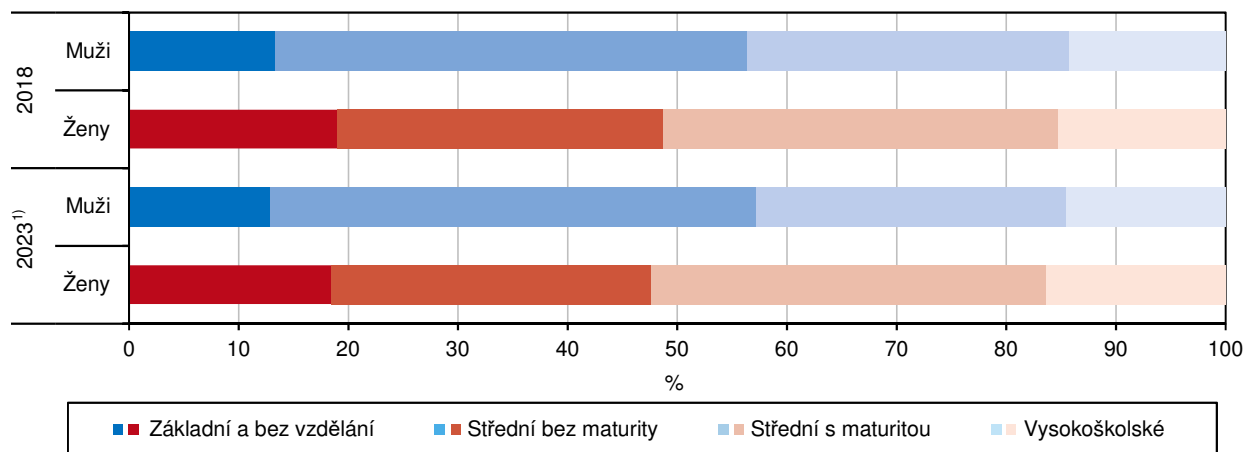
¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Míra ekonomické aktivity v Libereckém kraji byla v mezikrajském srovnání nejnižší.

Míra ekonomické aktivity (tj. podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných na počtu všech osob 15letých a starších) v Libereckém kraji v roce 2023 dosáhla 57,3 %. Meziročně se tento podíl zvýšil nepatrně, a to o 0,2 p. b.. V porovnání s ostatními kraji Česka byla uvedena hodnota jednoznačně nejnižší. Nejvyšší míru ekonomické aktivity vykázalo hlavní město Praha (65,8 %) a celorepublikový průměr činil 59,9 %.

Graf 2.4 Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle pohlaví a vzdělání v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

¹⁾ od roku 2023 jsou data zpracována dle nové metodiky

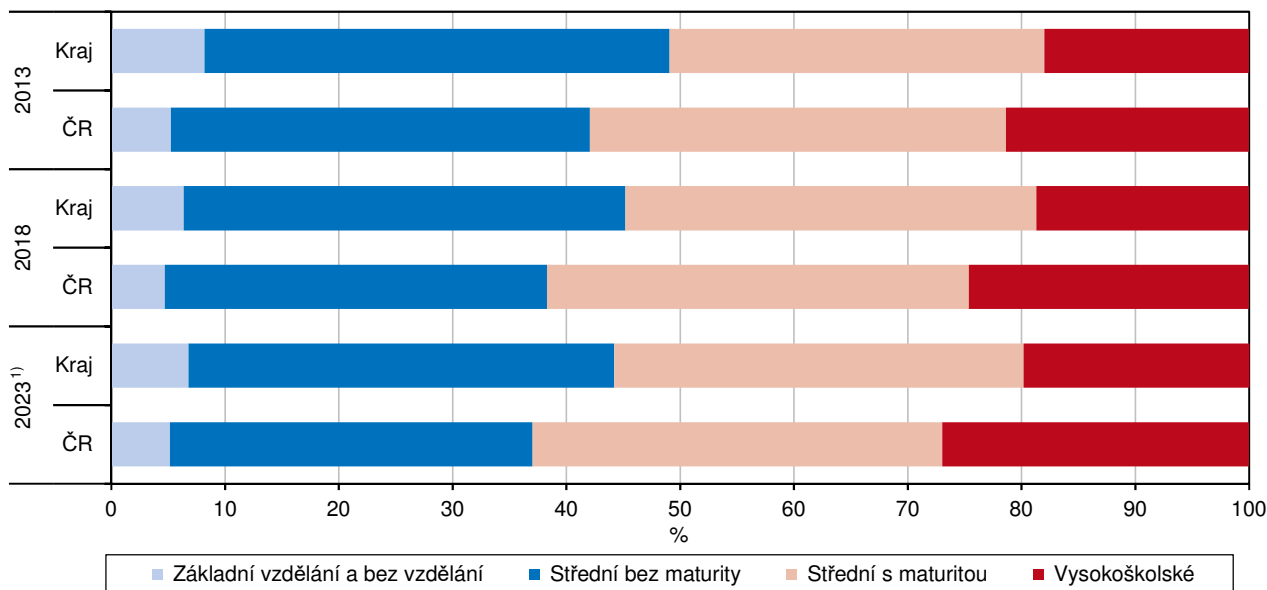
Nejvyšší míru ekonomické aktivity v kraji měly osoby ve věku 50 až 54 let a osoby s vysokoškolským vzděláním.

V rámci jednotlivých věkových skupin byla nejvyšší míra ekonomické aktivity v případě Libereckého kraje zjištěna u osob ve věku 50 až 54 let, u kterých dosáhla 96,4 %. Více než 90% hodnota byla dosažena ještě také u osob ve věku 45 až 49 let (93,2 %) a 40 až 44 let (90,4 %). Přímá úměra je pak u hodnoty míry ekonomické aktivity zřejmě v případě vzdělání. Nejvyšší hodnoty tak bylo dosaženo ve skupině vysokoškolsky vzdělaných osob (73,4 %), nejnižší u osob se základním vzděláním nebo bez vzdělání (24,5 %). Mezi pohlavími je míra ekonomické aktivity výrazně odlišná s tím, že vyšší je na straně mužů (66,3 %) než žen (48,7 %). V případě mužů je pak nejvyšší míra ekonomické aktivity ve věku 30 až 34 let (98,2 %), u žen je maximální hodnota dosažena ve věku 50 až 54 let (98,5 %). Vyšší míra ekonomické

aktivity u žen než u mužů je pak zřejmá pouze ve věkové skupině 15 až 19 let (4,4 % u mužů, 5,3 % u žen) a 50 až 54 let (94,7 % u mužů, 98,5 % u žen). Nejvýraznější rozdíl v míře ekonomické aktivity je pak mezi muži a ženami ve věku 30 až 34 let (muži 98,2 % a ženy 63,0 %) a dále ve věku 20 až 24 let (72,3 % muži, 42,6 % ženy), což je nejpravděpodobněji dáno jednak skutečností, že ženy častěji než muži studují a dále tím, že ženy se, nejčastěji kolem 30. věku života, stávají matkami a věnují se tak péči o rodinu. Přímá úměra mezi mírou ekonomické aktivity a úrovní vzdělání platí také u obou pohlaví, ve všech vzdělanostních kategoriích je však vyšší míra ekonomické aktivity na straně mužů.

Graf 2.5 Pracovní síla (zaměstnaní a nezaměstnaní) podle vzdělání v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ od roku 2023 jsou data zpracována dle nové metodiky

Druhé a další zaměstnání mělo v kraji 5. tis. osob, meziročně o pětinu více.

Druhé a další zaměstnání mělo v roce 2023 v Libereckém kraji 5 tis. zaměstnaných osob, meziročně to znamená 20,2% nárůst (+0,8 tis. osob). Více zaměstnaných s druhým a dalším zaměstnáním bylo na straně žen (52,1 %, tj. 2,6 tis. osob). Ve srovnání s rokem 2022 se počet těchto zaměstnaných zvýšil u obou pohlaví – v případě žen o 22,7 % (+0,5 tis. osob) a v případě mužů o 17,5 % (+0,4 tis. osob). Nejvíce zaměstnaných majících druhé a další zaměstnání bylo evidováno v hlavním městě Praze (25,5 tis., tj. 18,2 % celorepublikového úhrnu 140,3 tis. takto zaměstnaných). Více než 10 tis. osob vykázal také kraj Jihomoravský (16,7 tis., tj. 11,9 %), Moravskoslezský (14,7 tis., tj. 10,5 %) a Středočeský (11,6 tis., tj. 8,3 %). Nejméně jich naopak zaznamenal Ústecký kraj (3,8 tis., tj. 2,7 %). Druhý nejmenší počet byl pak zjištěn v našem regionu. Převaha žen mezi zaměstnanými s druhým (a dalším) zaměstnáním byla vedle našeho evidována již jen ve 2 dalších regionech, tj. v Plzeňském a Zlínském kraji.

Zaměstnaní v kraji v průměru skutečně odpracovali 32,8 hodin týdně, což bylo mezi kraji nejméně.

Zaměstnaní z Libereckého kraje v průměru skutečně odpracovali 32,8 hodin za referenční týden, z toho v případě plné pracovní doby to bylo 33,9 hodin. U mužů tento počet činil 34,4 hodin (v plné pracovní době 35,0 hodin a v kratší 16,7 hodin), u žen pak 30,8 hodin (v plné pracovní době 32,4 hodin, v kratší 18,0 hodin). V rámci krajů byl nejvyšší průměrný počet skutečně odpracovaných hodin zaznamenán v Ústeckém kraji (35,5 hodin), v plné pracovní době pak v hlavním městě Praze (36,3 hodin). Na opačném konci se v případě obou hodnot umístil Liberecký kraj.

Mezi nezaměstnanými převažovaly osoby se středním vzděláním bez maturity.

Ve struktuře 6,9 tis. nezaměstnaných osob podle pohlaví v Libereckém kraji v roce 2023 mírně převažovaly ženy (3,5 tis. osob, tj. 50,4 %). V porovnání s rokem 2022 vzrostl počet nezaměstnaných u obou pohlaví, tj. na straně mužů o 1,5 tis. osob (+73,7 %) a na straně žen o 1,4 tis. osob (+69,0 %). Z hlediska vzdělanostní struktury nezaměstnaných pak v případě obou pohlaví převažovaly osoby se středním vzděláním bez maturity, vyšší podíl těchto nezaměstnaných byl však patrný na straně mužů (59,0 % nezaměstnaných mužů) než žen (38,6 % nezaměstnaných žen). Nezaměstnaní se středním vzděláním s maturitou pak v případě mužů představovaly 19,6 % a v případě žen 30,3 % nezaměstnaných.

Nezaměstnaní déle než jeden rok tvořily téměř 40 % nezaměstnaných.

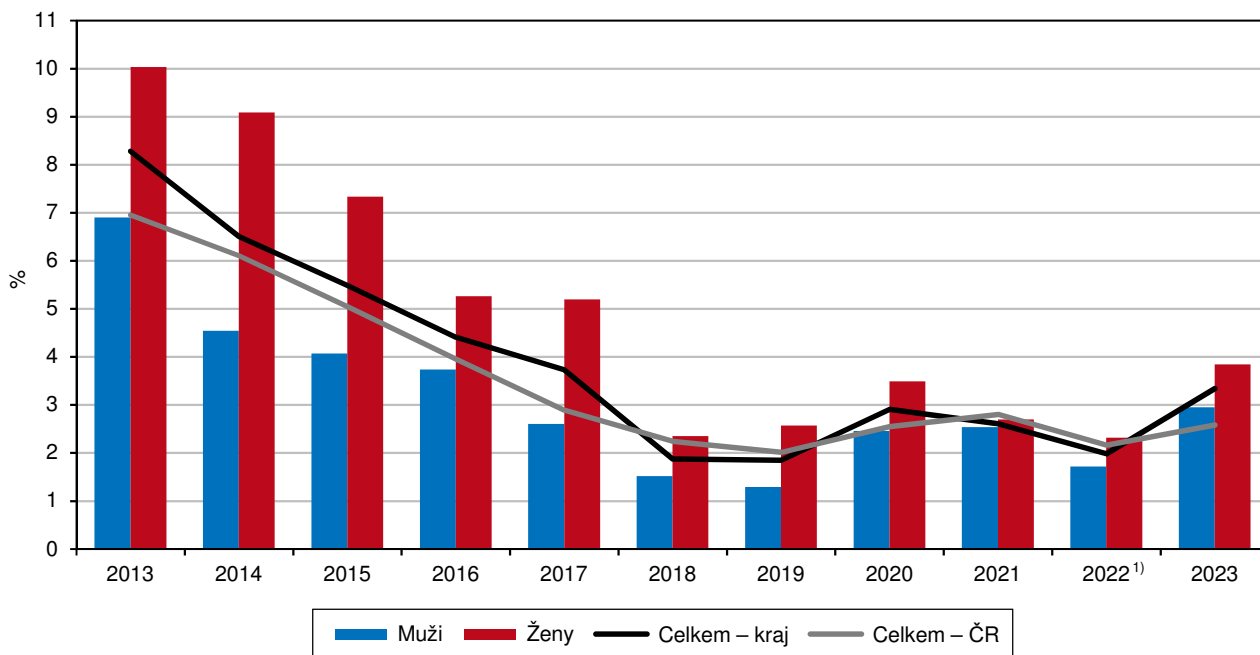
Mezi 6,8 tis. nezaměstnanými v našem kraji (bez osob, které již práci našly) tvořili největší podíl (39,9 %, tj. 2,7 tis. osob) dlouhodobě nezaměstnaní (nezaměstnaní déle než 1 rok), z toho osoby hledající zaměstnání déle než 2 roky představovaly 27,7 % nezaměstnaných. Druhou nejpočetnější skupinou pak naopak byli ti, kteří nové zaměstnání našli nejpозději do 3 měsíců (1,6 tis. osob, tj. 23,0 %).

Nezaměstnaní hledali zaměstnání nejčastěji přes známé nebo úřady práce.

Nejčastěji nezaměstnaní v posledních čtyřech týdnech k hledání zaměstnání využívali úřady práce a známé (shodně 5,4 tis. nezaměstnaných), 4,2 tis. nezaměstnaných osobně navštěvovalo podniky a firmy a 3,0 tis. osob sledovalo pracovní inzerci.

Graf 2.6 Roční průměrná obecná míra nezaměstnanosti v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Obecná míra nezaměstnanosti byla v našem kraji 4. nejvyšší.

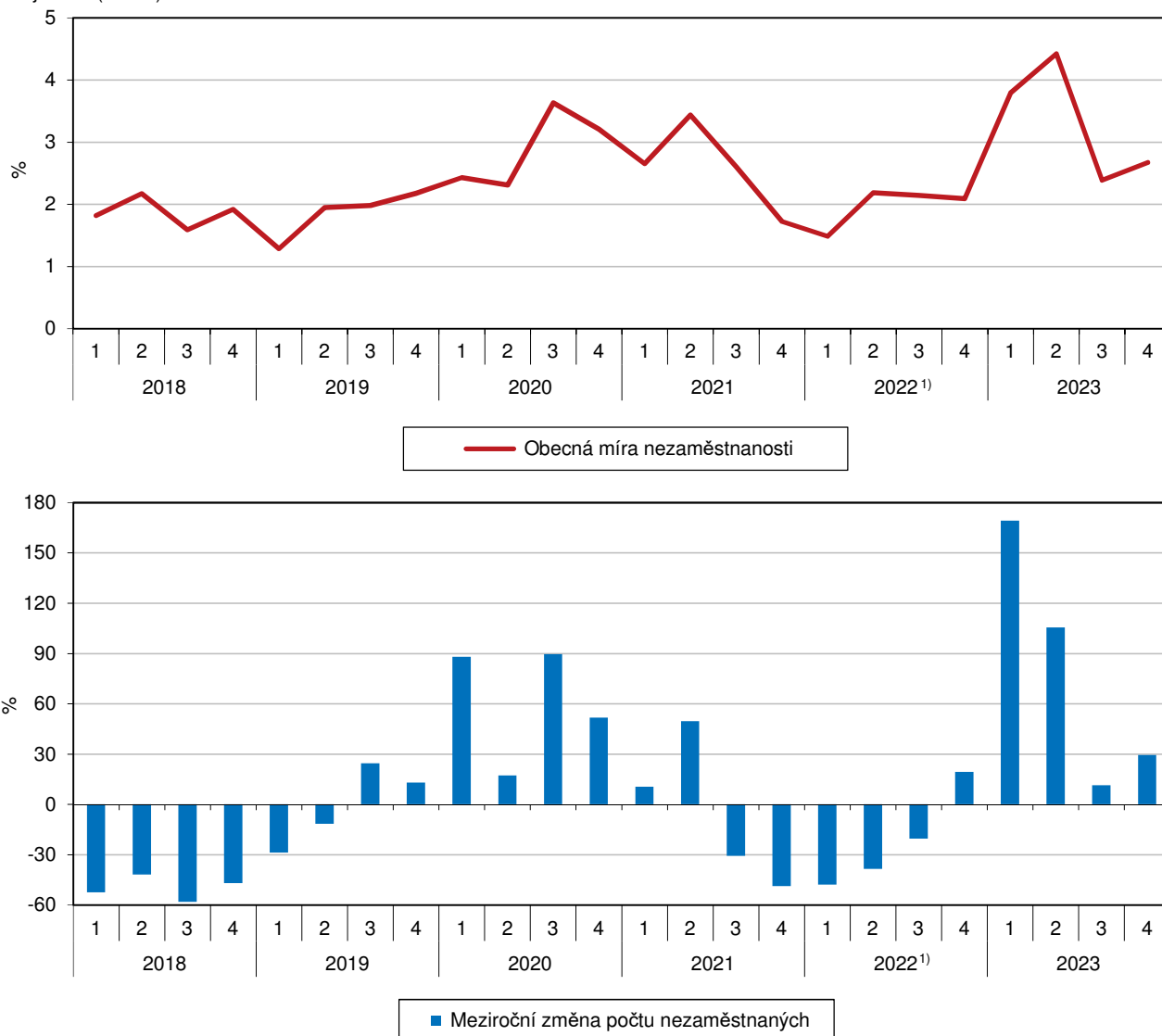
Obecná míra nezaměstnanosti v roce 2023 v našem kraji činila 3,3 %, meziročně se tak její hodnota zvýšila o 1,4 p. b. V porovnání s ostatními kraji Česka se jedná o 4. nejvyšší hodnotu, ve srovnání s celorepublikovým průměrem je krajská hodnota o 0,8 p. b. vyšší. Napříč regiony Česka se pak obecná míra nezaměstnanosti pohybovala v rozmezí od 1,5 % v Kraji Vysočina do 4,3 % v Karlovarském kraji. S výjimkou Olomouckého (-0,4 p. b.) vzrostla meziročně hodnota obecné míry nezaměstnanosti ve všech krajích, nejvýraznější byl její nárůst právě v Libereckém regionu.

Nadpoloviční počet osob mimo pracovní sílu byl ve věku 65 a více let.

Mimo pracovní sílu bylo v roce 2023, jak již bylo v předchozím textu zmíněno, v našem kraji 155,0 tis. osob ve věku 15 a více let, tj. 95,8 tis. žen (61,8 %) a 59,2 tis. mužů (38,2 %). Věková struktura těchto osob v zásadě zrcadlí hlavní důvody ekonomické neaktivity těchto osob – největší část tak představují osoby ve věku 65 a více let (57,5 %), tedy osoby, které jsou již v penzi. S výrazným odstupem následují mladí lidé ve věku 15 až 24 let, kteří s největší pravděpodobností dosud studují (20,4 %). Vyšší zastoupení pak také mají osoby ve věku 25 až 39 let, kam nejčastěji spadají ženy na mateřské a následně rodičovské dovolené, ty se v roce 2023 v našem kraji na celkovém počtu osob mimo pracovní sílu podílely 8,1 %. Věková struktura osob mimo pracovní sílu z pohledu pohlaví v zásadě odpovídá výše uvedené celkové struktuře, tj. nejvyšší zastoupení mají v případě mužů i žen mimo pracovní sílu osoby starší 65 let (57,7 %, resp. 57,3 %), následují mladí lidé mezi 15 a 24 roky (23,8 % mužů a 18,3 % žen). Logicky nejvýraznější rozdíl je pak v zastoupení osob ve věku 25 až 39 let, který je významně vyšší na straně žen (11,1 %) než mužů (3,3 %). Muži pak mají vyšší zastoupení ve věkové kategorii 40 až 64 let, tj. 15,1 %, podíl žen dosáhl v této skupině 13,1 %.

Graf 2.7 Obecná míra nezaměstnanosti a změna počtu nezaměstnaných podle čtvrtletí v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ (VŠPS)

¹⁾ data od roku 2022 jsou přepočtena dle nové metodiky vážení

Zaměstnanost cizinců

Přes 10 % cizinců podnikalo na základě živnostenského oprávnění.

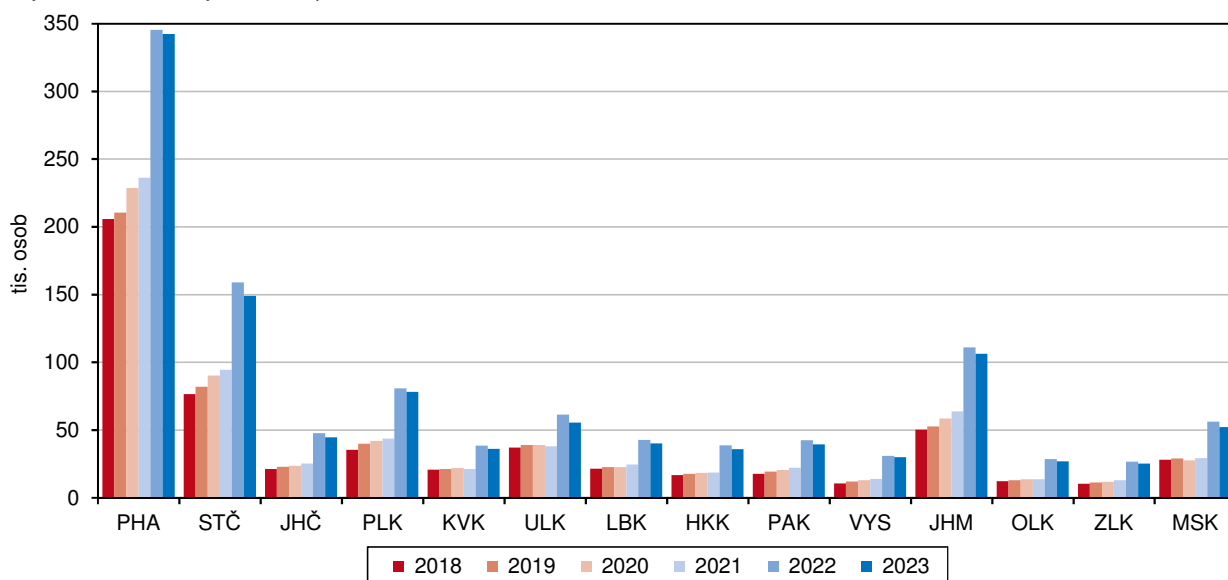
Podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva průmyslu a obchodu bylo v Libereckém kraji k 31. 12. 2023 zaměstnáno 27 947 cizinců, tj. meziročně o 1,8 % více. Na úřadech práce bylo evidováno 25 061 cizinců (89,7 % zaměstnaných cizinců), jejich počet se meziročně zvýšil o 434 osob (+1,8 %). Na základě živnostenského oprávnění podnikalo 2 886 cizinců (10,3 %), což je o 55 osob (+1,9 %) více než v roce 2022.

Počet pracujících cizinců evidovaný na území Libereckého kraje byl v mezikrajském srovnání 5. nejnižší.

V porovnání s ostatními kraji byl v roce 2023 počet pracujících cizinců evidovaný na území Libereckého kraje 5. nejnižší. Nejvíce těchto osob vykázalo hlavní město Praha (300 168 osob), nejméně Olomoucký kraj (19 203 osob). Stejně umístění našeho kraje a také krajů na první a poslední příčce platilo také v případě cizinců evidovaných na úřadech práce. Nejvíce cizinců podnikajících na základě živnostenského oprávnění bylo zaznamenáno opět v hlavním městě Praze (50 263 osob), nejméně však v Kraji Vysočina (1 862 osob). Hodnota za Liberecký kraj pak byla 4. nejnižší.

Graf 2.8 Cizinci podle krajů

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

V přepočtu na 1 000 obyvatel v kraji připadlo 62,0 zaměstnaných cizinců.

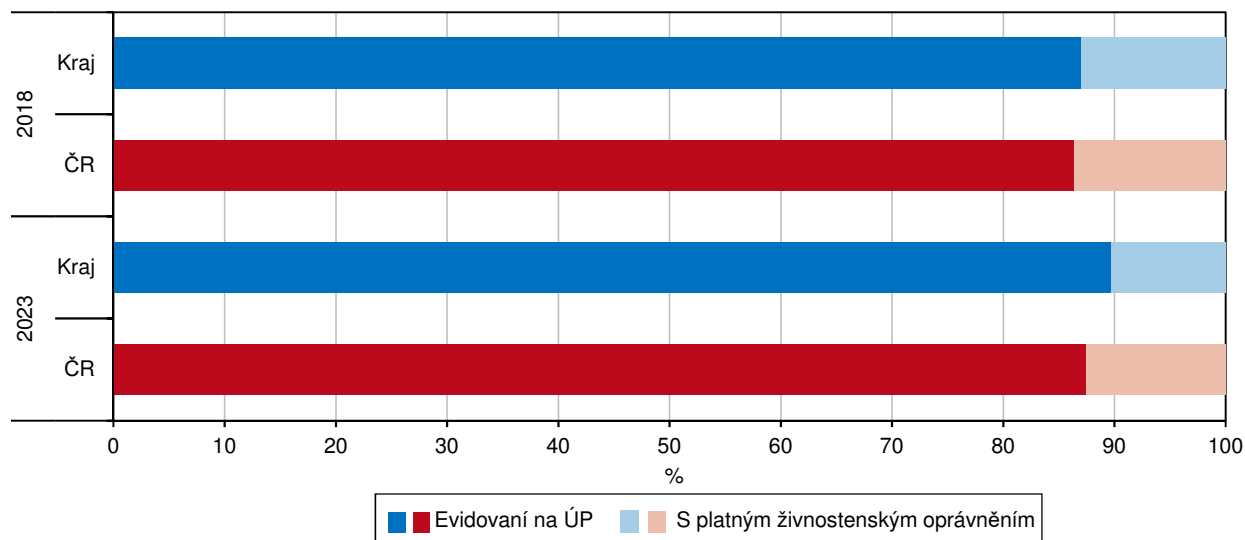
V přepočtu na 1 000 obyvatel vykazuje stále nejvíce pracujících cizinců hlavní město Praha – v úhrnu 216,8 ‰, evidovaných na úřadech práce 180,5 ‰ a s živnostenským oprávněním 36,3 ‰. Také poslední příčku mezikrajského srovnání uzavírají stejné kraje, tj. v případě celkového počtu cizinců a cizinců evidovaných na úřadech práce Olomoucký kraj (30,3 ‰, resp. 26,1 ‰) a v případě cizinců s živnostenským oprávněním Kraj Vysočina (3,6 ‰). Umístění našeho regionu se však změnilo – v přepočtu na 1 000 obyvatel kraje je evidováno 62,0 zaměstnaných cizinců (6. nejvyšší hodnota), 55,6 cizinců evidovaných na úřadech práce a 6,4 cizinců s živnostenským listem (shodně 7. nejvyšší hodnota).

Počet zaměstnaných cizinců se meziročně zvýšil ve 12 krajích.

Počet zaměstnaných cizinců se zvýšil ve 12 krajích České republiky. Výjimkou byl Královéhradecký kraj, ve kterém se počet těchto osob meziročně snížil o 1,1 % a Ústecký kraj, ve kterém se počet nepatrně snížil o 13 osob. Přírůstek v zaměstnanosti uvedených osob se napříč kraji pohyboval v rozmezí od +0,6 % v kraji Jihočeském do +6,7 % v Kraji Vysočina.

Graf 2.9 Zaměstnaní cizinci v Libereckém kraji (k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

Nejvíce cizinců v kraji pracuje v okrese Liberec, nejméně v okrese Jablonec nad Nisou.

Z pohledu okresů kraje bylo nejvíce zaměstnaných cizinců vykázáno v okrese Liberec (18 182 osob, tj. 65,1 % celkového počtu). Následoval okres Česká Lípa (3 417 osob, tj. 12,2 %), okres Semily (3 211 osob, tj. 11,5 %) a nejméně těchto cizinců evidoval okres Jablonec nad Nisou (3 137 osob, tj. 11,2 %). Nejvíce cizinců evidovaných na úřadech práce i cizinců-živnostníků evidoval okres Liberec (17 039 osob, resp. 1 143 osob), nejméně v případě cizinců v evidenci úřadů práce v okrese Jablonec nad Nisou (2 467 osob) a v případě cizinců-živnostníků v okrese Semily (417 osob). Počet zaměstnaných cizinců vzrostl ve 3 okresech kraje, nejvýrazněji v okrese Liberec (+5,8 %). V okrese Semily byl oproti roku 2022 jejich počet o 17,6 % nižší s tím, že počet cizinců v evidenci úřadů práce v tomto okrese meziročně poklesl o 20,1 % a počet cizinců-živnostníků byl naopak o 4,3 % vyšší (tj. nejvyšší nárůst v rámci okresů kraje). Počet živnostníků s cizím státním občanstvím pak v porovnání s rokem 2022 poklesl pouze v okrese Jablonec nad Nisou, a to o 0,3 %.

Mezi zaměstnanými cizinci převažovali z 53,9 % muži.

Mezi zaměstnanými cizinci v Libereckém kraji z 53,9 % převažovali muži (meziročně o 0,6 p. b. méně). Na konci roku 2023 bylo na úřadech práce evidováno 12 106 žen s cizí státní příslušností (48,3 % z celkového počtu), ve srovnání s rokem předchozím se jejich počet zvýšil o 3,5 % (+414 osob). Naopak počet cizinců-mužů evidovaných na úřadech práce meziročně vzrostl pouze o 0,2 % (+20 osob). V případě držitelů živnostenského oprávnění měly ženy zastoupení výrazně nižší – 774 žen představovalo 26,8 % z počtu cizinců s živnostenským oprávněním v kraji. Meziročně se však počet cizinek majících živnostenský list snížil o 24 osob, tedy o 3,0 %. Na straně mužů došlo k navýšení ve výši 3,9 %, tedy +79 osob.

Cizinci evidovaní na úřadech práce byli z většiny zastoupeni občany EU/EHP a Švýcarska v postavení zaměstnanců.

Cizinci v evidenci úřadů práce v Libereckém kraji k 31. 12. 2023 byli podle typu evidence z většiny zastoupeni občany EU/EHP a Švýcarska v postavení zaměstnanců (10 498 osob, 41,9 % celkového počtu cizinců v evidenci úřadů práce). Tyto osoby mají v pracovněprávních vztazích stejné právní postavení jako občané České republiky, mají tedy volný přístup na trh práce. Meziročně se počet těchto osob snížil o 4,9 % (-540 osob). Cizí státní příslušníci, kteří nepotřebují pracovní oprávnění, tvořili 42,5 % (10 657 osob) evidovaných a jejich počet se oproti roku 2022 zvýšil o 14,1 % (+1 313 osob). Třetí nejpočetnější skupinou cizinců evidovaných na úřadech práce byly osoby se zaměstnaneckými kartami (3 680 osob,

tj. 14,7% podíl), tyto karty svým držitelům povolují současně zaměstnání i pobyt. Jejich počet se však meziročně snížil o 9,0 % (-366 osob). Platné povolení k zaměstnání mělo v roce 2023 pouze 220 cizinců (0,9 %), meziročně tedy jejich počet vzrostl o 35 osob (+ 18,9 %). Počet cizinců s modrou kartou, která jeho držitele opravňuje k výkonu vysoce kvalifikovaného zaměstnání, se v roce 2023 ve srovnání s rokem 2022 snížil ze 14 osob na 6 osob.

Více než 74 % cizinců evidovaných na úřadech práce a pocházejících ze zemí mimo EU bylo z Ukrajiny.

Z pohledu státního občanství pocházela většina cizinců evidovaných na úřadech práce v roce 2023 v Libereckém kraji ze zemí mimo Evropskou unii (14 585 osob, tj. 58,2 % všech cizinců v evidenci úřadů práce). Nejčastěji se jednalo o občany Ukrajiny (11 587 osob, tj. 79,4 % cizinců mimo unijní země). S výrazným odstupem následovali občané Mongolska (953 osob, tj. 6,5 %). Více než 2% zastoupení měli v této skupině již jen občané Vietnamu (363 osob) a Moldavska (308 osob), občané Ruska tvořili 1,8 % (265 osob). V rámci 10 476 cizinců evidovaných na úřadech práce a pocházejících ze zemí Evropské unie pak měli nejvyšší zastoupení občané Slovenska (3 677 osob, tj. 35,1 % cizinců z unijních zemí evidovaných na úřadech práce) a Polska (2 945 osob, tj. 28,1 %). Zastoupení vyšší než 10 % pak v této skupině cizinců měly již jen osoby s rumunským (1 519 osob) a bulharským (1 171 osob) státním občanstvím. Úřady práce neevidovali žádného občana Lucemburska.

Také v případě cizinců s živnostenským oprávněním se nejčastěji jednalo o občany z Ukrajiny.

I v případě cizinců s živnostenským oprávněním pocházela většina z nich ze zemí mimo Evropskou unii (1 940 osob), opět se v největší míře jednalo o občany s ukrajinským státním občanstvím (928 osob, tj. 32,2 % všech cizinců-podnikatelů a 47,8 % cizinců-podnikatelů ze zemí mimo EU). Dalších 23,1 % všech cizinců-podnikatelů, resp. 34,4 % cizinců-podnikatelů ze zemí mimo EU (667 osob), představovali občané Vietnamu. Podnikatelé ze zemí Evropské unie měli nejčastěji slovenské státní občanství (495 osob, tj. 52,3 % z 946 osob s živnostenským oprávněním z unijních zemí). Téměř 14 % živnostníků z těchto zemí tvořili občané Polska.

Nezaměstnanost

Na konci roku 2023 se počet uchazečů o zaměstnání v kraji ve srovnání s koncem roku 2022 zvýšil o 1,9 %.

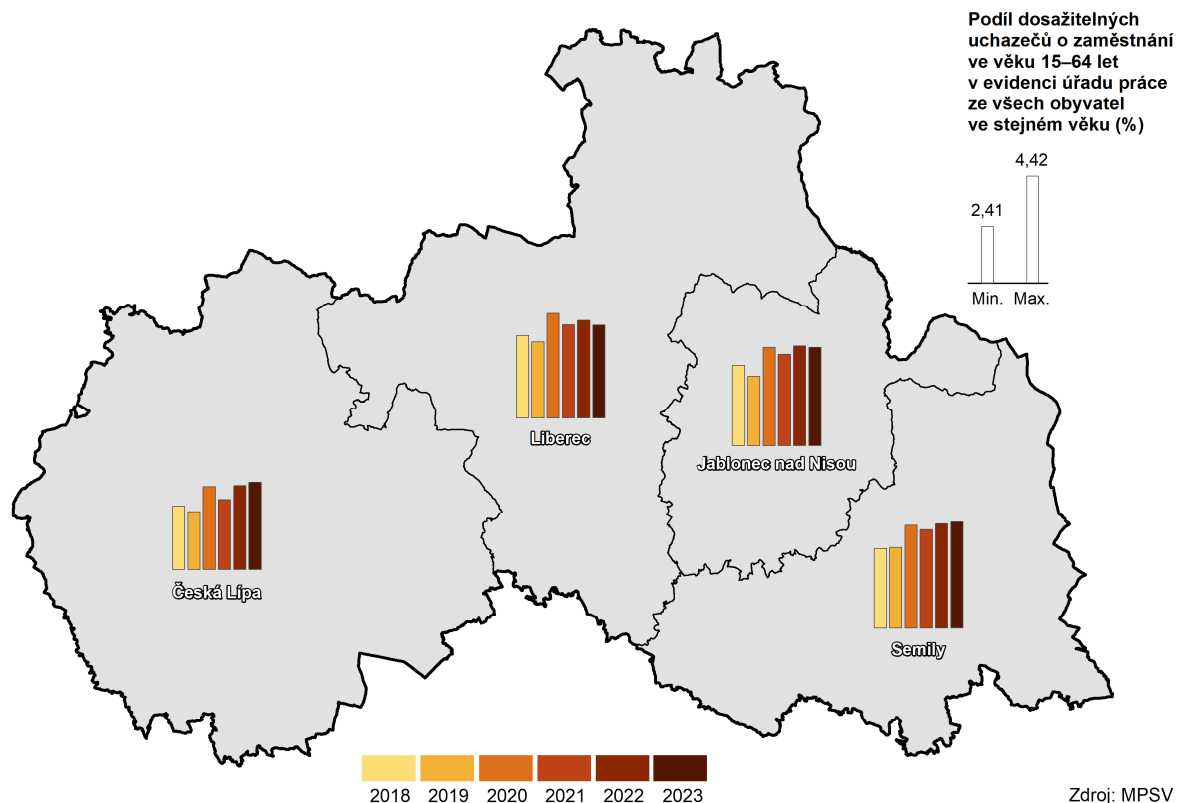
K poslednímu dni roku 2023 bylo na úřadech práce v Libereckém kraji registrováno celkem 12 485 uchazečů o zaměstnání, tj. o 1,9 % více než ke konci předchozího roku. Většinu neumístěných žadatelů o práci tvořily ženy (54,4 %). Mezi dosažitelné uchazeče ve věku 15–64 let, kteří mohli bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa, patřilo celkem 11 109 osob (meziročně +1,7 %, 89,0 % z celkového počtu nezaměstnaných). Ve srovnání s předchozím rokem se na úřadech práce v Libereckém kraji zvýšil také počet uchazečů z řad absolventů a mladistvých (+14,9 % na 702 osob), kteří tak představovali 5,6 % nezaměstnaných. Naopak počet uchazečů se zdravotním postižením mírně poklesl o 0,7 % na 1 689 osob. Jejich zastoupení však zůstává nadále vysoké a nějakou formu zdravotního postižení měl v kraji uznanou každý sedmý uchazeč, na celkovém počtu neumístěných uchazečů se tyto osoby podílely 13,5 %. Podmínky pro výplatu podpory v nezaměstnanosti ke sledovanému datu splnilo 4 050 uchazečů, tj. 32,4 % všech žadatelů o práci.

V posledních čtyřech letech se počet uchazečů pohybuje kolem 12 tis. osob.

Z dlouhodobého pohledu, mezi roky 2005 až 2023, se počet uchazečů v kraji pohyboval v rozmezí od 9 341 osob v roce 2019 do 26 273 osob v roce 2009. Nejdelší bylo období poklesu počtu uchazečů v letech 2014 až 2019. Více než 20 tis. uchazečů bylo na úřadech práce v kraji evidováno v období let 2009 až 2014. V posledních čtyřech letech se počet uchazečů pohybuje kolem 12 tis. osob.

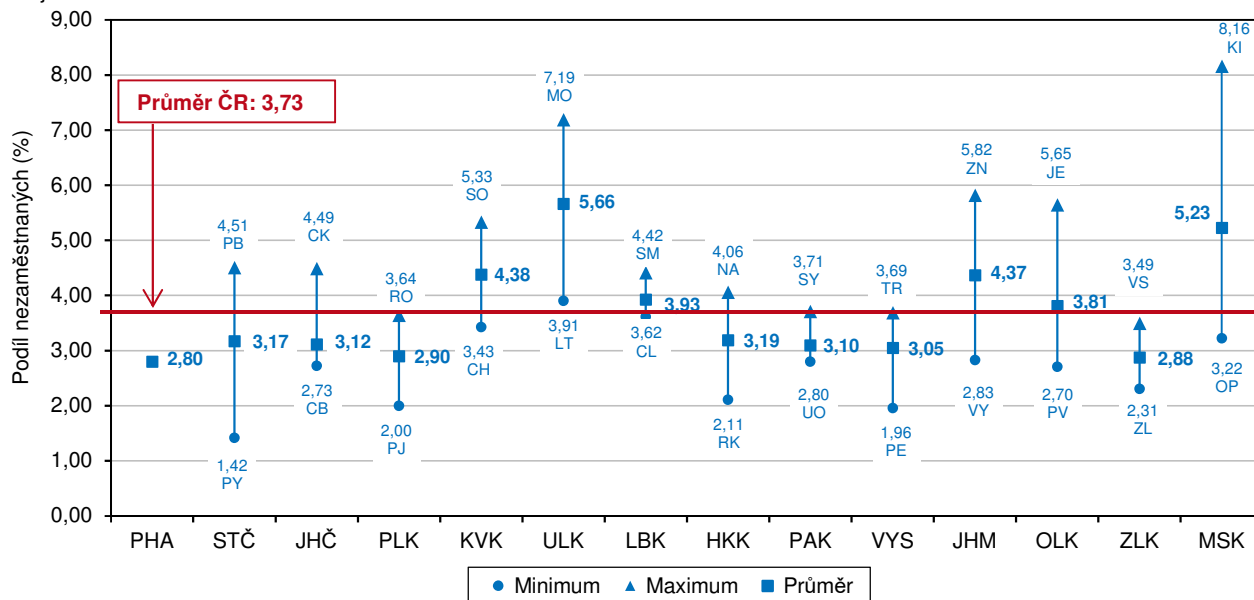

Podíl nezaměstnaných osob podle okresů Libereckého kraje v letech 2018 až 2023 (stav k 31. 12.)

Graf 2.10 Rozptyl podílu nezaměstnaných podle okresů a krajů k 31. 12. 2023

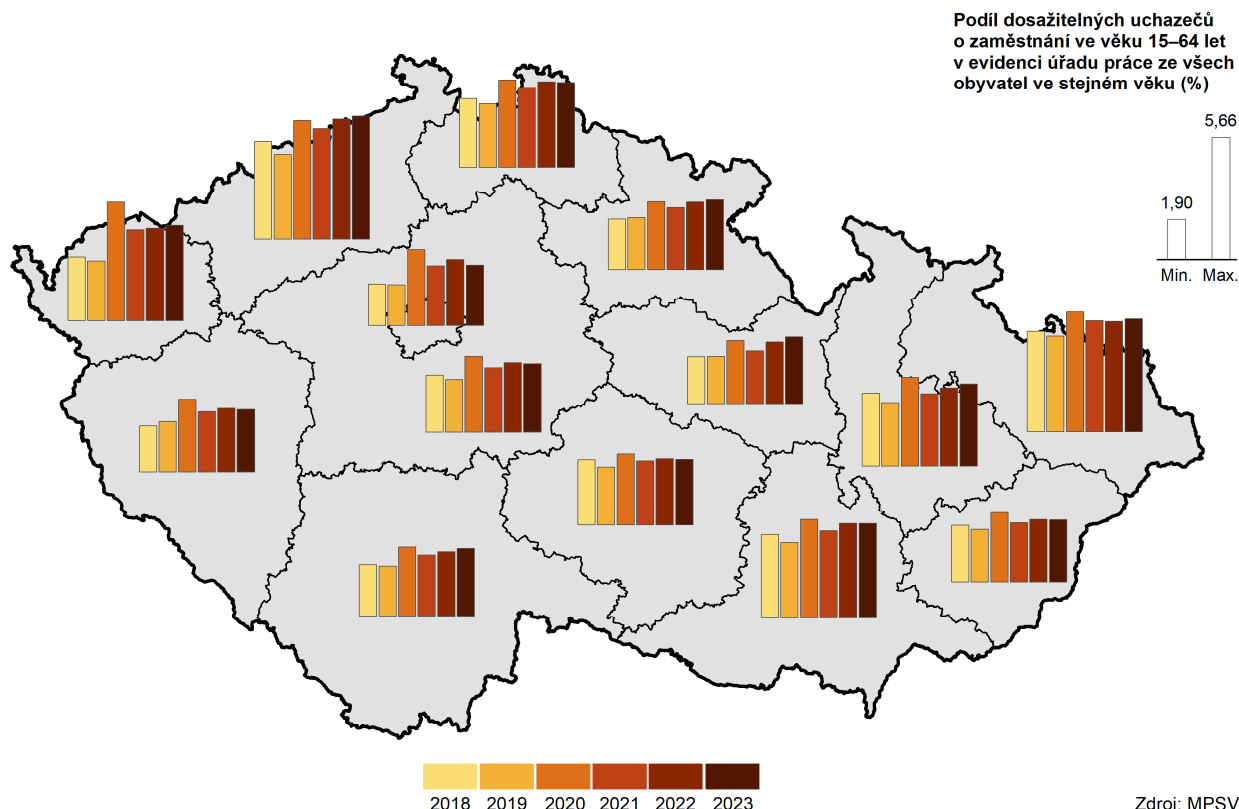
Zdroj: MPSV

Největší skupinu uchazečů tvořily osoby ve věku 55–59 let.

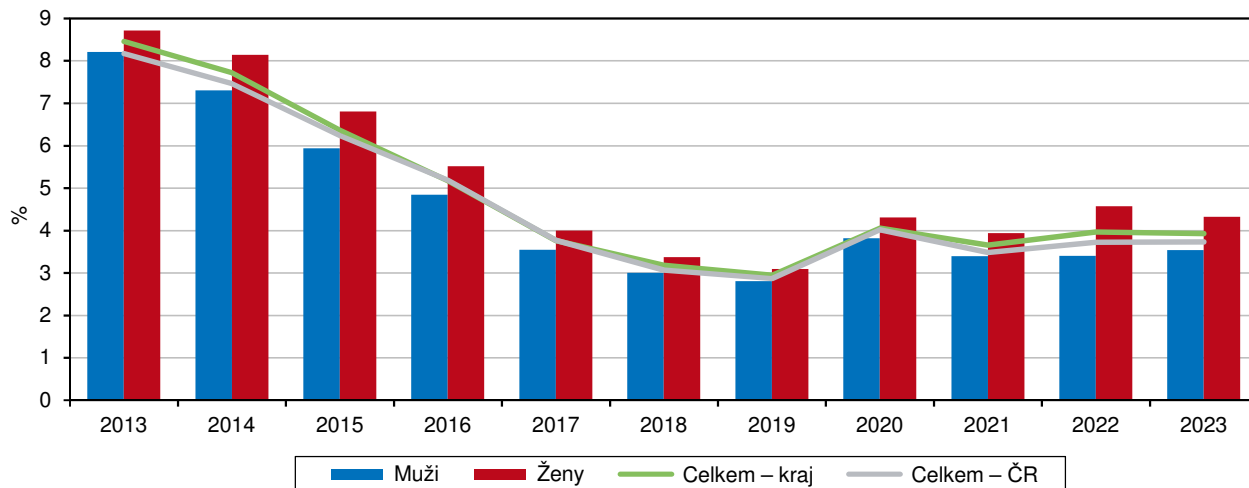
Z hlediska věku převažovaly ve struktuře uchazečů o zaměstnání v kraji v roce 2023 osoby 55 až 59 leté (1 648 osob, tj. 13,2 % všech uchazečů). Více než 10% zastoupení pak měly také osoby ve věku 45 až 49 let (11,9 %), 50 až 54 let (11,7 %), 40 až 44 let (10,8 %) a 35 až 39 let (10,2 %). Uchazeči do 19 let představovali 5,7 % nezaměstnaných. V průměru pak bylo uchazečům 42,4 let, tj. 5. nejvyšší věk mezi kraji. Republikový průměr činil 42,8 let. Nejstarší uchazeče o zaměstnání evidovaly úřady práce v Moravskoslezském kraji, kterým bylo v průměru 43,9 let. Průměrně nejmladší strukturu uchazečů o zaměstnání vykázal Ústecký kraj (41,9 let).

Podíl nezaměstnaných osob podle krajů v letech 2018 až 2023 (stav k 31. 12.)

Graf 2.11 Podíl nezaměstnaných osob¹⁾ v Libereckém kraji (roční průměr)

Zdroj: MPSV

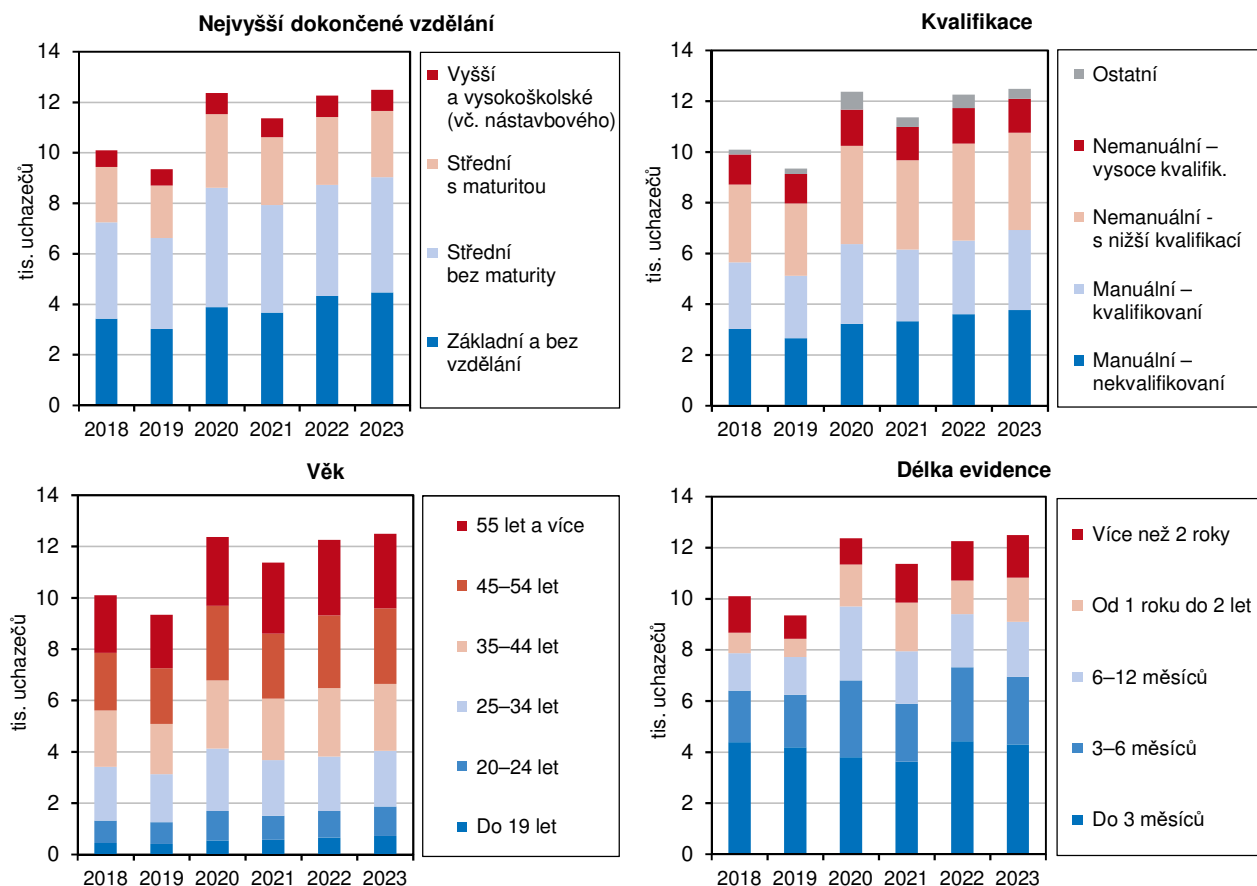
¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Necelá třetina uchazečů měla střední vzdělání bez maturity, dalších 30 % uchazečů mělo jen základní vzdělání.

Největší část uchazečů o zaměstnání byla vyučena (32,7 % všech uchazečů), dalších 30,0 % mělo pouze základní vzdělání. S výrazným odstupem pak následovali uchazeči mající úplné střední odborné vzdělání s maturitou (bez vyučení), kteří tvořili 15,1 % nezaměstnaných. Vysokoškolské vzdělání uvedlo 5,9 % žadatelů o práci, srovnatelné bylo zastoupení uchazečů bez vzdělání včetně neúplného základního vzdělání (5,8 %). Ze struktury uchazečů podle klasifikace zaměstnání vyplývá, že největší část neumístěných žadatelů o práci spadala do třídy 9, tj. pomocní a nequalifikovaní pracovníci (30,2 %). Jedna pětina uchazečů pak byla zařazena do třídy 5, tj. pracovníci ve službách a prodeji.

Graf 2.12 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle vzdělání, kvalifikace, věku a délky evidence v Libereckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

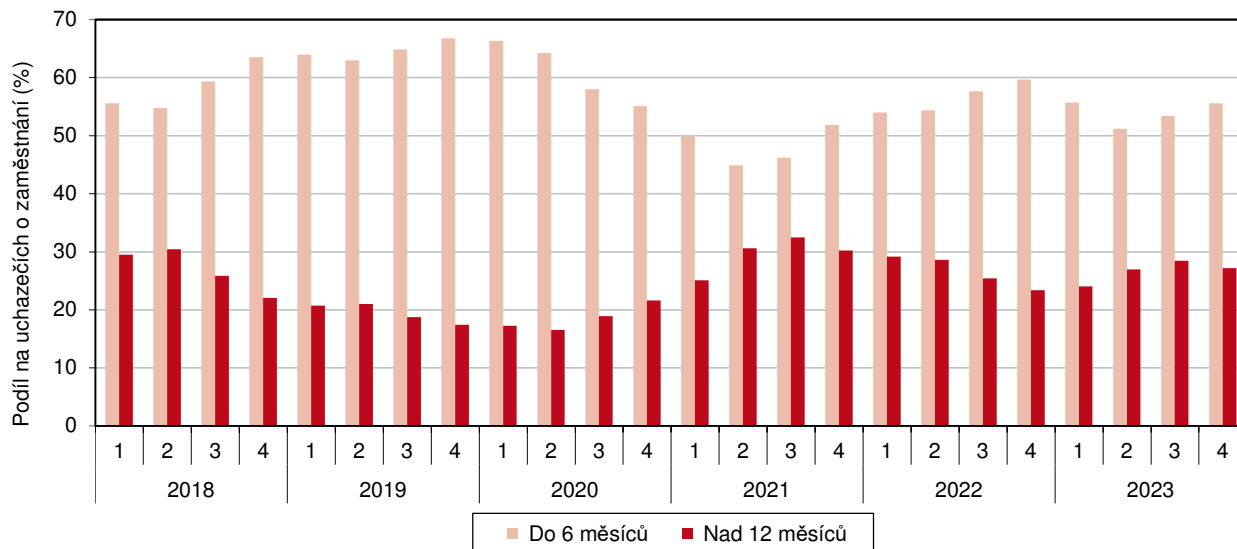
Více než třetina uchazečů byla v evidenci úřadu práce do 3 měsíců, pětina pak 3 až 6 měsíců.

Většina uchazečů o zaměstnání byla v roce 2023 v evidenci úřadu práce maximálně 3 měsíce (34,4 % všech uchazečů), pětina pak 3 až 6 měsíců. Dlouhodobě nezaměstnané (tzn. nezaměstnané déle než 1 rok) reprezentovalo ve sledovaném roce 3 393 osob, tedy 27,2 % nezaměstnaných. Meziročně se počet dlouhodobě nezaměstnaných zvýšil o 18,7 %. Od roku 2005 bylo nejvíce dlouhodobě nezaměstnaných evidováno v roce 2013 (10 459 osob), nejméně v roce 2019 (1 626 osob). Podíl dlouhodobě nezaměstnaných na jejich celkovém počtu se pak v rámci uvedeného období pohyboval v rozmezí od 17,4 % v roce 2019 do 43,0 % v roce 2014. V celé České republice činil podíl dlouhodobě nezaměstnaných v roce 2023 29,5 %. V rámci krajů bylo pak nejvyšší zastoupení dlouhodobých žadatelů zjištěno v Moravskoslezském kraji (37,3 %), naopak nejnižší podíl těchto nezaměstnaných vykázaly úřady práce v Pardubickém kraji (17,7 %). Hodnota za Liberecký kraj byla 7. nejvyšší. Mezi okresy Libereckého kraje bylo nejvíce dlouhodobě nezaměstnaných evidováno v okrese Liberec (5 122 osob), nejméně v okrese Semily (2 129 osob). V případě podílu byla nejvyšší hodnota zjištěna v okrese Jablonec nad Nisou (30,8 % všech nezaměstnaných evidovaných v tomto okrese), nejnižší opět v okrese Semily (22,0 %). Napříč správními obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP) našeho kraje se pak podíl dlouhodobě nezaměstnaných pohyboval mezi 19,4 % ve správním obvodu Turnov a 43,3 % v obvodu Tanvald. Ve všech správních obvodech, podobně jako v Libereckém kraji, byli ve struktuře nezaměstnaných nejčastěji zastoupeni uchazeči s délkou evidence do 3 měsíců (nejvíce ve správním obvodu Turnov, tj. 42,3 %). Výjimkou byl pouze správní obvod Tanvald, ve kterém tvořili největší část uchazeči s evidencí déle než 2 roky (25,8 %)

a teprve poté následovali uchazeči do 3 měsíců (22,8 %). Vyšší zastoupení nezaměstnaných evidovaných 2 roky a více vykázal také správní obvod Frýdlant (20,6 %).

Graf 2.13 Krátkodobě a dlouhodobě nezaměstnaní ke konci čtvrtletí v Libereckém kraji

Zdroj: MPSV

Nárok na podporu v nezaměstnanosti měla necelá třetina žadatelů. Nejčastěji pobírali podporu ve výši 11 501 Kč a více.

Nárok na podporu v nezaměstnanosti v roce 2023 doložilo 4 050 uchazečů, tj. 32,4 % všech žadatelů. Meziročně se jejich podíl zvýšil pouze nepatrně (+0,6 %). Největší počet uchazečů s podporou v nezaměstnanosti byl v kraji mezi roky 2005 a 2023 vykázán v roce 2009 (8 820 osob), nejméně v roce 2019 (3 729 osob). Pokud jde o podíl uchazečů s nárokem na podporu, ten se v uvedeném období pohyboval v rozmezí od 18,6 % v roce 2012 do 42,9 % v roce 2008. V rámci mezikrajského srovnání nejvyšší podíl uchazečů s podporou vykázal v roce 2023 Kraj Vysočina (41,2 %), nejnižší pak Karlovarský region (22,5 %). Zastoupení těchto uchazečů v našem kraji bylo v mezikrajském žebříčku shodně jako ve Středočeském kraji 6. nejnižší. Nejčastěji uchazeči v našem kraji pobírali podporu ve výši 11 501 Kč a více (34,8 % uchazečů s nárokem), s výrazným odstupem následovali uchazeči pobírající částku 4 501 až 5 500 Kč (18,1 %) a uchazeči s částkou 7 501 až 8 500 Kč (11,4 %). Průměrná výše podpory v nezaměstnanosti v našem regionu pak dosáhla částky 10 139 Kč (tj. o 381 Kč pod republikovým průměrem). Nejvyšší průměrná podpora byla vyplácena uchazečům z hlavního města Prahy (13 192 Kč), nejnižší uchazečům z Moravskoslezského kraje (9 741 Kč). Částka vyplácená v našem kraji byla 6. nejnižší.

Meziročně se podíl nezaměstnaných snížil pouze nepatrně.

Podíl nezaměstnaných k 31. prosinci 2023 v Libereckém kraji dosáhl 3,93 % a ve srovnání s údajem na konci prosince 2022 byl nižší pouze o 0,04 p. b. Během období let 2005 až 2023 vykázal podíl nezaměstnaných nejnižší hodnotu v roce 2019 (2,95 %), naopak nejvyšší v roce 2013, kdy dosáhl 8,46 %. Více než 8% hranici překročila hodnota ukazatele ještě také v roce 2009 (8,29 %) a 2010 (8,06 %).

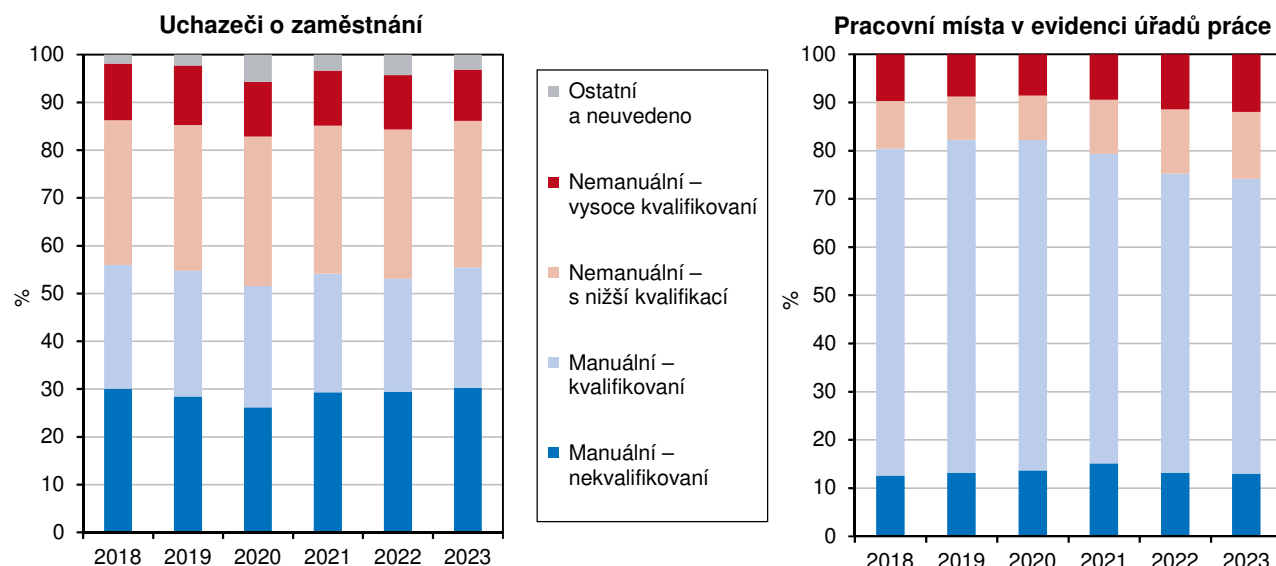
Podíl nezaměstnaných v Libereckém kraji se o 0,2 p. b. pohyboval nad republikovým průměrem.

Krajské hodnoty podílu nezaměstnaných se ke konci roku 2023 pohybovaly v rozmezí od 2,80 % v hlavním městě Praze do 5,66 % v Ústeckém kraji. Nezaměstnanost za celou Českou republiku činila 3,73 %. Podíl nezaměstnaných osob pod hranicí tří procent vykázaly celkem tři kraje – druhá nejnižší hodnota po hlavním městě Praze náležela Zlínskému kraji (2,88 %), třetí Plzeňskému kraji (2,90 %). Pětiprocentní hranici nezaměstnanosti překročil pouze Moravskoslezský

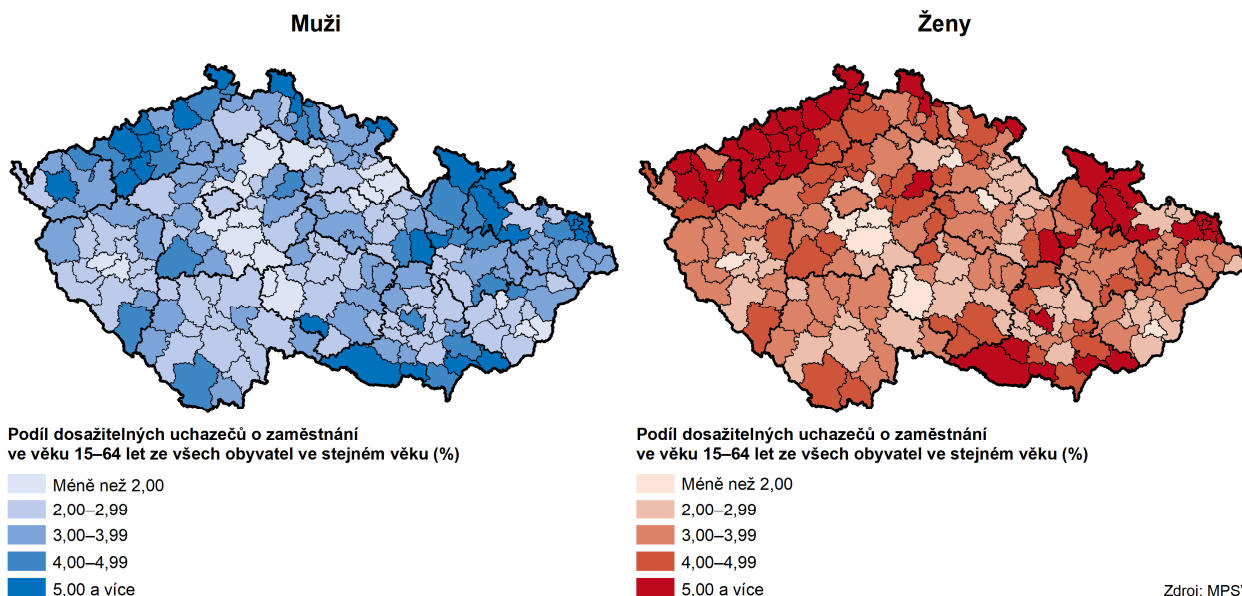
kraj (5,23 %) a již výše zmíněný Ústecký kraj. Ve srovnání s koncem roku 2022 se podíl nezaměstnaných osob v Libereckém kraji, jak již bylo zmíněno, nepatrně snížil a mezi kraji se jednalo o 3. nejnižší pokles. Nižší hodnotu tohoto ukazatele zaznamenalo také dalších 5 krajů – nejvýraznější pokles vykázalo hlavní město Praha (-0,24 %). Zbývající kraje evidovaly meziročně vyšší podíl nezaměstnaných, největší přírůstek byl vykázán v Pardubickém kraji (+0,24 %). Celkově za území celé České republiky došlo k meziročnímu růstu nezaměstnanosti pouze o 0,01 procentního bodu.

Graf 2.14 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa podle kvalifikace v Libereckém kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

Podíl nezaměstnaných osob podle pohlaví a podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2023

Mezi okresy kraje byla nejnižší nezaměstnanost v okrese Česká Lípa, nejvyšší v okrese Semily.

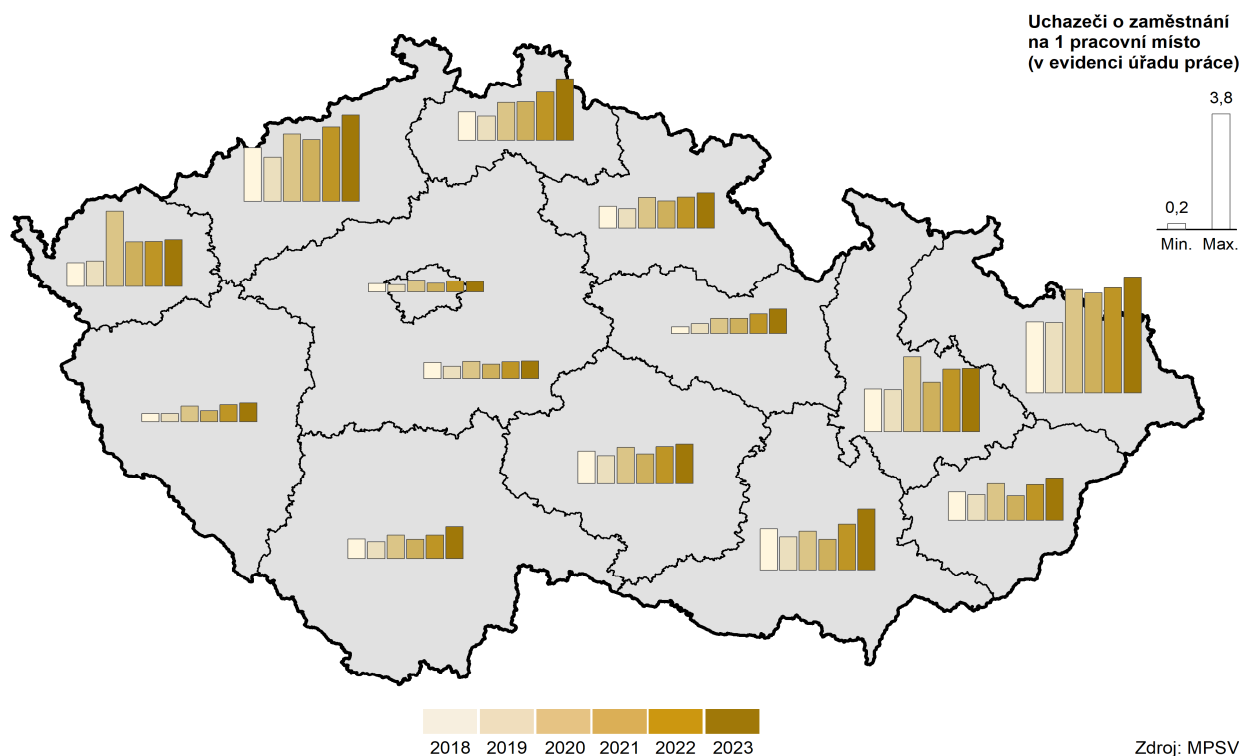
Mezi všemi 77 okresy České republiky se nezaměstnanost ke konci roku 2023 pohybovala v rozmezí od 1,42 % v okrese Praha-východ do 8,16 % v okrese Karviná. Z okresů Libereckého kraje se v uvedeném žebříčku z tohoto pohledu nejlépe umístil

okres Česká Lípa (44. pozice, 3,62 %), následoval okres Liberec (49. pozice, 3,84 %), okres Jablonec nad Nisou (53. pozice, 4,07 %) a nejméně příznivé umístění získal okres Semily (59. pozice, 4,42 %). Meziročně se podíl nezaměstnaných zvýšil v okrese Česká Lípa (+0,15 p. b.) a v okrese Semily (+0,09 p. b.), v okrese Liberec a Jablonec nad Nisou hodnota proti konci roku 2022 poklesla (-0,20 p. b., resp. -0,05 p. b.).

Meziroční pokles nezaměstnanosti žen v mezikrajském srovnání byl 2. nejvyšší.

Oproti konci roku 2022 se v Libereckém kraji nezaměstnanost žen snížila 0,25 p. b. na 4,32 %, což znamenalo 2. nejvyšší pokles mezi kraji. Ke snížení nezaměstnanosti žen došlo v dalších 7 krajích, k nejvyššímu v hlavním městě Praze (-0,36 p. b.), k nejnižšímu v Karlovarském kraji (-0,04 p. b.). Ostatní kraje zaznamenaly meziročně vyšší podíl nezaměstnaných a v tomto případě se přírůstek pohyboval mezi +0,06 p. b. v Moravskoslezském do +0,22 p. b. v Pardubickém kraji.

Uchazeči o zaměstnání na jedno volné pracovní místo v evidenci úřadu práce podle krajů v letech 2018 až 2023 (stav k 31. 12.)

Nárůst podílu nezaměstnanosti mužů byl 6. nejvyšší.

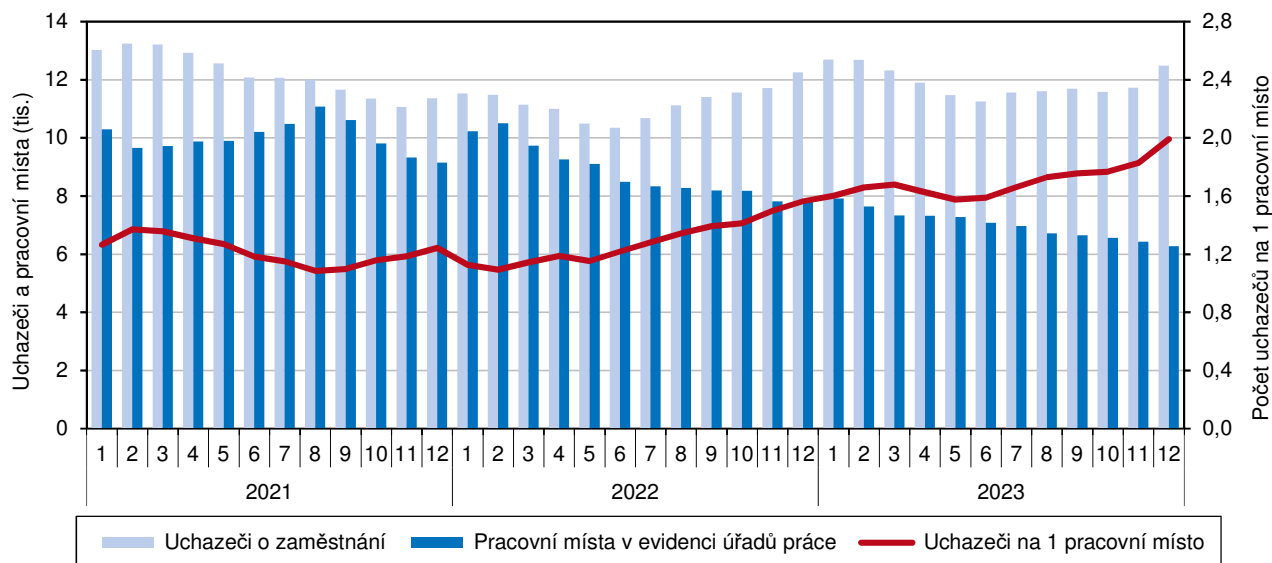
Podíl nezaměstnaných mužů se v našem kraji meziročně zvýšil o 0,14 p. b. na 3,54 % ke konci roku 2023 (6. nejvyšší mezi kraji). V tomto období se nezaměstnanost mužů zvýšila v dalších 10 krajích ČR, naopak pouze 3 kraje evidovaly pokles tohoto podílu. Zatímco nejvýraznější meziroční pokles podílu nezaměstnaných mužů vykázalo hlavní město Praha (-0,13 p. b.), nejvýraznější meziroční nárůst zaznamenal Karlovarský kraj (+0,29 p. b.).

Na konci roku 2023 bylo v kraji k dispozici meziročně o jednu pětinu méně volných pracovních míst.

Ke konci roku 2023 evidovaly úřady práce v Libereckém kraji celkem 6 270 volných pracovních míst, meziročně o jednu pětinu méně. Více než polovina z nich byla k dispozici v okrese Liberec (3 213 míst, tj. 51,2 % volných míst v kraji), nejmenší nabídka byla v okrese Semily (1 110 míst, tj. 17,7 %). Od roku 2005 bylo nejvíce volných pracovních míst uchazečům nabízeno v letech 2018 až 2020, tj. vždy více než 10 tis. s maximem v roce 2019 (11 850 pozic). Naopak nejméně volných pozic úřady práce registrovaly v roce 2009, a to 1 201 míst.

Graf 2.15 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Libereckém kraji (stav ke konci měsíce)

Zdroj: MPSV

Na jedno volné pracovní místo připadali téměř dva uchazeči.

Na 1 volné pracovní místo v roce 2023 připadalo 1,99 uchazečů, proti roku 2022 o 0,43 osob více. V časové řadě let 2005 až 2023 byla hodnota ukazatele nejvyšší v roce 2009, kdy o jedno místo potenciálně usilovalo 21,88 uchazečů. Zcela opačná situace nastala v roce 2019, ve kterém na 1 volné místo připadlo 0,79 uchazečů. Největší „tlak“ na pracovní pozice byl pak evidován v období let 2009 a 2010 (18,10 uchazečů), více než 10 uchazečů se o volná místa ucházelo také v roce 2011 (13,08 osob) a 2012 (13,21 osob). Napříč kraji se pak ukazatel v roce 2023 pohyboval v rozmezí od 0,34 uchazečů v hlavním městě Praze do 3,78 uchazečů v Moravskoslezském kraji. Hodnota vykázaná za Liberecký kraj byla 4. nejvyšší. V rámci okresů Libereckého kraje nejméně uchazečů na jedno volné místo připadlo v okrese Liberec (1,59 uchazečů), nejvíce v okrese Jablonec nad Nisou (3,64 uchazečů).

Příjmy a životní podmínky domácností

Ve srovnání s rokem 2001 je současný disponibilní důchod domácností v kraji téměř 2,5krát vyšší.

Čistý disponibilní důchod domácností v roce 2022 v Libereckém kraji dosáhl 130 651 mil. Kč (běžné ceny), tj. meziročně o 12 204 mil. Kč (10,3 %) více. Hodnota čistého disponibilního důchodu dlouhodobě roste, výjimkou byl jen mírný meziroční pokles v roce 2011. Ve srovnání s rokem 2001 je současný disponibilní důchod téměř 2,5krát vyšší. I přes uvedený růst se podíl čistého disponibilního důchodu domácností v Libereckém kraji na jeho celorepublikovém objemu postupně spíše snižuje, v roce 2022 dosáhl 3,7 %, v roce 2021 3,8 % a v roce 2001 představoval 4,1 %. Největší měrou se na celorepublikovém disponibilním důchodu v roce 2022 podílely domácnosti v hlavním městě Praze (16,1 %) a dále ve Středočeském (13,5 %), Jihomoravském (11,1 %) a Moravskoslezském kraji (10,3 %).

V mezikrajském srovnání byla hodnota čistého disponibilního důchodu na jednoho obyvatele Libereckého kraje 2. nejnižší.

V přepočtu na 1 obyvatele dosáhl čistý disponibilní důchod v roce 2022 v našem kraji 295 132 Kč, což bylo od roku 2001 nejvíce. Meziročně se pak důchod zvýšil o 27 803 Kč, tedy o 10,4 %. V porovnání s rokem 2001 se pak jedná o 128,1 % nárůst. Napříč kraji se čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele pohyboval v rozmezí od 292 771 Kč v Ústeckém kraji do 423 290 Kč v hlavním městě Praze. Hodnota za Liberecký kraj byla 2. nejnižší. Republikový průměr činil 326 752 Kč na 1 obyvatele, nad tímto průměrem se pohyboval disponibilní důchod pouze v hlavním městě Praze (129,5 % průměru ČR) a ve Středočeském kraji (104,1 %).

Čistý disponibilní důchod na 1 obyvatele zjištěný v Libereckém kraji představoval 90,3 % celorepublikového průměru.

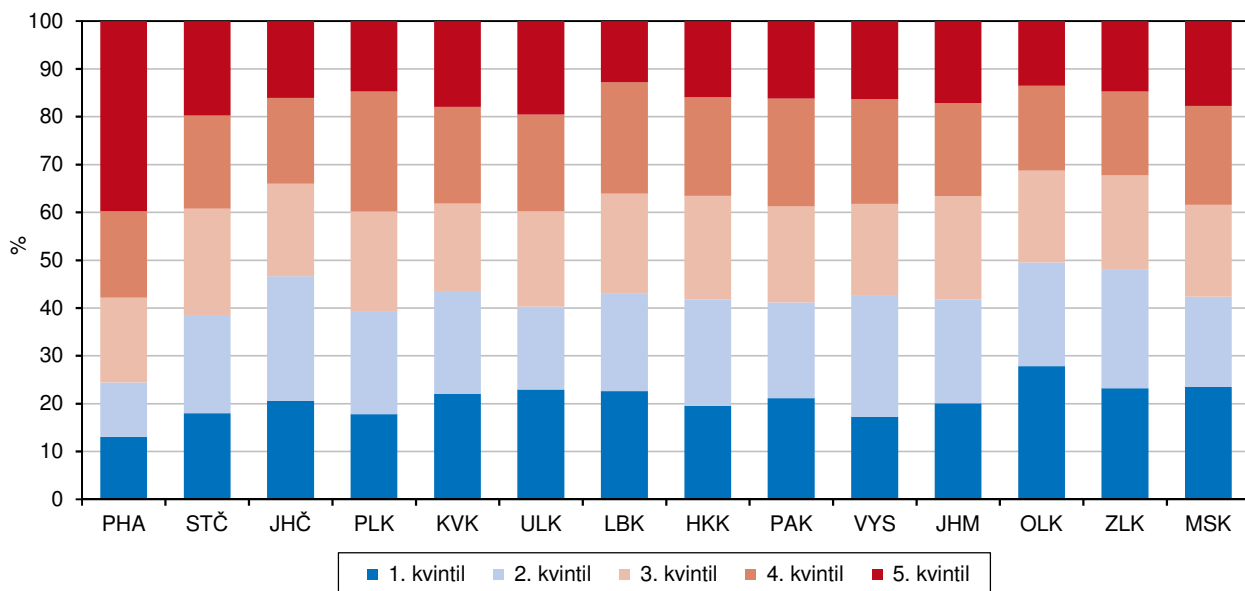
Domácnosti v kraji tvořily 4,0 % z celkového počtu domácností v ČR.

V roce 2023 v Libereckém kraji hospodařilo 183 537 domácností, což představuje 4,0 % celorepublikového úhrnu 4 545 489 domácností. Na jednu domácnost v průměru připadlo 2,37 osob, tj. 1,09 pracujících, 0,59 nepracujících důchodců, 0,55 vyživovaných dětí, 0,08 ostatních členů a 0,06 nezaměstnaných.

Graf 2.16 Podíl domácností podle kvintilového rozdělení domácností ČR na základě čistého peněžního příjmu v roce 2022 a podle krajů

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky 2023)

Rozdělení domácností v celé ČR	1. kvintil: 20 % domácností s nejnižšími příjmy	2. kvintil: druhých 20 % domácností	3. kvintil: třetích 20 % domácností	4. kvintil: čtvrtých 20 % domácností	5. kvintil: 20 % domácností s nejvyššími příjmy
Počet domácností v ČR	909 511	908 750	909 318	909 242	908 669
Horní hranice čistého peněžního příjmu na osobu v ČR (Kč)	181 434	223 328	268 086	359 606	x

Hrubé peněžní příjmy domácností na osobu v roce 2022 vzrostly v kraji o téměř 6 %.

Hrubé peněžní příjmy domácností na osobu v roce 2022 vzrostly na 275 150 Kč, tedy meziročně +15 384 Kč a +5,9 %. V porovnání s celorepublikovým průměrem jsou uvedené příjmy o 22 927 Kč nižší. Struktura hrubého ročního příjmu se v regionu dlouhodobě v zásadě příliš nemění – z 60,0 % jej tvořily příjmy ze závislé činnosti (meziročně +0,6 p. b.), 23,8 % představovaly sociální příjmy (+1,1 p. b.), 13,4 % příjmy z podnikání (-1,9 p. b.) a zbývajících 2,8 % připadlo na ostatní příjmy (+0,2 p. b.). V porovnání se strukturou hrubého ročního příjmu v České republice se však struktura příjmu v kraji lišila především u příjmů ze závislé činnosti, když jejich podíl byl v Libereckém kraji o 1,5 p. b. nižší než republikový průměr. Naopak vyšší podíl vykázaly v regionu sociální příjmy (+2,2 p. b.).

Celkové čisté příjmy představovaly 93,6 % celorepublikového úhrnu.

Průměrné čisté peněžní příjmy domácností (bez naturálních požitků) v kraji se v roce 2022 meziročně zvýšily o 15 095 Kč (+6,6 %) na 242 829 Kč na osobu. V porovnání s Českou republikou (259 850 Kč) byly nižší o 17 021 Kč. Celkové čisté příjmy (včetně naturálních) pak zaznamenaly meziroční nárůst o 13 401 Kč (+5,6 %).

na 251 933 Kč na osobu a představovaly 93,6 % celorepublikové hodnoty (269 178 Kč).

V rámci mezikrajského srovnání byly hrubé i čisté peněžní příjmy domácností v kraji 4. nejvyšší.

V rámci mezikrajského srovnání byly hrubé i čisté peněžní příjmy domácností v Libereckém kraji 4. nejvyšší, celkové čisté příjmy pak 5. nejvyšší. Nejvyšší částky u těchto ukazatelů byly vykázány v hlavním městě Praze (401 704 Kč hrubé peněžní příjmy, 340 742 Kč čisté peněžní příjmy a 352 521 Kč celkové čisté příjmy). Naopak nejvyšší příjmy byly zjištěny v Olomouckém kraji (259 979 Kč hrubé, 230 410 Kč čisté a 239 218 Kč celkové čisté příjmy).

Podle velikosti čistého měsíčního příjmu na osobu pobíralo nejvíce domácností v kraji částku v rozmezí od 20 001 do 30 000 Kč.

Podle velikosti čistého měsíčního příjmu na osobu pobíralo nejvíce domácností v Libereckém kraji částku v rozmezí od 20 001 do 30 000 Kč (33,2 % domácností), s nepatrným odstupem následovaly domácnosti s částkou 15 001 až 20 000 Kč (33,0 %). Nejvyšší příjmy do 6 000 Kč nevykázala žádná z domácností, 6 001 až 8 000 Kč pak pobíralo 0,6 % domácností. Do kategorie nad 50 tis. Kč na osobu se zařadilo 1,8 % domácností v kraji. Domácnosti s příjmy 20 001 až 30 000 Kč na osobu byly nejčastěji zastoupeny také ve většině krajů, výjimkou byl kraj Jihočeský, Zlínský a Královéhradecký, ve kterých stále převažovaly domácnosti pobírající 15 001 až 20 000 Kč.

Při hodnocení podílu domácností s příjmy do 60 % mediánu průměrného čistého peněžního příjmu na osobu se kraj nacházel na 6. pozici.

Nejvyšší podíl domácností s příjmy do 60 % mediánu průměrného čistého peněžního příjmu na osobu byl zjištěn v Moravskoslezském kraji (11,6 %). Opačně tomu bylo v hlavním městě Praze (4,6 %). Liberecký kraj se s podílem 7,6 % (meziročně o 0,9 p. b. méně) v tomto hodnocení umístil na 6. pozici.

Meziroční nárůst podílu domácností s příjmy do 60 % mediánu průměrného čistého peněžního příjmu na osobu zaznamenalo 6 krajů – nejvyšší přírůstek byl vykázán v Pardubickém kraji (+2,5 p. b.). Dalšími v pořadí byly následující kraje – Jihomoravský, Zlínský, Olomoucký, hlavní město Praha a Středočeský kraj. Naopak nejvýraznější pokles podílu těchto domácností vykázal Královéhradecký (-2,1 p. b. na 7,3 %) a také Plzeňský kraj (-1,8 p. b. na 5,0 %).

Podíl domácností vycházejících s příjmy s velkými obtížemi byl v kraji 2. nejvyšší.

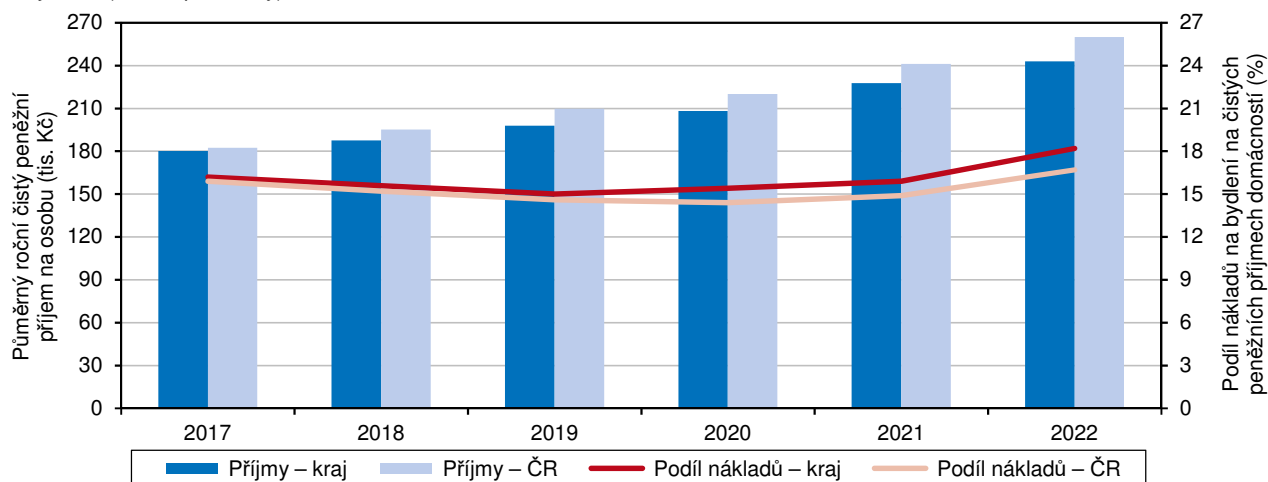
Nejvyšší podíl domácností, které se svými příjmy vycházely s velkými obtížemi, byl zaznamenán v Pardubickém kraji (6,6 %). Následoval Liberecký (6,1 %) a Ústecký kraj (5,5 %). Nejvyšší podíl těchto domácností evidoval Zlínský kraj (1,7 %). V Libereckém kraji mělo nějaké obtíže při vycházení s příjmy 59,1 % domácností (meziročně o 12,0 p. b. více). Zbývajících 40,9 % domácností s příjmy vycházelo snadno, nejčastěji pak docela snadno (33,3 %), velmi snadno s příjmy hospodařilo 1,5 % domácností. Nejvyšší podíl domácností, které s příjmy vycházely velmi snadno, vykázal Moravskoslezský kraj (6,2 %), hlavní město Praha (5,9 %) a Kraj Vysočina (5,6 %). Naopak tomu bylo v Plzeňském kraji (0,7 %).

Průměrné měsíční náklady na bydlení domácností dosáhly v kraji 8 736 Kč.

Průměrné měsíční náklady na bydlení domácností v Libereckém kraji v roce 2023 dosáhly částky 8 736 Kč (tj. o 22,9 % více než v roce 2022) a představovaly 18,2 % jejich čistých peněžních příjmů (ve srovnání s rokem 2022 o 2,3 p. b. více). Největší položkou nákladů na bydlení byla elektřina (2 843 Kč, tj. 32,5 % nákladů na bydlení), druhou významnou položkou bylo nájemné nebo úhrada za užívání bytu (1 946 Kč, 22,3 %). Na plyn z dálkového zdroje vynaložily domácnosti 1 258 Kč (tj. 14,4 % výdajů na bydlení), na vodné a stočné 860 Kč (9,8 %), na teplo a teplou vodu 783 Kč (9,0 %). Meziročně nejvyšší nárůst zaznamenaly náklady na plyn z dálkového zdroje (+61,0 %), elektřina (+25,7 %) a teplo a teplá voda (+22,0 %).

Graf 2.17 Příjmy domácností a náklady na bydlení v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

V Libereckém kraji byly náklady na bydlení 2. nejvyšší.

Nejvyšší měsíční náklady na bydlení vykázaly domácnosti v hlavním městě Praze (10 832 Kč), nejnižší v Kraji Vysočina (7 032 Kč). V Libereckém kraji byly náklady na bydlení 2. nejvyšší a o 437 Kč převyšovaly průměr za Českou republiku (8 299 Kč). Náklady na bydlení tvořily největší část čistých peněžních příjmů v případě domácností v hlavním městě Praze (18,7 %), na opačné straně žebříčku se umístil Kraj Vysočina s 14,5 %. Náklady na bydlení v roce 2023 oproti roku 2022 vzrostly ve všech krajích, jejich nárůst se pohyboval v rozmezí od +17,9 % v hlavním městě Praze do +27,1 % v Jihomoravském kraji. Navýšení zjištěné v Libereckém kraji bylo 6. nejvyšší. Stejně tak ve všech krajích v roce 2023 tvořily náklady na bydlení větší část čistých příjmů než v roce 2022 – tento podíl se nejvýrazněji zvýšil v Královéhradeckém, Pardubickém a Jihomoravském kraji (shodně +2,4 p. b.), nejmenší změnu zaznamenal Jihočeský kraj (+1,2 p. b.). Zvýšení podílu v Libereckém kraji bylo společně s krajem Karlovarským a Olomouckým 2. nejvyšší (shodně +2,3 p. b.).

Měsíční náklady na bydlení jsou velkou zátěží pro více než 37 % domácností kraje.

Měsíční náklady na bydlení byly v našem kraji velkou zátěží pro 37,1 % domácností (o 16,0 p. b. více než v roce 2022), tj. nejvyšší podíl mezi krají. Naopak v Kraji Vysočina označilo náklady na bydlení jako velkou zátěž pro rozpočet „pouze“ 13,7 % domácností.

Více než polovina domácností kraje žila v bytovém domě.

Většina domácností v Libereckém kraji žila v roce 2023 v bytovém domě (53,9 %), rodinný dům obývalo 44,4 % domácností. Nejvyšší zastoupení domácností žijících v rodinných domech bylo zjištěno ve Středočeském kraji (62,6 %). Naopak nejnižší podíl vykazovalo hlavní město Praha (12,7 %), výrazně podprůměrný podíl evidoval také Karlovarský kraj (29,6 %). Výsledek za Liberecký kraj byl pak 5. nejnižší. V průměru za Českou republiku bydlelo v rodinných domech 43,4 % domácností.

Čtvrtina domácností kraje obývala byt s celkovou plochou větší než 100 m².

Z hlediska celkové plochy bytu obývala největší část domácností v Libereckém kraji byty o výměře 60 až 80 m² (31,3 % domácností). Byty větší než 100 m² využívalo 25,3 % domácností, naopak malý byt do 40 m² uvedlo 5,8 % domácností.

Nejvyšší podíl malých bytů vykazovalo hlavní město Praha.

Stejně jako v Libereckém kraji převažovaly i v dalších 10 krajích domácnosti žijící v bytech o velikosti 60 až 80 m². Naopak domácnosti z 3 krajů (Středočeský, Jihočeský a Jihomoravský) uvedly nejčastěji velikost větší než 100 m² s tím, že nejvyšší podíl takových domácností byl vykázán ve Středočeském kraji (37,5 %). Nejméně byly velké byty zastoupeny mezi domácnostmi v hlavním městě Praze

(13,3 %). Podíl nejmenších bytů do 40 m² se napříč kraji pohyboval v rozmezí od 2,4 % ve Středočeském kraji do 11,1 % v hlavním městě Praze.

Základní nebo neukončené vzdělání měla více než desetina osob v čele domácností v kraji.

V čele domácnosti v Libereckém kraji byly nejčastěji osoby s nižším středním vzděláním a s vyučením (37,9 %, 6. nejvyšší podíl mezi kraji). Druhou nejčteněji zastoupenou skupinou byly osoby s úplným středním, pomaturitním a nástavbovým vzděláním (32,5 %, 3. nejnižší podíl). Vyšší odborné, bakalářské, vysokoškolské a doktorské vzdělání mělo 19,0 % osob v čele domácnosti (společně s Karlovarským krajem 6. nejnižší podíl) a základní nebo neukončené vzdělání 10,6 % osob (2. nejvyšší podíl).

Více než 83 % domácností v kraji vlastnilo přístup na internet.

Více než 83 % domácností v Libereckém kraji vlastnilo přístup na internet, 78,3 % bylo vybaveno osobním počítačem či notebookem. Osobní automobil vlastnilo 72,0 % domácností, myčku nádobí mělo 54,5 % a sušičku prádla 24,0 % domácností. S ohledem na finanční situaci si 7,2 % domácností nemohlo dovolit osobní automobil, 6,5 % sušičku prádla, 6,2 % myčku nádobí, 2,0 % osobní počítač nebo notebook a 1,5 % přístup na internet.

Půjčky (kromě bytových) mělo 15,7 % domácností kraje.

V roce 2023 mělo v Libereckém kraji půjčky (kromě bytových) 15,7 % domácností (2. nejvyšší podíl mezi kraji). Pro 5,8 % domácností bylo jejich splácení velkou zátěží, pro 9,0 % určitou zátěží a pro 0,8 % domácností nebyla vůbec zátěží. Z mezikrajského pohledu bylo nejvíce domácností zatížených půjčkou vykázáno ve Středočeském kraji (16,2 %), nejvyšší podíl domácností, pro které představovalo splácení půjček velkou zátěž, však vykázal právě náš region. Naopak v Pardubickém kraji bylo půjčkou zatíženo pouze 6,1 % domácností. Nejnižší podíl domácností, pro které bylo splácení půjček velkou zátěží, však bylo evidováno v hlavním městě Praze (1,3 %).

Ve více než třetině domácností kraje žily vyživované děti.

Nejvyšší podíl domácností s vyživovanými dětmi evidoval Středočeský kraj (38,1 %), nejnižší Kraj Vysočina (28,7 %). Podíl za Liberecký kraj činil 34,8 % a mezi ostatními regiony se jednalo o 3. nejvyšší hodnotu. Bez vyživovaných dětí tak bylo v kraji evidováno 65,2 % domácností, zatímco republikový průměr činí 67,2 % domácností.

Více jak jedna třetina domácností kraje by měla problém zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 14 100 Kč.

S ohledem na příjmovou situaci bylo pro 35,3 % domácností v Libereckém kraji problematické zaplatit neočekávaný výdaj ve výši 14 100 Kč, tj. mezi kraji nejvyšší podíl. Na opačném konci žebříčku se s 14,0% podílem umístil Kraj Vysočina. Jen o něco méně domácností v našem regionu (30,8 %) si nemohlo alespoň jednou v roce dopřát týdenní dovolenou mimo domov, což je ovšem v mezikrajském srovnání opět nejvyšší hodnota. Ta nejnižší byla zaznamenána v hlavním městě Praze (11,7 %).

Mzdy

Průměrná hrubá měsíční nominální mzda v kraji dosáhla 39 039 Kč.

Průměrná hrubá měsíční nominální mzda (v přepočtu na plně zaměstnané) v Libereckém kraji v roce 2023 dosáhla 39 039 Kč (o 4 081 méně než činil průměr České republiky). Mezi kraji se jednalo o 6. nejnižší mzdu. Nejvyšší průměrnou mzdu zaznamenalo hlavní město Praha (53 507 Kč), nejnižší Karlovarský kraj (37 162 Kč). Proti roku 2022 se průměrná mzda v našem kraji navýšila o 2 985 Kč, relativní nominální přírůstek tak činil 8,3 % (celorepublikový přírůstek dosáhl 8,0 %).

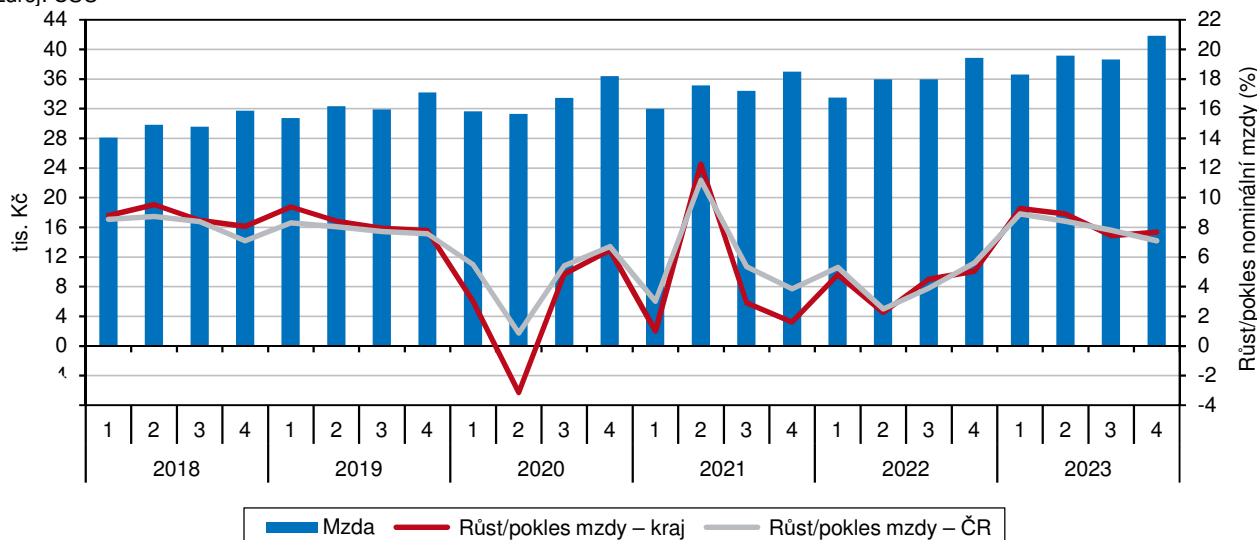
V důsledku meziročního nárůstu spotřebitelských cen klesla průměrná mzda v kraji reálně o 2,2 %.

Mzdový vývoj v roce 2022 a 2023 do značné míry ovlivnil vývoj inflace, kdy zvýšená cenová hladina reálně snížila kupní sílu mezd zaměstnanců. Míra inflace v roce 2022 činila 15,1 %, v roce 2023 10,7 % a v důsledku těchto meziročních nárůstů

spotřebitelských cen poklesla průměrná mzda v kraji reálně v roce 2022 o 9,5 %, v roce 2023 o 2,2 %. V celé České republice se mzda reálně snížila v prvním případě o 9,4 %, ve druhém o 2,5 %. Největší meziroční reálný pokles mezd v regionu byl zaznamenán ve 2. a 3. čtvrtletí roku 2022 (-11,7 %, resp. -11,1 %). Reálné mzdy však meziročně klesaly již od 3. čtvrtletí 2021 a tento trend skončil až ve 3. čtvrtletí roku 2023. Ve 4. kvartálu roku 2023 byl poprvé znovu zaznamenán mírný reálný růst mezd v kraji (+0,1 %).

Graf 2.18 Průměrná hrubá měsíční mzda¹⁾ a její meziroční změny podle čtvrtletí v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

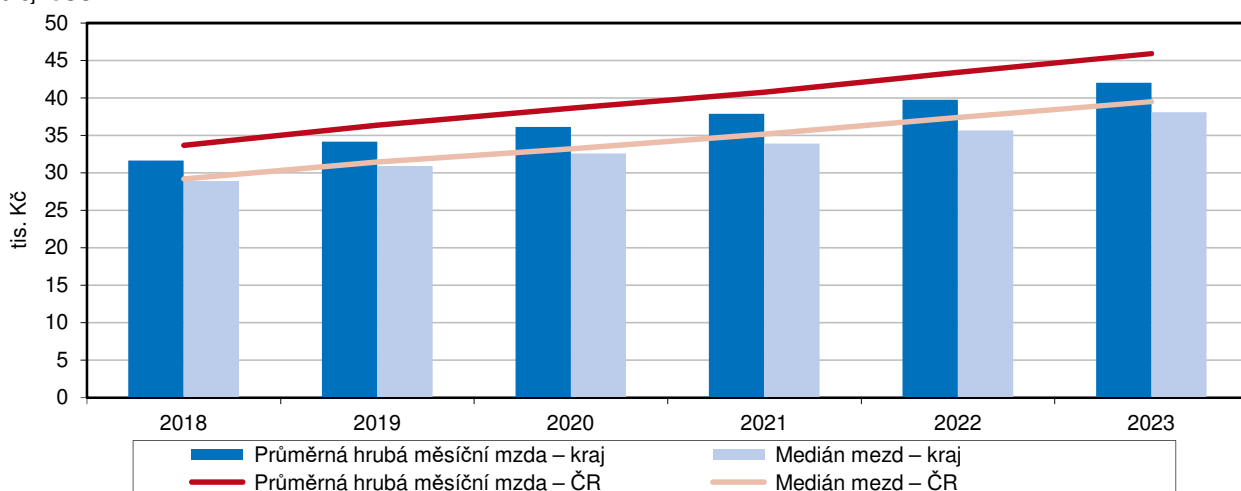
¹⁾ podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2023 předběžné údaje

Průměrná hrubá měsíční mzda žen v kraji představovala 83,2 % mzdy mužů.

Průměrná hrubá měsíční mzda získaná z výběrového šetření Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva financí České republiky v roce 2023 dosáhla v Libereckém kraji 42 029 Kč. Oproti předchozímu roku vzrostla nominálně o 5,7 % (2 283 Kč). V mezikrajském srovnání to byla 6. nejvyšší hodnota a ve srovnání se mzdou v celé České republice byla nižší o 3 898 Kč. Nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda byla dosažena v hlavním městě Praze (57 275 Kč), naopak nejnižší mzdu evidoval Karlovarský kraj (39 746 Kč). Průměrná mzda mužů meziročně rostla dynamičtěji, zvýšila se o 3 176 Kč (+7,5 %) na 45 680 Kč. Mzda žen se zvýšila o 1 554 Kč a 4,3 % na 37 989 Kč. Uvedená hodnota se o 7 691 Kč pohybovala pod mzdou mužů, v relativním vyjádření tak představovala 83,2 % jejich mzdy.

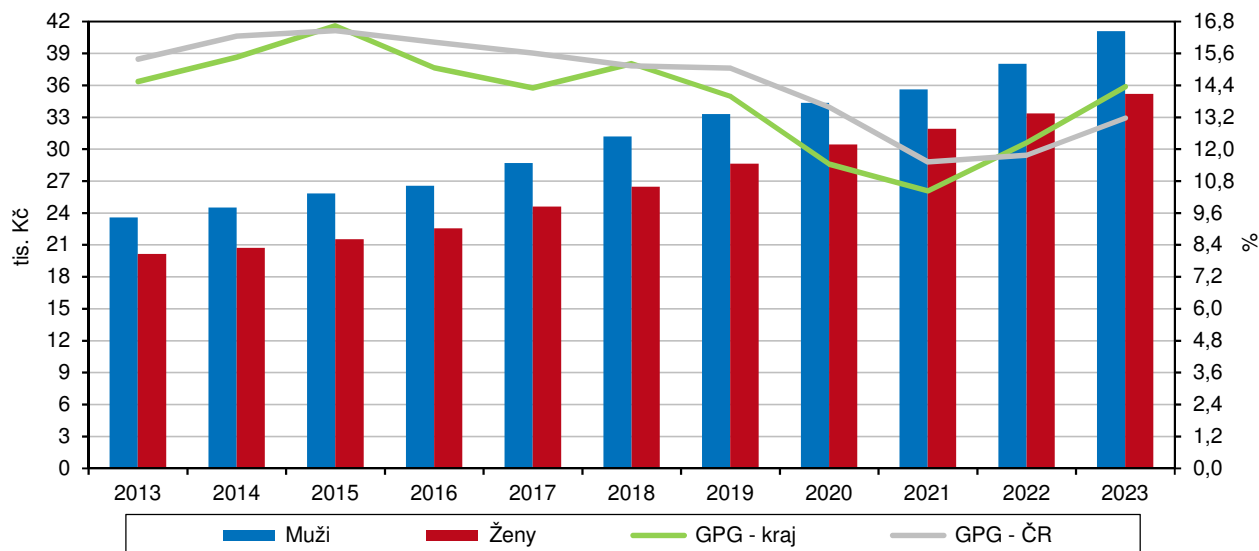
Graf 2.19 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ

Graf 2.20 Medián mezd podle pohlaví a GPG¹⁾ v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

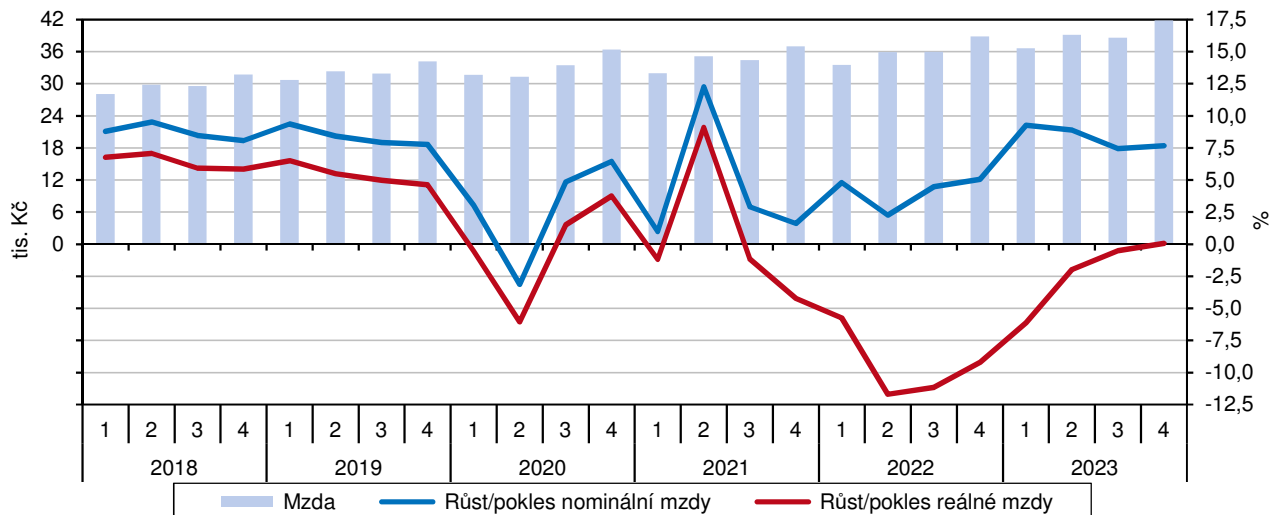
¹⁾ GPG - gender pay gap - relativní rozdíl mediánu mzdy mužů a žen (vztažený k mediánu mzdy mužů)

Medián hrubých měsíčních mezd v kraji v roce 2023 činil 38 096 Kč.

V rámci strukturálního šetření mezd je zjišťován také mzdový medián, který charakterizuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení a vypovídá tak lépe o skutečné mzdové úrovni. Medián hrubých měsíčních mezd činil v roce 2023 v kraji 38 096 Kč (6. nejvyšší hodnota mezi kraji), u mužů dosahoval 41 087 Kč a u žen 35 193 Kč nižší (u obou pohlaví 6. nejvyšší mezi kraji). Meziročně se v kraji medián mezd zvýšil o 6,9 % (+2 453 Kč), v případě mužů růst činil 3 076 Kč (+8,1 %) a v případě žen 1 837 Kč (+5,5 %). Medián žen představoval 85,7 % mediánu mužů, v roce 2022 pak 87,8 %.

Graf 2.21 Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy¹⁾ na přepočtené počty zaměstnanců v Libereckém kraji

Zdroj: ČSÚ

¹⁾ podle místa pracoviště; za osoby přepočtené na plně zaměstnané; v roce 2023 předběžné údaje

Nejvyšší meziroční nárůst zaznamenal mzdový medián v Plzeňském a Libereckém kraji.

Mezi kraji České republiky se mzdový medián pohyboval od 35 622 Kč v Karlovarském kraji do 46 429 Kč v hlavním městě Praze. Nejvyšší meziroční nárůst zaznamenal mzdový medián v Plzeňském a Libereckém kraji (shodně 6,9 %). Hlavnímu městu Praze patřilo prvenství také v případě mediánu mužů a žen (50 534 Kč, resp. 43 194 Kč). Nejnižší mzdový medián byl v případě mužů vykázan v Karlovarském kraji (37 524 Kč), v případě žen ve Zlínském kraji (33 079 Kč).

Nejvíce se medián žen přiblížil mediánu mužů v Karlovarském kraji (90,2 %, tj. -3 679 Kč), nejméně ve Zlínském kraji (81,4 %, tj. -7 573 Kč).

Podíl mediánu na průměrné mzdě v kraji dosáhl 90,6 %.

Průměrná hrubá měsíční mzda vykázaná v Libereckém kraji v roce 2023 převyšovala medián mezd o 3 933 Kč, jeho podíl na průměrné mzdě představoval 90,6 %. Větší diference byla vykázaná mezi průměrem a mediánem mzdy mužů (+4 593 Kč) než žen (+2 796 Kč). Největší rozdíl mezi průměrnou mzdou a mediánem mezd celkem a v případě obou pohlaví byl v rámci mezikrajského srovnání vykázan v hlavním městě Praze (celkem +10 846 Kč, u mužů +13 352 Kč, u žen +6 817 Kč). Nejmenší rozdíl byl pak mezi oběma celkovými hodnotami a hodnotami za muže i ženy zjištěn v Pardubickém kraji (+3 708 Kč, +3 960 Kč a +2 775 Kč).

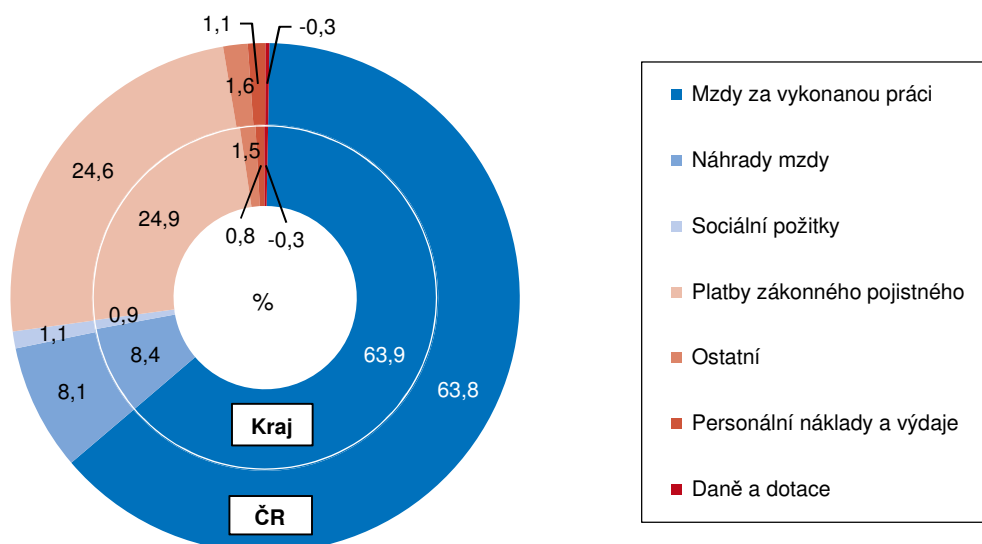
Úplné náklady práce

Úplné náklady práce zahrnují přímé a nepřímé náklady.

Úplné náklady práce zahrnují přímé náklady, tj. mzdy a platy za vykonanou práci (včetně naturální mzdy započtené do výdělku) a náhrady mzdy za neodpracovanou dobu (náhrady za dovolenou, placené svátky, za překážky na straně zaměstnance i zaměstnavatele) a dále nepřímé náklady, které představují sociální požitky (příspěvky na stravování a bydlení, příspěvky do sociálních fondů a odborové organizaci, služební vozy sloužící také k soukromým účelům, výrobky firmy poskytované zaměstnancům se slevou apod.), sociální náklady a výdaje (platby zákonného pojistného, nadstandardní programy sociálního zabezpečení, vyrovnání za nemoc placené zaměstnavatelem, odstupné apod.), personální náklady (náklady na nábor zaměstnanců, výchovu učňů, na školení zaměstnanců pro povolání, na pracovní oděv a ostatní náklady) a daně a dotace související se zaměstnáváním lidí a přijatými dotacemi na pracovní sílu.

Graf 2.22 Struktura nákladů práce v Libereckém kraji v roce 2022

Zdroj: ČSÚ

Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance v kraji činily 50 085 Kč.

Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance Libereckého kraje v roce 2022 činily 50 085 Kč. V porovnání s ostatními kraji České republiky se jednalo o 7. nejnižší částku. Zároveň však náš kraj patřil mezi 8 krajů, ve kterých hodnota překročila 50 tis. Kč, ačkoliv částka v Libereckém kraji tuto hranici, oproti ostatním regionům, překročila nejméně. Nejvyšší měsíční náklady práce vykazovalo v uvedeném roce hlavní město Praha (64 759 Kč na 1 zaměstnance), nejnižší pak Karlovarský kraj (47 283 Kč). Celorepublikový průměr dosáhl 55 554 Kč, tedy o 5 469 Kč více než

činila hodnota v Libereckém kraji. Nad tímto průměrem se pohybovaly náklady zjištěné pouze v hlavním městě Praze (+9 205 Kč) a Středočeském kraji (+1 201 Kč). Rozdíl Karlovarského kraje pak proti republikovému průměru představoval 8 271 Kč.

Přímé náklady na 1 zaměstnance v kraji tvořily přes 72 % celkového objemu nákladů.

Největší část měsíčních nákladů na 1 zaměstnance v Libereckém kraji představují přímé náklady, tj. v roce 2022 tvořily 72,3 % (36 207 Kč) celkového objemu nákladů, z toho mzdy za vykonanou práci představovaly 88,4 % (32 019 Kč) přímých nákladů. Druhou největší položkou měsíčních nákladů byly sociální náklady a výdaje (26,3 % celkových nákladů, tj. 13 197 Kč), v rámci nichž dominovaly platby zákonného pojistného (94,4 % sociálních nákladů a výdajů, tj. 12 464 Kč). Poměr mezi sociálními požitky a personálními náklady a výdaji byl vyrovnaný, když první z nich se na celkových nákladech podílely z 0,9 % (428 Kč) a druhé z 0,8 % (425 Kč). Daně a dotace na 1 zaměstnance za měsíc činily 171 Kč. Struktura úplných měsíčních nákladů práce v našem kraji a v Česku je v zásadě velmi podobná. V porovnání s republikovými průměry je však v našem kraji možné sledovat mírně vyšší zastoupení přímých nákladů (republikový průměr 71,9 %) a nižší zastoupení mezd (republikový průměr 88,8 %). Sociální náklady a výdaje v průměru za Česko dosáhly 26,2% podílu celkových nákladů. Oproti průměru kraje je však v celorepublikové struktuře měsíčních nákladů práce vyšší zastoupení sociálních požitků i personálních nákladů a výdajů (shodně 1,1 %). Daně a dotace pak v průměru za Česko v roce 2022 na 1 zaměstnance měsíčně činily 142 Kč.

V průběhu posledních pěti let se měsíční náklady práce na 1 zaměstnance zvýšily v kraji o pětinu.

V průběhu posledních pěti let (období 2018 až 2022) se měsíční náklady práce na 1 zaměstnance v našem kraji zvýšily o 8 436 Kč, tedy o 20,3 %. Přímé náklady vzrostly o 6 111 Kč (+20,3 %), z toho mzdy za vykonanou práci zaznamenaly 20,5% růst (+5 437 Kč). Náhrady mzdy vzrostly v tomto období o 674 Kč (+19,2 %). Zatímco však celkové měsíční náklady práce, přímé náklady a mzdy za vykonanou práci rostly po celé sledované období, náhrady mzdy se navyšovaly do roku 2020 a od roku 2021 zaznamenávají meziroční pokles. Každoroční růst je také vykázán v případě plateb zákonného sociálního pojistného – mezi roky 2018 a 2022 nárůst činil 19,1 % (+2 000 Kč). Nejvýrazněji v rámci sledovaného období kolísají částky určené na tzv. sociální požitky, jejich objem se mezi roky 2018 a 2022 pohybuje od 346 Kč v roce 2018 do 449 Kč v roce 2021. Personální náklady a výdaje zaznamenaly meziroční pokles v letech 2019 a 2020, částka za rok 2022 je za posledních pět let nejvyšší. Objem daní a dotací rostl mezi roky 2019 na maximum v roce 2021 (623 Kč), v roce 2018 a 2022 byl u těchto položek evidován meziroční pokles.

Vzdělávání

V kraji bylo evidováno 234 mateřských škol.

Ve školním roce 2023/2024 bylo v Libereckém kraji evidováno 234 mateřských škol, tj. o jednu méně než v minulém školním roce. Přesto se celkový počet tříd zvýšil, a to o 4 třídy na 738 tříd. Uvedené školky a třídy ve sledovaném roce navštěvovalo 15 158 dětí, tzn. meziročně o 332 dětí méně (-2,1 %). Na jednu třídu tak v průměru připadlo 20,5 dětí, tj. o 0,6 dětí méně než v předchozím školním roce. Ve struktuře dětí z pohledu pohlaví z 51,4 % převažovali chlapci. Z hlediska věku měly nejvyšší zastoupení děti ve věku 5 let (30,8 %), podíl dětí mladších 3 let představoval 9,2 %, podíl dětí 6 a více letých dosáhl 6,3 %. Nejčastějším zřizovatelem mateřských škol v Libereckém kraji jsou obce (215 školek, tj. 91,9 % z celkového počtu), 15 zařízení je privátních, 3 školky založil Liberecký kraj a 1 církevní organizace.

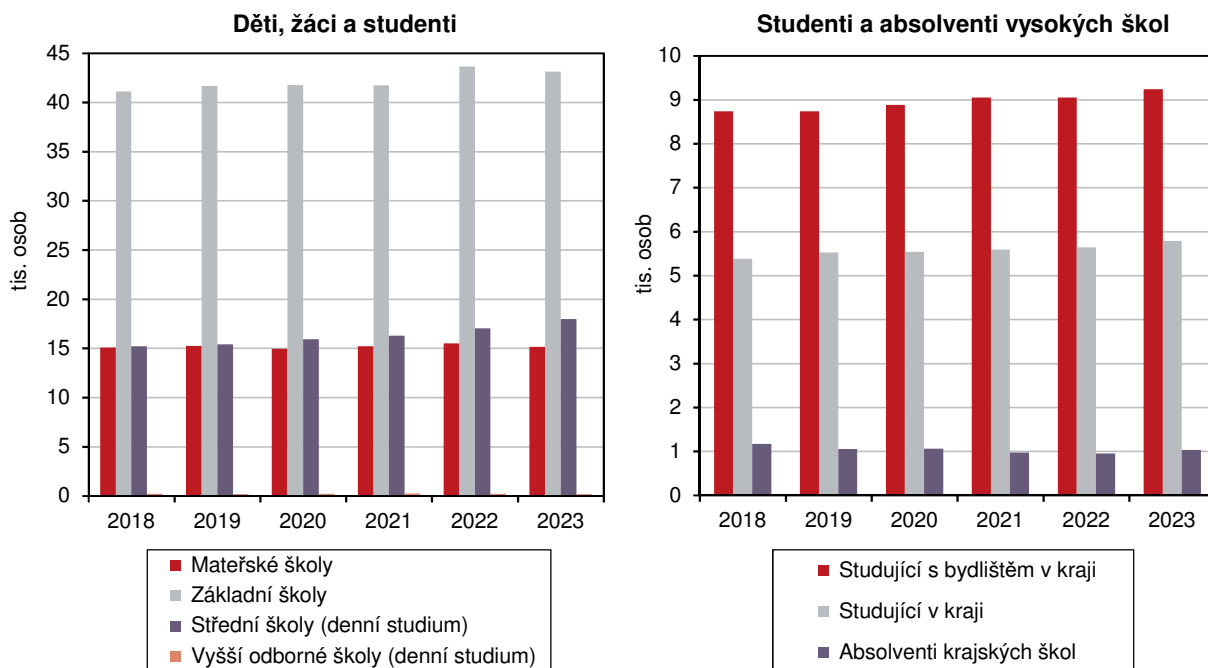
Nejvíce dětí mateřské školy v kraji navštěvovalo ve školním roce 2014/2015, a to 15 745 dětí. Naopak nejmenší počet byl zaznamenán v roce 2001/2002 (12 483 dětí). Z dlouhodobého pohledu byl meziroční úbytek dětí v mateřských školách patrný především v letech 1997/1998 až 2001/2002, ale dále také v roce 2005/2006 a v období 2015/2016 až 2017/2018, meziročně slabší ročníky se vyskytly ještě v roce 2020/2021 a 2023/2024. Tuto skutečnost ovlivňuje především demografický vývoj, který započal v 90. letech minulého století, kdy v důsledku společenských změn došlo k poklesu porodnosti, trend nižší porodnosti a tedy pokles počtu živě narozených v zásadě, až na krátká období oživení, pokračuje dodnes.

Téměř 18 % žádostí o přijetí do mateřské školy nebylo vyhověno.

Předškolní výchovu ve školním roce 2023/2024 zajišťovalo v přepočtu na plně zaměstnané celkem 1 506,8 učitelů (meziročně více o 21,8 osob, tj. +1,5 %), z toho 5,1 mužů. Zájem o předškolní vzdělávání v tomto školním roce reprezentovalo 6 309 podaných žádostí o přijetí do mateřské školy, z toho 1 117 žádostem (17,7 %) nebylo vyhověno. Do mateřských škol nakonec nastoupilo 4 904 nových dětí.

Graf 2.23 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Libereckém kraji

Zdroj: MŠMT

Základní vzdělávání zabezpečovalo 202 škol.

Základní vzdělávání ve školním roce 2023/2024 v Libereckém kraji zabezpečovalo 202 škol (meziročně beze změny), ve kterých bylo zřízeno 2 247 tříd (meziročně +11 tříd). Tyto školy navštěvovalo 43 140 žáků (tj. o 522 žáků a 1,2 % méně než ve školním roce 2022/2023), z toho 24 154 žáků (56,0 %) 1. stupeň. Po loňském nárůstu se tak počet žáků na základních školách v našem kraji opět snížil. Na jednu třídu připadlo v průměru 19,2 žáků, o rok dříve to bylo 19,5 žáků. Do 1. ročníku bylo nově přijato 5 027 žáků, v tom 0,4 % žáků bylo mladších 6 let, 74,4 % bylo šestiletých a 25,2 % sedmiletých a starších. Zřizovatelem 184 základních škol je obec, v tomto školním roce se výuky v těchto zařízeních účastnilo 41 290 žáků. Liberecký kraj je zřizovatelem 7 škol, všechny jsou určeny pro 811 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Šest soukromých základních škol navštěvovalo 662 žáků, zřizovatelem 3 zařízení se 40 žáky je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a 2 školy s 337 žáky založila církevní organizace. Vyučování na základních školách zajišťovalo fyzicky 4 171 pedagogů (z toho 731 mužů, tj. 17,5 %), v přepočtu na plně zaměstnané pak 3 292,8 učitelů (z toho 543,1 mužů,

tj. 16,5 %). Ve srovnání s předcházejícím školním rokem vyučovalo na základních školách o 46,7 přepočtených pedagogů (1,4 %) více. Na 1 pedagoga tak připadlo 13,1 žáků, tj. meziročně o 0,3 žáka méně.

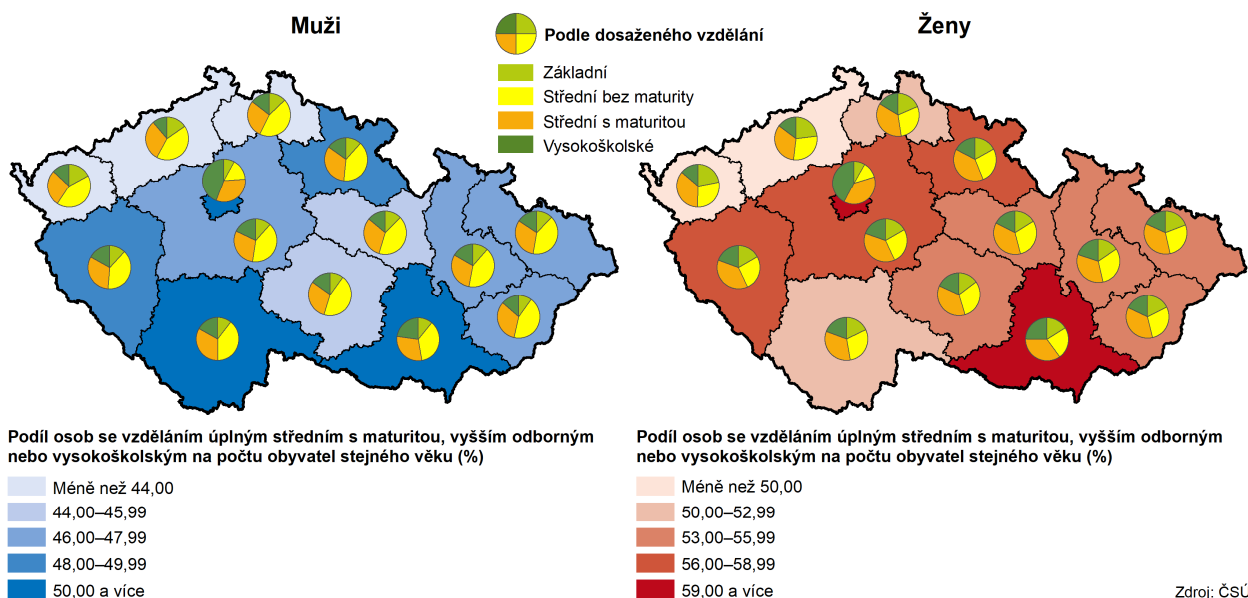
Ve školním roce 2023/2024 došlo ke snížení počtu žáků.

Počet žáků základních škol nepřetržitě klesá od školního roku 1997/1998 do roku 2010/2011 (nejvýrazněji v roce 2005/2006, -4,4 %), v následujících letech naopak počet dětí v základním vzdělávání meziročně přibývá (nejvýrazněji v roce 2022/2023 o 4,6 %), výjimkou je pouze školní rok 2021/2022 (-0,1 %) a 2023/2024 (-1,2 %).

V Libereckém kraji se nacházelo 48 středních škol.

Počet středních škol v Libereckém kraji ve školním roce 2023/2024 se meziročně o 1 zařízení snížil a výuku tak obstarávalo 48 zařízení. Počet studentů se meziročně zvýšil o 5,3 % (+914 osob) na 18 242 studentů, v jejich struktuře podle pohlaví nepatrně převažovaly dívky (9 145, tj. 50,1 %). Ve srovnání s předchozím rokem se zvýšil počet nově přijatých žáků do 1. ročníku, a to o 161 osob na 5 439 osob. Většina z výše uvedeného celkového počtu studentů studovala v rámci denního studia (98,6 % všech studentů), zbývajících 260 osob se vzdělávalo v rámci ostatních forem studia. Z hlediska věku mezi denními studenty převažovaly osoby 16leté (4 375 studentů, tj. 24,3 %), následovaly osoby sedmnáctileté (3 934 osob, 21,9 %) a dále osmnáctileté (3 423 osob, 19,0 %). Denně se také vzdělávalo 44 studentů ve věku 25 a více let (0,2 % studentů denní formy studia). Tato věková kategorie naopak převažovala mezi studenty ostatních forem studia (53,1 %), zhruba třetina těchto studentů byla pak ve věku 16–20 let (88 osob). Výuku na středních školách zajišťovalo 1 669,9 pedagogů (v přepočtu na plně zaměstnané), meziročně o 48,8 osob (3,0 %) více. Na jednoho učitele připadlo 10,8 studentů denního studia, což je meziročně o 0,3 studenta více.

Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle vzdělání, pohlaví a podle krajů v roce 2023

V posledních šesti letech se počet žáků denního studia zvyšuje.

Počet žáků středních škol v denní formě studia se v posledních 6 letech každoročně zvyšuje, nejvýraznější přírůstek byl zaznamenán v roce 2023/2024 +5,5 % na 17 982 studentů. Nejméně studentů v denním studiu evidovaly střední školy v našem regionu ve školním roce 2017/2018 (15 042 osob), nejvíce naopak v roce 2006/2007 (21 375 studentů).

V kraji se nachází 5 vyšších odborných škol.

Počet vyšších odborných škol v Libereckém kraji zůstává pátým školním rokem po sobě na hodnotě 5 zařízení, ve kterých bylo zřízeno 19 studijních skupin denního studia (meziročně o 1 méně). Celkový počet studentů poklesl o 2,8 % na 206 studentů, počet studentů denní formy vzdělávání se snížil o 7,1 % na 184 studentů. Zájem o vyšší odborné vzdělávání spíše klesá – nejvíce studentů tyto školy evidovaly v roce 1998/1999 (870 studentů), nejméně v roce 2019/2020 (174 studentů), dlouhodobě však jejich počty vykazují klesající trend.

Pedagogickou činnost na vyšších odborných školách v tomto školním roce zajišťovalo 26,6 učitelů (přepočteno na plně zaměstnané), tj. meziročně o 0,9 pedagogického úvazku více (+3,5 %). Na jednoho učitele zde připadlo 6,9 studentů denní formy studia, zatímco o rok dříve to bylo 7,7 studentů.

Počet studentů na Technické univerzitě v Liberci se meziročně zvýšil o 2,2 %.

Na sedmi fakultách Technické univerzity v Liberci v roce 2023 studovalo bez ohledu na místo bydliště 6 278 studentů (v porovnání s předchozím rokem o 138 studentů a 2,2 % více), z toho 5 786 studentů se státním občanstvím České republiky (92,2 % z celkového počtu). V prezenční formě studia celkem studovalo 4 873 studentů, z toho 4 410 studentů mělo české občanství. Z hlediska pohlaví převažovaly mezi studenty z 56,2 % ženy (3 531 studentek), mezi studenty s českým občanstvím ženy tvořily 57,1 %. Studia v roce 2023 úspěšně absolvovalo 1 098 studentů (z toho 80,0 % v prezenčním studiu a 93,6 % s českým občanstvím), meziročně o 85 studentů více.

Trvalé bydliště v Libereckém kraji mělo více než 9 tis. studentů vysokých škol.

Trvalé bydliště v Libereckém kraji mělo v roce 2023 celkem 9 341 studentů veřejných a soukromých vysokých škol v Česku, z 98,9 % (9 236 studentů) se jednalo o osoby s českým občanstvím a z 57,6 % se jednalo o ženy. Z hlediska věkové struktury spadala většina studentů do kategorie 20 až 24 let (64,1 % všech studentů s bydlištěm v kraji), tedy věku obvyklého pro vysokoškolské studium. Veřejnou školu pak studovalo 8 358 studentů, posluchačem soukromé vysoké školy bylo 1 003 studentů majících trvalé bydliště v našem regionu. V prezenční formě studovalo 7 371 studentů, distanční nebo kombinované studium využívalo 2 037 studentů. Z hlediska skupiny oborů se nejvíce studentů věnovalo obchodu, administrativě a právu (1 982 studentů). Více než 1 000 studentů trvale bydlících v Libereckém kraji studovalo také obor vzdělávání a výchova (1 669 studentů); technika, výroba a stavebnictví (1 191 studentů) a 1 143 studentů se vzdělávalo v oboru zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky. Naopak nejméně studentů s trvalým bydlištěm v kraji evidovaly obory zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství (309 studentů) a obory služeb (468 studentů). Podle místa studia se nejvíce studentů z Libereckého kraje vzdělávalo na vysokých školách v hlavním městě Praze (3 991 osob) a v Liberci (2 717 osob), s výrazným odstupem pak následovalo Ústí nad Labem (517 studentů).

Vysokou školu úspěšně absolvovalo 1 866 studentů s trvalým pobytem v kraji.

V roce 2023 úspěšně absolvovalo vysokou školu 1 866 studentů s trvalým pobytem v Libereckém kraji, z toho 60,8 % tvořily ženy. Zhruba pětina (20,5 %, tj. 382 osob) těchto absolventů se vzdělávala v oboru obchod, administrativy a právo. Dalších 16,2 % (302 osob) absolvovala studia v oboru vzdělávání a výchova, 13,7 % (255 osob) v oboru technika, výroba a stavebnictví a 11,6 % (217 osob) v oboru zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky.

Zdraví

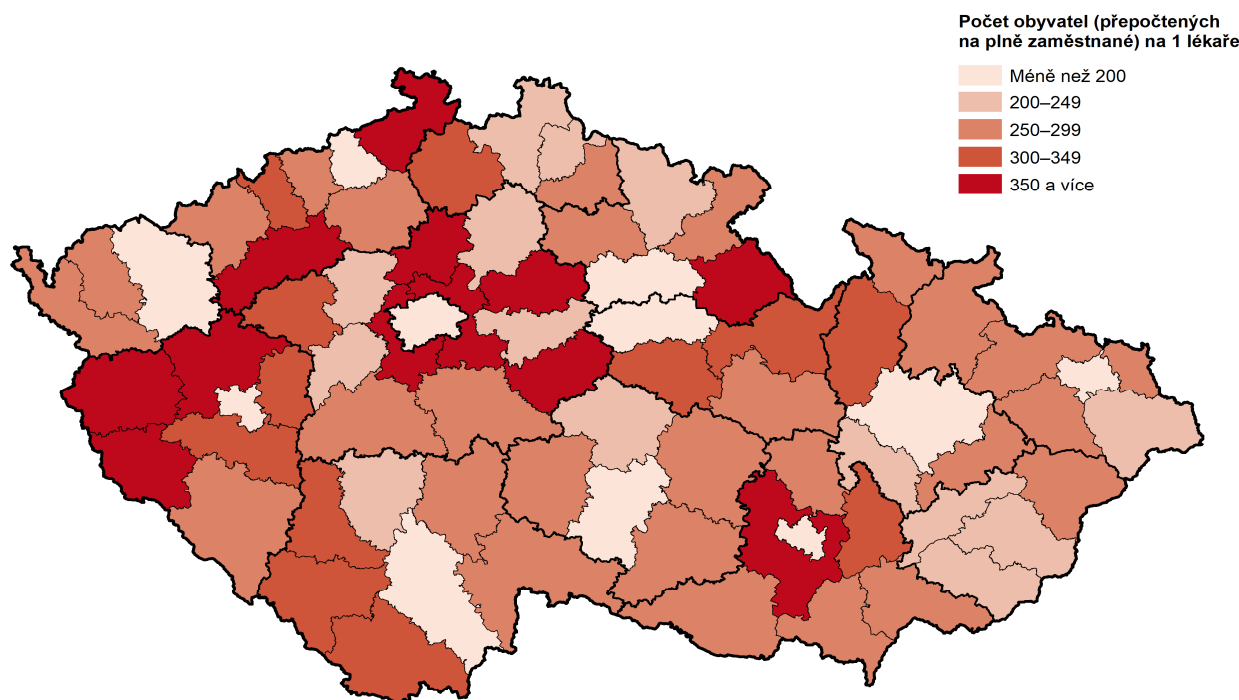
V kraji působilo 1 888 lékařů, z toho 256 zubních lékařů.

V roce 2022 v Libereckém kraji působilo ve zdravotnických zařízeních celkem 1 888 lékařů (přepočtené počty), ve srovnání s rokem 2021 se počet lékařů snížil

o 30 osob, tj. o 1,6 %. Od roku 2009 pak krajská zdravotnická zařízení evidovala nejvíce lékařů právě v roce 2021 (1 918 lékařů), naopak nejméně v roce 2009 (1 613 lékařů). V kraji vykonávalo svoji činnost 256 zubních lékařů (meziročně o 7 lékařů, tj. o 2,5 % méně), tj. 13,6 % z celkového počtu lékařů v roce 2022. Maximální počet zubařů byl zaznamenán v roce 2016 (280 zubních lékařů), minimum pak připadlo na rok 2009 (243 zubních lékařů).

Počet obyvatel na jednoho lékaře podle okresů v roce 2022

Zdroj: ÚZIS

Na 1 lékaře v kraji připadlo v přepočtu 236,7 obyvatel.

V přepočtu na 1 lékaře (přepočteno na plně zaměstnané) v Libereckém kraji v roce 2022 připadlo 236,7 obyvatel, proti roku 2021 je to o 8,8 obyvatele více. Nejvíce obyvatel na 1 lékaře připadlo ve Středočeském kraji (313,2 obyvatele), nejméně s hodnotou 121,1 obyvatele v hlavním městě Praze. Hodnota za Liberecký kraj obsadila v tomto srovnání 6. nejvyšší příčku, celorepublikový průměr pak činil 207,0 obyvatel na 1 lékaře. V případě okresů Libereckého kraje připadlo nejvíce obyvatel na 1 lékaře v okrese Česká Lípa (313,4 osob, tj. 20. nejvyšší hodnota mezi 77 okresy), následuje okres Semily (272,9 osob, 39. nejvyšší hodnota), okres Jablonec nad Nisou (210,2 osob, 15. nejnižší hodnota) a nejpříznivější situace je v okrese Liberec (209,5 osob, 14. nejnižší hodnota). Hodnota tohoto ukazatele se mezi všemi okresy pohybovala v rozmezí od 97,4 obyvatel v okrese Brno-město do 739,0 obyvatel na 1 lékaře v okrese Plzeň-sever.

V kraji působilo 9 nemocnic akutní péče, které disponovaly 1 893 lůžky.

V Libereckém kraji v roce 2023 působilo 9 nemocnic akutní péče, které disponovaly 1 893 lůžky. Počet těchto nemocnic se od roku 2013 nezměnil, výjimkou byl pouze rok 2019, ve kterém v kraji fungovalo 8 nemocnic akutní péče. Stejný zůstal v posledních třech letech také počet lůžek v těchto nemocnicích. Nejvíce lůžek pak bylo možné využívat v roce 2013 (2 007 lůžek), naopak nejméně v roce 2019 (1 869 lůžek).

V kraji fungovalo 260 ordinací praktických lékařů a 204 ordinací stomatologů.

V roce 2022 bylo v našem regionu evidováno 190 samostatných ordinací praktických lékařů pro dospělé, 70 ordinací praktického lékaře pro děti a dorost a 204 ordinací

stomatologů. Pokud jde o samostatné ordinace praktických lékařů pro dospělé a pro děti a dorost, jejich počet meziročně stagnoval. Stagnace je u samostatných ordinací praktických lékařů pro dospělé patrná i z dlouhodobého pohledu. Počty ordinací se během posledních 15 let snižují nebo navyšují pouze o jednotky – nejvíce praktiků pro dospělé bylo v kraji evidováno v roce 2015 (199 ordinací), nejméně v roce 2010 a 2020 (shodně 184 ordinací). V případě samostatných ordinací praktiků pro děti a mládež je zřejmá výraznější klesající tendence – zatímco v roce 2008 bylo v kraji 93 těchto ordinací, v roce 2018 již 75 ordinací, v současné době zmíněných 70 ordinací, tzn. 19,4%, resp. 24,7% pokles jejich počtu. Počet samostatných ordinací stomatologů byl pak v roce 2022 vůbec nejnižší od 90. let minulého století (meziročně v kraji ubylo 9 ordinací). Nejvíce stomatologických ordinací bylo pacientům k dispozici v roce 2017 (238 ordinací), od té doby jejich počty každoročně klesají.

Nemocenské pojištění

Nemocenské pojištění slouží k pokrytí ztráty příjmů v krátkodobých sociálních událostech (například dočasná pracovní neschopnost z důvodu nemoci nebo úrazu či karantény, ošetřování člena rodiny, těhotenství a mateřství, péče o dítě). Dávkový systém nemocenského pojištění tvoří šest druhů dávek, tj. nemocenské, ošetřovné (do roku 2008 podpora při ošetřování člena rodiny), peněžitá pomoc v mateřství, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství a od roku 2018 také dávky otcovská poporodní péče (otcovská) a dlouhodobé ošetřovné.

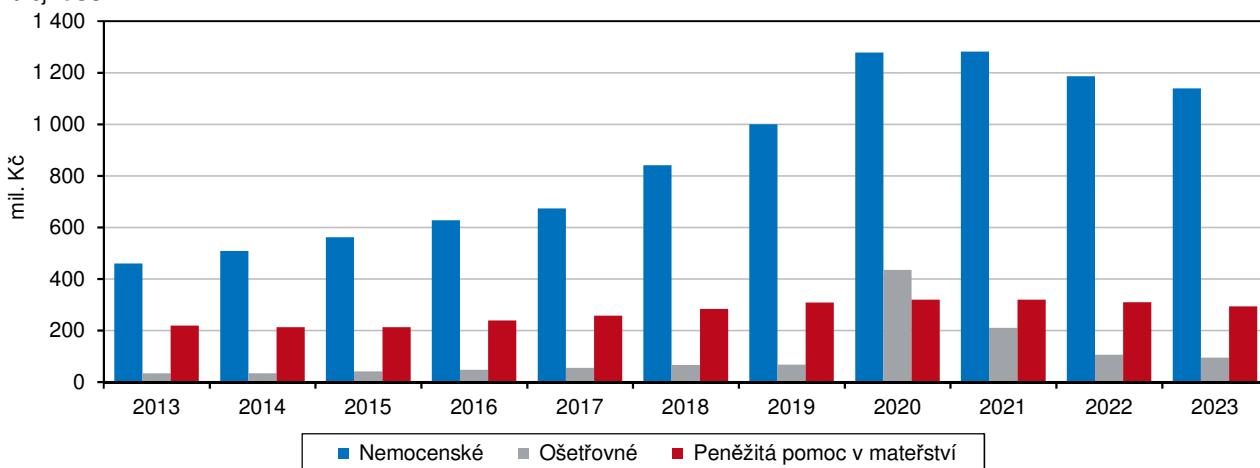
Nemocenské pojištění slouží k pokrytí ztráty příjmů v krátkodobých sociálních událostech (například dočasná pracovní neschopnost z důvodu nemoci nebo úrazu či karantény, ošetřování člena rodiny, těhotenství a mateřství, péče o dítě). Dávkový systém nemocenského pojištění tvoří šest druhů dávek, tj. nemocenské, ošetřovné (do roku 2008 podpora při ošetřování člena rodiny), peněžitá pomoc v mateřství, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství a od roku 2018 také dávky otcovská poporodní péče (otcovská) a dlouhodobé ošetřovné.

V Libereckém kraji bylo na dávkách nemocenského pojištění vyplaceno 3,4 % republikového objemu.

V roce 2023 bylo v Libereckém kraji na dávkách nemocenského pojištění vyplaceno celkem 1 551 274 tis. Kč, tj. 3,4 % republikového objemu 45 451,0 mil. Kč. Ve srovnání s rokem 2022 se objem vyplacených dávek v kraji snížil o 75 174 tis. Kč (-4,6 %), v úhrnu za celou Českou republiku se pak jednalo o pokles ve výši 2 179,6 mil. Kč (-4,6 %).

Graf 2.24 Výdaje na vybrané dávky nemocenského pojištění v Libereckém kraji

Zdroj: ČSSZ

Téměř ¾ celkového objemu dávek v kraji tvořilo nemocenské.

Největší část celkového objemu dávek v kraji tvořilo nemocenské (73,4 %), které se však ve srovnání s rokem 2022 snížilo o 47 353 tis. Kč (-4,0 %) na 1 139 365 tis. Kč. Napříč kraji České republiky se jeho zastoupení pohybovalo od 55,4 % v hlavním městě Praze do 77,7 % v Moravskoslezském kraji, podíl v Libereckém kraji byl 6. nejvyšší. Nejvyšší objem výdajů na nemocenské byl vykázán v hlavním městě Praze (5 082 779 tis. Kč), nejnižší v Karlovarském kraji (592 306 tis. Kč), objem v našem kraji byl 2. nejnižší. Meziročně nižší objem nemocenských dávek vykázalo vedle našeho kraje dalších 9 krajů – nejvýrazněji se objem snížil v hlavním městě

Praze (-13,5 %). Ve zbývajících 4 krajích se objem dávek proti roku 2022 zvýšil, tj. v kraji Zlínském (+1,8 %), Královéhradeckém (+1,6 %), Karlovarském (+0,8 %) a Olomouckém (+0,1 %).

Meziročně v kraji poklesl objem 4 druhů dávek nemocenského pojištění.

Meziročně nižší výdaje zaznamenal v Libereckém kraji vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství (-13,9 % na 255 tis. Kč), ošetřovné (-11,1 % na 93 893 tis. Kč), otcovská poporodní péče (-5,6 % na 17 645 tis. Kč) a peněžitá pomoc v mateřství (-5,3 % na 292 698 tis. Kč).

Ošetřovné v našem regionu představovalo 6,1 % celkových výdajů na dávky nemocenského pojištění.

Ošetřovné v našem regionu představovalo 6,1 % celkových výdajů na dávky nemocenského pojištění, napříč kraji se pak tento podíl pohyboval mezi 4,4 % v hlavním městě Praze a 6,6 % v Královéhradeckém kraji. Nižší objem ošetřovného zaznamenaly také všechny ostatní kraje, nejvýrazněji výdaje poklesly v hlavním městě Praze (-19,5 %), nejméně v Olomouckém kraji (-8,1 %).

Peněžitá pomoc v mateřství se na celkových výdajích v kraji podílela 18,9 %.

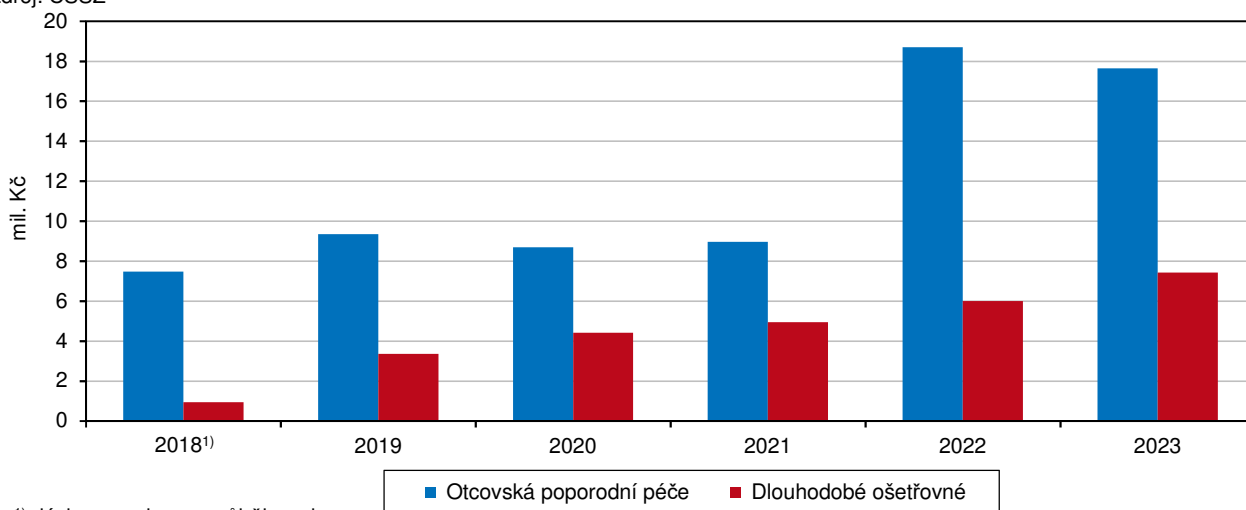
Výdaje spojené s dávkou peněžitá pomoc v mateřství stejně jako v našem regionu meziročně poklesly také v dalších 12 krajích, největší propad ve výši 13,3 % byl evidován v kraji Pardubickém. Naopak v Královéhradeckém kraji jako v jediném se objem těchto výdajů meziročně zvýšil o 5,2 %. Peněžitá pomoc v mateřství se na celkových výdajích v Libereckém kraji podílela 18,9 %, což v mezikrajském srovnání představuje společně s Jihočeským krajem 6. nejnižší zastoupení. Největší část celkových výdajů tato dávka představovala v hlavním městě Praze (38,3 %), nejmenší v Moravskoslezském kraji (15,7 %).

Podíl výdajů spojených s otcovskou poporodní péčí v kraji činil 1,1 %.

Objem výdajů spojených s otcovskou poporodní péčí se meziročně snížil také v dalších 10 krajích. Největší měrou tato dávka poklesla ve Zlínském kraji (-7,7 %). Meziročně vyšší objem byl zaznamenán v kraji Plzeňském (+2,3 %), Středočeském (+1,6 %) a Pardubickém (+0,7 %). V rámci České republiky tato dávka představuje 1,3 % celkových výdajů na dávky nemocenského pojištění, její zastoupení napříč kraji se pohybovalo v rozmezí od 0,7 % v Karlovarském do 1,5 % v hlavním městě Praze. Podíl v našem regionu činil 1,1 %, stejně jako v kraji Moravskoslezském, což byl 3. nejnižší podíl.

Graf 2.25 Výdaje na dávky otcovské poporodní péče a dlouhodobé ošetřovné v Libereckém kraji

Zdroj: ČSSZ

¹⁾ dávky zavedeny v průběhu roku

Podíl vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství je v kraji zanedbatelný.

Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství se na celkovém objemu výdajů na dávky nemocenského pojištění v našem kraji podílel z 0,02 %. Podobně tomu bylo také v ostatních regionech České republiky. Meziročně pak tato dávka poklesla

vedle Libereckého kraje v dalších 9 krajích – nejvíce pak v kraji Plzeňském (-72,3 %). Čtyři kraje vykázaly zvýšení objemu, tj. Pardubický (+110,1 %), hlavní město Praha (+54,2 %), Ústecký (+11,4 %) a nepatrně také Středočeský (+0,2 %).

Meziročně se v kraji zvýšil pouze objem dlouhodobého ošetřovného.

Jediná dávka, jejíž objem se v našem kraji meziročně zvýšil, bylo dlouhodobé ošetřovné (+23,5 % na 7 417 tis. Kč, tj. 0,5 % celkových výdajů). Největší část těchto výdajů tvořily v Kraji Vysočina a ve Zlínském kraji (shodně 0,8 %), naopak tomu bylo v hlavním městě Praze (0,3 %). Meziročně vyšší objem dlouhodobého ošetřovného vykázalo dalších 11 krajů – největší přírůstek evidoval Karlovarský kraj (+28,3 %), nárůst v našem kraji byl 2. nejvyšší. V případě hlavního města Prahy a Středočeského kraje se dlouhodobé ošetřovné proti roku 2022 snížilo, a to o 4,7 %, resp. o 6,4 %.

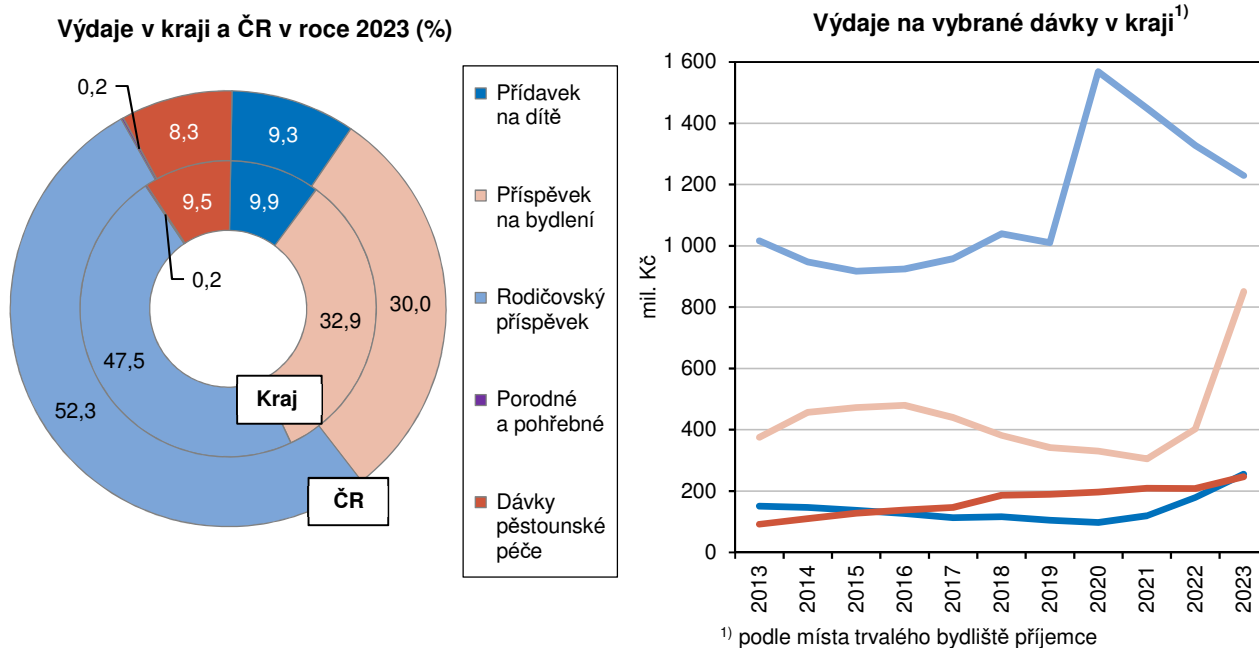
Státní sociální podpora

V Libereckém kraji bylo vyplaceno celkem 488,1 tis. dávek státní sociální podpory.

V roce 2023 bylo v Libereckém kraji vyplaceno celkem 488,1 tis. dávek státní sociální podpory (včetně dávek pěstounské péče), jejich počet se meziročně zvýšil o 17,8 % (+73,7 tis. dávek). Jedná se o nejvýraznější nárůst, který byl v období let 2013 až 2023 vykázán. V průběhu uvedeného období však počet dávek meziročně rostl pouze v letech 2013, 2014 a dále 2022 a 2023. Mezi roky 2015 až 2021 počet dávek každoročně klesal. Nejvýraznější meziroční propad byl zaznamenán v roce 2018 (-11,7 %). Nejvíce dávek státní sociální podpory pak bylo vyplaceno v roce 2014 (534,1 tis.), naopak nejméně v roce 2021 (380,7 tis. dávek). Počet rodičovských příspěvků se v roce 2023 meziročně snížil, a to o 6,9 % (-9,6 tis. dávek) 129,7 tis. příspěvků (tj. 26,6 % z celkového počtu dávek). Nejvíce těchto příspěvků bylo v posledních šesti letech vyplaceno v roce 2020 (156,1 tis. dávek), v tomto roce došlo také k jedinému meziročnímu nárůstu (+9,8 %) zaznamenanému mezi roky 2018 až 2023.

Graf 2.26 Výdaje na dávky státní sociální podpory a pěstounské péče v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: MPSV

Meziročně se objem prostředků na dávky státní sociální podpory zvýšil o 21,9 %.

Na dávky státní sociální podpory bylo v roce 2023 vydáno celkem 2 586,3 tis. Kč, nejvíce od roku 2013 a meziročně o 21,9 % více (+464,2 tis. Kč). Meziroční pokles objemu těchto dávek byl mezi roky 2013 až 2023 zaznamenán pouze v roce 2015,

2017, 2019 a 2021. Obecně však vývoj výdajů na dávky státní sociální podpory vykazuje rostoucí tendenci. V roce 2020 překročil objem dávek SSP částku 2 000 tis. Kč. Na rodičovský příspěvek bylo v roce 2023 vynaloženo 1 229,6 tis. Kč, meziročně o 7,4 % méně (-98,5 tis. Kč). Nejvyšší částka byla v případě rodičovského příspěvku v posledních šesti letech vyplacena v roce 2020 (1 568,3 tis. Kč), nejnižší v roce 2019 (1 010,5 tis. Kč).

V přepočtu na 1 obyvatele kraje dosáhly dávky státní sociální podpory částky 5 742 Kč.

Výdaje na dávky státní sociální podpory v přepočtu na 1 obyvatele Libereckého kraje v roce 2023 dosáhly 5 742 Kč, meziročně o 993 Kč a 20,9 % více. Nejvyšší meziroční nárůst zaznamenal tento ukazatel v roce 2020, tj. +32,9 %. Maximální částka byla zjištěna v roce 2023, nejnižší v roce 2012 (3 613 Kč). Obecně se pak částka výdajů SSP na 1 obyvatele navyšuje, i když ne kontinuálně. V porovnání s ostatními kraji Česka je uvedená částka výdajů na 1 obyvatele v našem regionu 3. nejvyšší. Vyšší částku vykázal pouze kraj Ústecký (6 567 Kč) a Moravskoslezský (7 015 Kč). Na opačném konci pomyslného srovnání se s částkou 4 504 Kč na 1 obyvatele umístil Plzeňský kraj.

Sociální služby, příspěvek na péči, držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

V kraji fungovalo 21 domovů pro seniory.

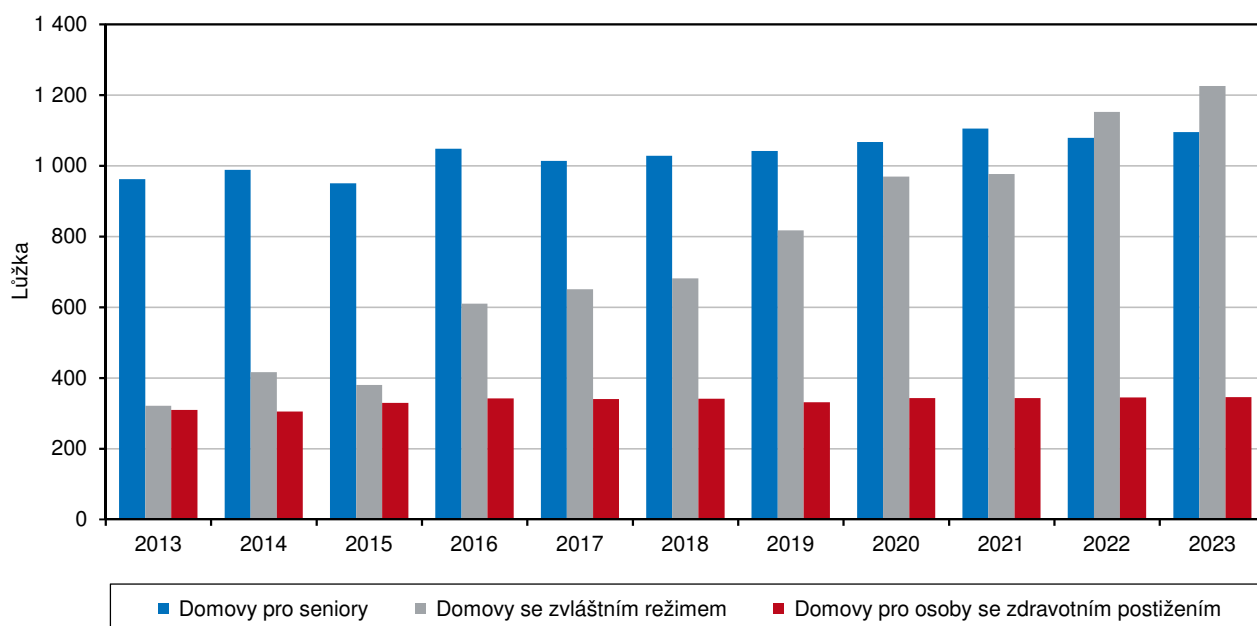
V roce 2023 v Libereckém kraji fungovalo 21 domovů pro seniory (meziročně o 1 zařízení více, nejvíce zařízení od roku 2008) s kapacitou 1 095 lůžek. Meziročně se kapacita těchto zařízení navýšila o 16 lůžek (+1,5 %). Od roku 2008 se pak kapacita pohybovala v rozmezí od 888 lůžek v roce 2008 do 1 105 lůžek v roce 2021.

Na 1 000 obyvatel starších 65 let připadlo necelých 12 lůžek.

V přepočtu na 1 000 obyvatel ve věku 65 a více let tak bylo v našem kraji k dispozici 11,7 lůžek, meziročně o 0,1 lůžka více. Nejvyšší hodnoty tento ukazatel dosáhl v roce 2009 (14,9 lůžek), nejnižší v roce 2019 a 2022 (shodně 11,6 lůžek). Od roku 2008 má pak tento ukazatel spíše klesající tendenci. V rámci libereckých okresů nejvíce lůžek na 1 000 obyvatel starších 65 let vykázal v roce 2023 okres Česká Lípa (14,6 lůžek), s 12,0 lůžky následoval okres Semily, s 11,0 lůžky okres Liberec a nejméně lůžek bylo z tohoto pohledu evidováno v okrese Jablonec nad Nisou, tj. 9,4.

Graf 2.27 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Libereckém kraji (k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

Pobytové sociální služby pro osoby se sníženou soběstačností zabezpečovalo v našem regionu 23 domovů se zvláštním režimem.

Pobytové sociální služby pro osoby nemocné stařeckou demencí, Alzheimerovou nemocí a ostatními typy demencí, které mají z důvodu těchto onemocnění sníženou soběstačnost a potřebují tak pravidelnou pomoc jiné osoby, zabezpečovalo v roce 2023 v našem regionu 23 domovů se zvláštním režimem (stejně jako v roce 2022), které disponovaly 1 225 lůžky (meziročně +6,3 %). Počet lůžek v těchto zařízeních od roku 2015 nepřetržitě roste, tj. mezi roky 2015 a 2023 došlo k nárůstu o 845 lůžek, tedy o 222,4 %.

Pro osoby se zdravotním postižením bylo určeno 10 domovů.

Pro osoby se zdravotním postižením v Libereckém kraji v roce 2023 bylo určeno 10 domovů. S výjimkou roku 2019 se jejich počet od roku 2016 nezměnil. V roce 2023 pak tato zařízení nabízela 346 lůžek, tj. o 1 lůžko více než v roce 2022. V rámci období let 2008 až 2023 se kapacita těchto zařízení významně neměnila a počet lůžek se pohyboval v rozmezí od 305 lůžek v roce 2014 do 361 lůžek v roce 2009.

V kraji bylo evidováno 17 987 držitelů průkazu se zdravotním postižením.

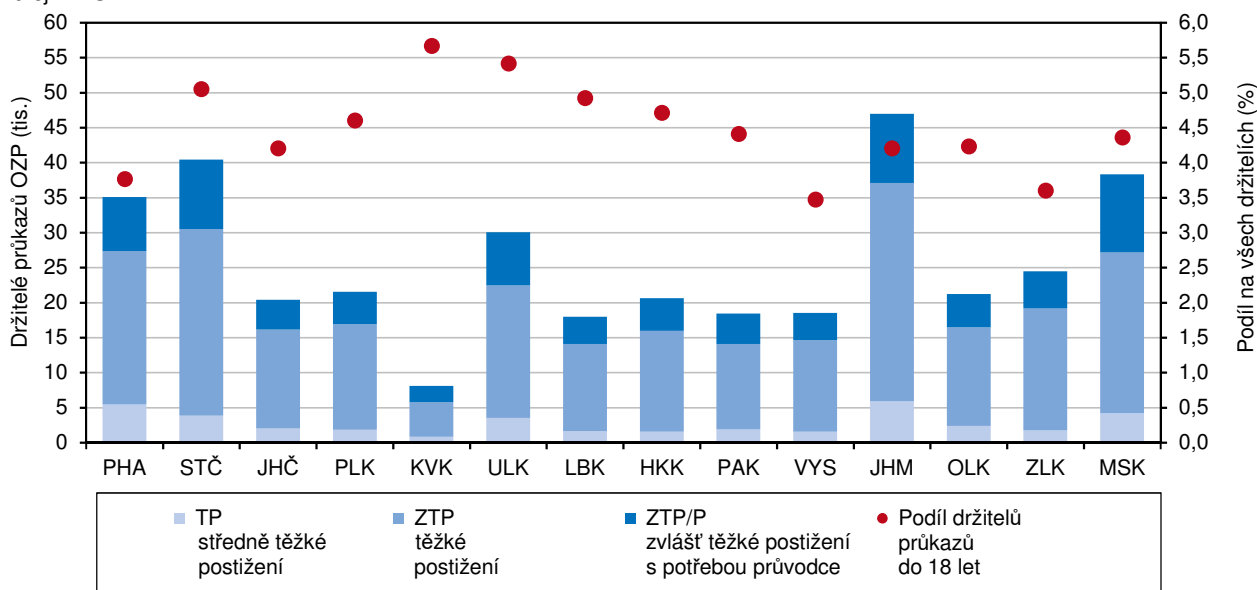
V roce 2023 bylo v Libereckém kraji evidováno 17 987 držitelů průkazu se zdravotním postižením, z toho 51,6 % žen. Meziročně se počet držitelů tohoto průkazu navýšil o 3,6 % (+622 osob). Vývoj počtu držitelů průkazu se zdravotním postižením nevykazuje žádný setrvalý trend, v rámci období let 2015 až 2023 se počet v roce 2016, 2020 a 2021 meziročně snižoval, v ostatních letech docházelo k nárůstu. Nejvíce držitelů tohoto průkazu pak bylo vykázáno v roce 2023, nejméně v roce 2016 (15 810 osob).

Největší část držitelů průkazů se zdravotním postižením představují osoby s těžkým postižením.

Z celkového výše uvedeného počtu držitelů průkazu se zdravotním postižením tvořily největší část osoby s těžkým postižením (ZTP), a to 12 439 osob (69,2% podíl). Druhou v pořadí byla skupina osob se zvlášť těžkým postižením s potřebou průvodce (ZTP/P), která představovala 21,8 % držitelů (3 921 osob). Středně těžké postižení (TP) pak mělo 9,0 % držitelů, tedy 1 627 osob. Z hlediska pohlaví převažovaly ženy mezi držiteli průkazu TP (56,0 %) a ZTP (52,6 %), naopak ve skupině držitelů ZTP/P bylo více mužů (53,3 %) než žen (46,7 %).

Graf 2.28 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením podle krajů v prosinci 2023

Zdroj: MPSV

Více než třem pětina držitelů průkazu bylo 65 a více let.

Většinu držitelů průkazu bylo více než 65 let (60,4 % všech držitelů, tj. 10 858 osob), z toho největší část z nich spadala do skupiny 75 až 79letých (23,6 % 65letých a starších držitelů a 14,2 % všech držitelů). Stejně zastoupení věkových skupin mezi

držitelů průkazu bylo zaznamenáno také u obou pohlaví, tj. největší částí z nich bylo více než 65 let (54,7 % mužů s průkazem zdravotního postižení a 65,7 % žen s průkazem zdravotního postižení). Na straně mužů však byl vykázán vyšší podíl v případě držitelů ve věku 1 až 14 let (5,4 % mužů a 2,5 % žen) i ve věku 15 až 64 let (39,9 % mužů a 31,8 % žen).

Liberecký kraj se na celorepublikovém počtu držitelů průkazu se zdravotním postižením podílel 5,0 %.

V úhrnu za Česko bylo v roce 2023 evidováno celkem 362 204 držitelů průkazu osob se zdravotním postižením. Největší část z nich se nacházela v Jihomoravském kraji (13,0 % z celorepublikového počtu, tj. 46 983 osob). S více než 10% podílem následoval kraj Středočeský (11,2 %, tj. 40 429 osob) a Moravskoslezský (10,6 %, tj. 38 319 osob). Nejméně držitelů bylo zjištěno v Karlovarském kraji (2,2 %, tj. 8 110 osob). Podíl za Liberecký kraj (5,0 %) byl 2. nejnižší. Po přepočtu na 1 000 obyvatel byl však nejvyšší počet držitelů průkazu osob se zdravotním postižením zjištěn ve Zlínském kraji (42,1 držitelů na 1 000 obyvatel), s hodnotou 39,9 držitelů následuje Liberecký kraj. Třetí pozice patří kraji Jihomoravskému (38,4 ‰). Na opačném konci tohoto srovnání se s 25,5 držitelů na 1 000 obyvatel umístilo hlavní město Praha.

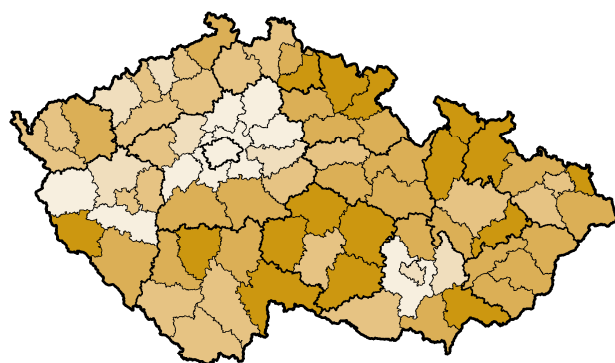
Důchodci, důchody

Meziročně se počet příjemců důchodu v kraji zvýšil o 0,1 % na 121 293 osob.

Ke konci roku 2023 evidovala Česká správa sociálního zabezpečení v Libereckém kraji celkem 121 293 příjemců důchodů, tj. meziročně o 98 osob více (+0,1 ‰). Ve srovnání s rokem 2022 se však snížil počet příjemců na straně žen (-0,2 ‰, tj. -138 osob), počet na straně mužů se naopak o 236 osob (+0,5 ‰) zvýšil. Mezi příjemci však nadále z 58,4 % převažovaly ženy. Meziročně nižší počet příjemců důchodů zaznamenal okres Česká Lípa (-46 osob, tj. -0,2 ‰) a okres Jablonec nad Nisou (-7 osob, tj. -0,03 ‰). V okresech Semily a Liberec byl jejich počet nepatrně vyšší (+62 osob, tj. +0,3 ‰, resp. +89 osob, tj. +0,2 ‰).

Příjemci důchodů podle okresů v prosinci 2023

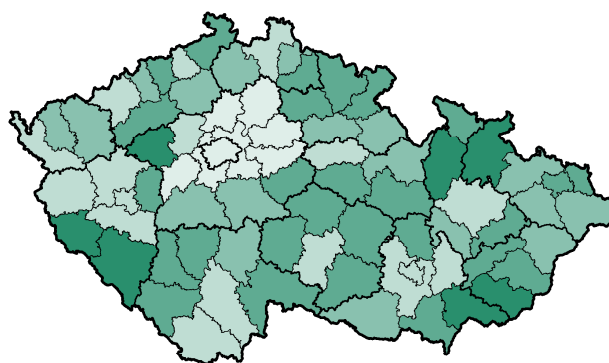
Důchody starobní

Na 1 000 obyvatel

Méně než 150,00
150,00–159,99
160,00–169,99
170,00–179,99
180,00 a více

Důchody celkem

Na 1 000 obyvatel

Méně než 240,00
240,00–259,99
260,00–279,99
280,00–299,99
300,00 a více

Zdroj: ČSSZ, ČSÚ

Starobní důchodci tvoří v kraji přes 82 % všech příjemců penzí.

Nejpočetnější skupinu příjemců důchodů dlouhodobě tvoří starobní důchodci pobírající starobní důchod (včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým). Do této skupiny v roce 2023 v Libereckém kraji patřilo 99 682 osob, tj. 82,2 % všech příjemců penzí. Meziročně se jejich počet zvýšil o 148 osob (+0,1 ‰). Od roku 2011 se počet

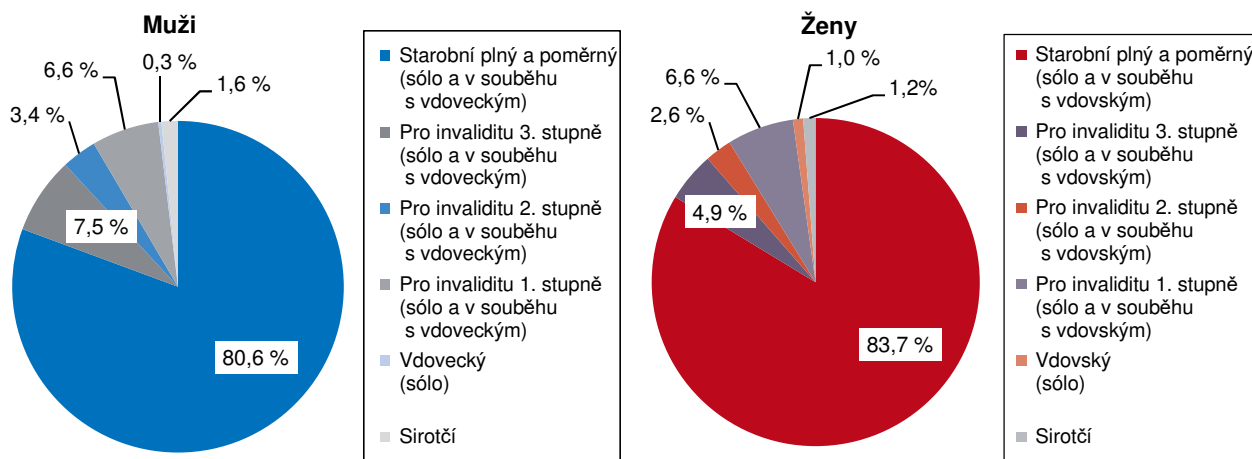
uvedených příjemců starobních důchodů každoročně navyšoval, tento trend byl přerušen v období let 2020 až 2022 (tedy v „covidovém období“). Nejvíce příjemců starobních důchodů tak bylo evidováno v roce 2019 (101 946 osob), nejméně v roce 2010 (93 314 osob). Ženy z uvedeného počtu příjemců starobních důchodů v roce 2023 představovaly 59,3 % (59 143 příjemců), jejich podíl se však v průběhu období let 2010 až 2023 postupně snižoval ve prospěch mužů. Zatímco tedy v roce 2010 zastoupení žen činilo 63,1 %, v roce 2016 pak 60,9 % a od roku 2020 se již podíl pohybuje pod 60% hranicí. Počet příjemkyň starobního důchodu se v rámci uvedeného období od roku 2017 každoročně snižuje, naopak na straně mužů je, s výjimkou roku 2021 a 2022, patrný rostoucí trend. V roce 2023 se pak počet příjemkyň starobního důchodu meziročně snížil o 145 osob (-0,2 %), zatímco počet příjemců mužů se o 293 osob navýšil (+0,7 %). Starobní důchod sólo (bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým) byl vyplácen 76 330 osobám (tj. meziročně o 390 osob více, +0,5 %).

Invalidní důchod pobírá v Libereckém kraji necelých 16 % příjemců důchodů.

Do skupiny příjemců invalidních důchodů patřilo v roce 2023 v našem kraji 18 799 osob, tj. 15,5 % všech příjemců důchodů. Nejčastěji se jednalo o příjemce důchodů pro invaliditu 1. stupně (7 961 osob, tj. 42,3 % všech příjemců invalidních důchodů a 6,6 % všech příjemců důchodů), s mírným odstupem následovali příjemci invalidního důchodu 3. stupně (7 257 osob, tj. 38,6 %, resp. 6,0 %). Nejmenší zastoupení měly v rámci invalidních důchodců osoby s invaliditou 2. stupně – 3 581 osob tvořilo 19,0 % všech příjemců důchodů, resp. 3,0 % příjemců invalidních důchodů. Z dlouhodobého pohledu (od roku 2010) se počet příjemců invalidních důchodů v úhrnu spíše snižuje, nejvíce těchto příjemců bylo evidováno na začátku období, tj. v roce 2010 (21 248 osob), nejméně v roce 2023. Tento trend však neplatí pro všechny stupně invalidity – zatímco počet příjemců invalidních důchodů pro invaliditu 3. stupně jednoznačně po celé období let 2010 až 2023 klesá (mezi krajními roky o 34,7 %, tj. o 3 863 osob), počet příjemců invalidních důchodů ve 2. stupni (s výjimkou roku 2015) každoročně roste (mezi roky 2010 a 2023 o 49,5 %, tj. o 1 186 osob). Spíše rostoucí tendenci vykazoval také počet příjemců důchodů pro 1. stupeň invalidity, v tomto případě byl však nejnižší počet zaznamenán v roce 2016 (7 348 osob), nejvyšší v roce 2023 a změny v počtu nebyly tak intenzivní – mezi roky 2010 a 2023 došlo k nárůstu počtu příjemců o 2,9 % (+228 osob), mezi roky 2016 a 2023 o 8,3 % (+613 osob).

Graf 2.29 Příjemci důchodů podle pohlaví a druhu pobíraného důchodu v Libereckém kraji v prosinci 2023

Zdroj: ČSSZ

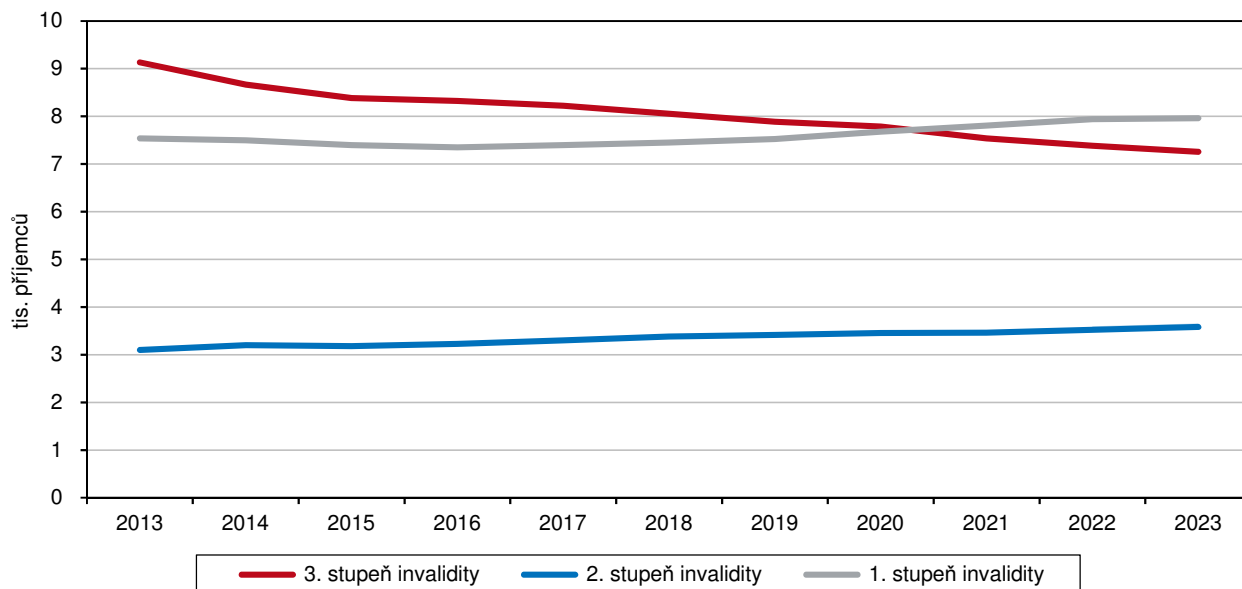

Více než 53 % invalidních důchodů v kraji představovaly ženy.

Z hlediska pohlaví převažovaly mezi příjemci invalidních důchodů v roce 2023 v kraji ženy (53,1 %, tj. 9 984 příjemkyň). Nebylo tomu však u všech typů invalidních důchodů – převaha žen byla vykazována u invalidních důchodů 2. a výrazněji také u 3. stupně invalidity (52,2 %, tj. 1 870 osob, resp. 58,4 %, tj. 4 648 osob). Muži naopak tvořili většinu v případě příjemců invalidních důchodů pro 1. stupeň invalidity (52,2 %, tj. 3 791 osob).

Graf 2.30 Příjemci invalidních důchodů podle stupně invalidity v Libereckém kraji (včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem; stav v prosinci)

Zdroj: ČSSZ

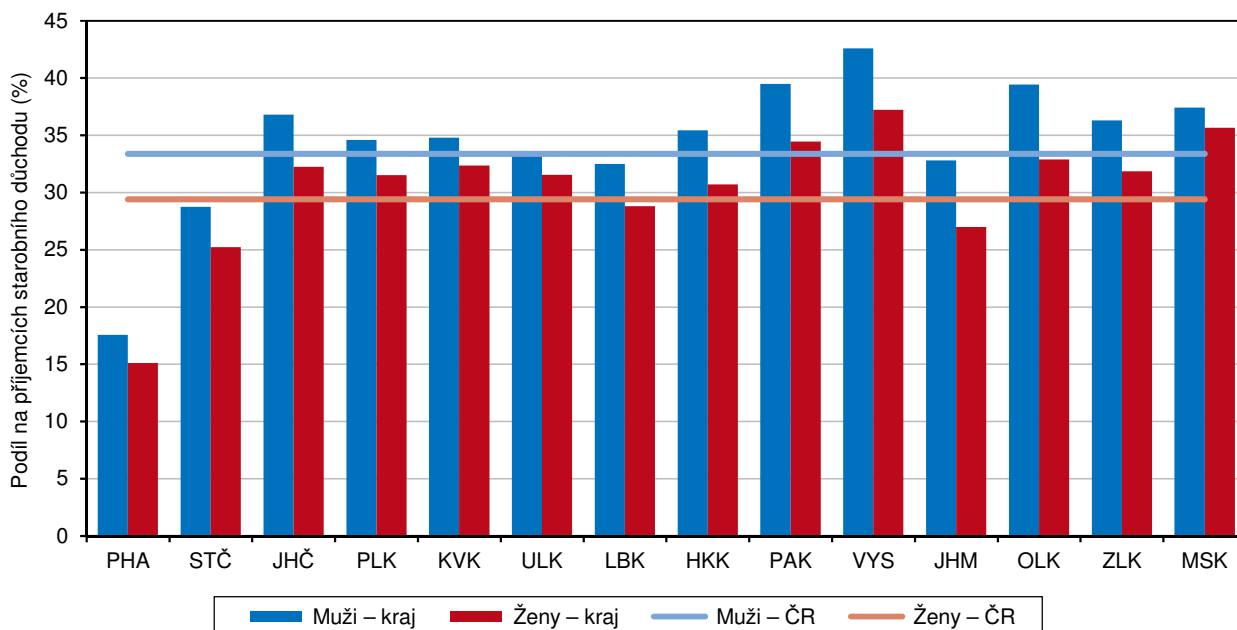

Sirotčí důchod v kraji pobíralo 1 656 dětí.

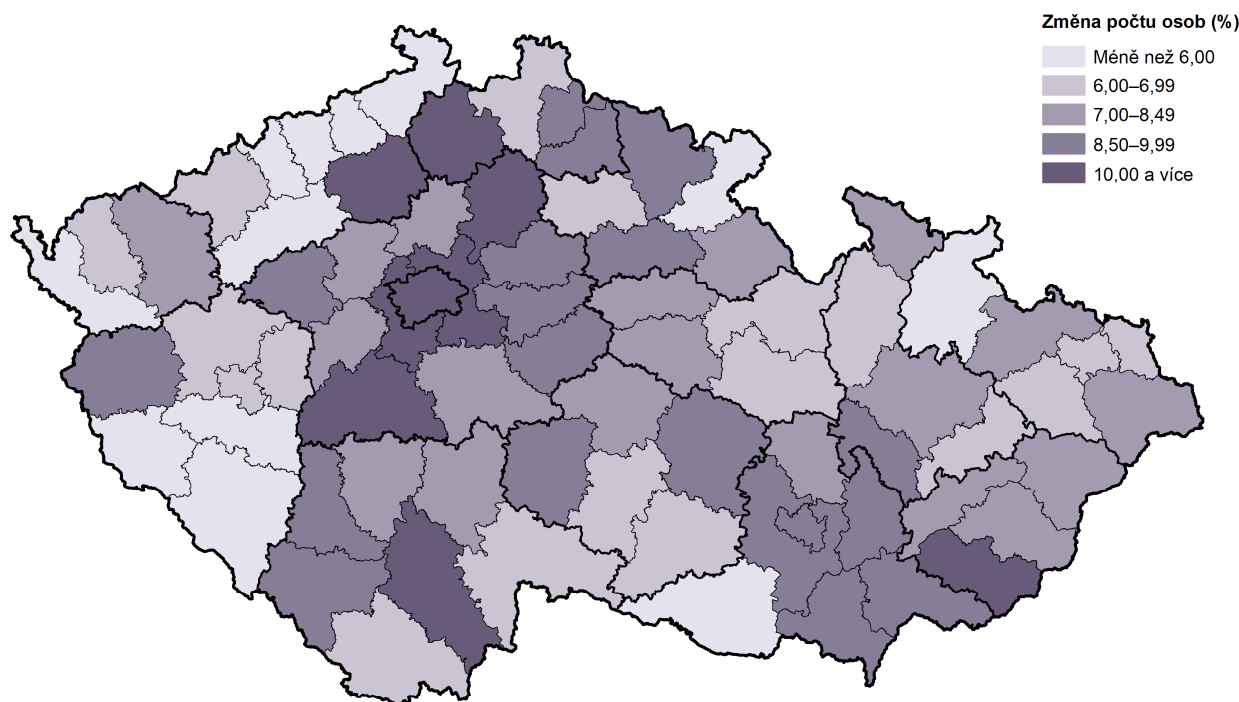
Vdovský důchod sólo (bez souběhu) v prosinci 2023 v Libereckém kraji pobíralo 728 žen (meziročně o 11 osob méně), vdovecký důchod sólo byl vyplácen 166 mužům (meziročně o 12 příjemců méně). V kraji bylo také 1 656 dětí, které pobíraly sirotčí důchod, jejich počet se v tomto případě meziročně snížil o 18 osob (-1,1 %).

Graf 2.31 Příjemci předčasného starobního důchodu podle pohlaví a krajů v prosinci 2023

Zdroj: ČSSZ

Změna počtu příjemců předčasných starobních důchodů podle okresů mezi prosincem roku 2022 a 2023

Pozn.: včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem

Zdroj: ČSSZ, vlastní dopočet

Počet příjemců předčasných důchodů se meziročně zvýšil o 8,4 %.

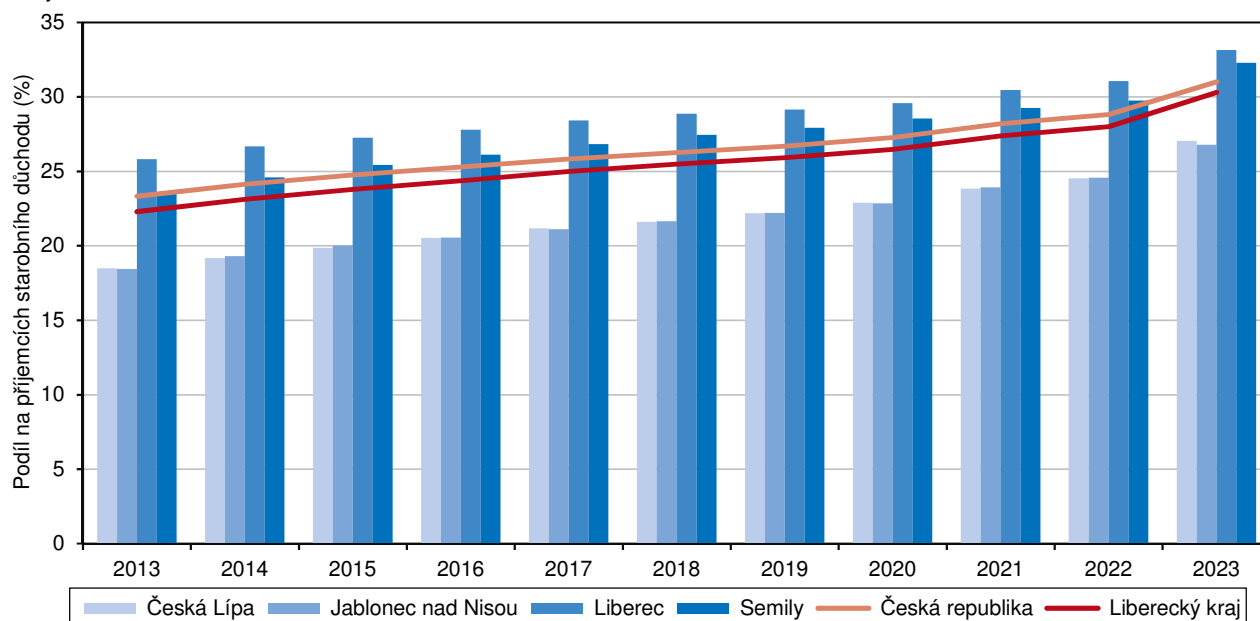
Počet příjemců předčasných starobních důchodů se v našem kraji meziročně zvýšil o 2 334 osob (+8,4 %) na 30 202 osob. Ženy se na celkovém počtu předčasných starobních důchodců podílely z 56,4 % (17 030 osob). Meziroční přírůstek příjemců byl v našem kraji zaznamenán jak v případě žen (+1 096 osob, tj. +6,9 %), tak v případě mužů (+1 238 osob, tj. +10,4 %). Tyto nárůsty byly ve srovnání s nárůsty vykázanými v předchozích letech významně vyšší, což je s největší pravděpodobností důsledek mimořádné valorizace důchodů realizované v roce 2022. Byly tak vytvořeny výhodné podmínky pro odchod do předčasného starobního důchodu, což v této souvislosti ovlivnilo rozhodnutí řady obyvatel v předdůchodovém věku. Mezi roky 2010 a 2023 se počet příjemců předčasných starobních důchodů v regionu celkově navýšil o 82,9 % (+13 689 osob), intenzivnější byl tento nárůst na straně mužů (+99,2 %, +6 558 osob), než na straně žen (+72,0 %, +7 131 osob). Zastoupení žen a mužů mezi předčasnými starobními důchodci se od roku 2010 také změnilo, resp. podíl žen se mírně snižuje ve prospěch mužů. Zatímco v roce 2010 tvořili muži 40,1 % a ženy 59,9 % předčasných starobních důchodců, v současnosti je tento poměr na hodnotách 43,6 % mužů a 56,4 % žen.

Vyšší podíl předčasných důchodců je u mužů.

Ke konci roku 2023 předčasný důchod v kraji pobíralo 30,3 % starobních důchodců (včetně souběhu), tj. o 2,3 p. b. více než v roce 2022. Tento podíl se v rámci posledních šesti let každoročně navyšoval – mezi roky 2018 a 2023 vzrostl o 4,8 p. b. Vyšší podíl předčasných důchodců je vykázan na straně mužů (32,5 % starobních důchodců) než žen (28,8 %). Dynamičtější meziroční nárůst tohoto podílu zaznamenali v roce 2023 také muži (+2,8 p. b.), u žen přírůstek dosáhl 1,9 p. b. Nárůst vykázaný mezi roky 2018 a 2023 byl však již u obou pohlaví srovnatelný, tj. 4,9 p. b. u mužů a 4,7 p. b. u žen.

Graf 2.32 Příjemci předčasného starobního důchodu v Libereckém kraji a jeho okresech (stav v prosinci)

Zdroj: ČSSZ

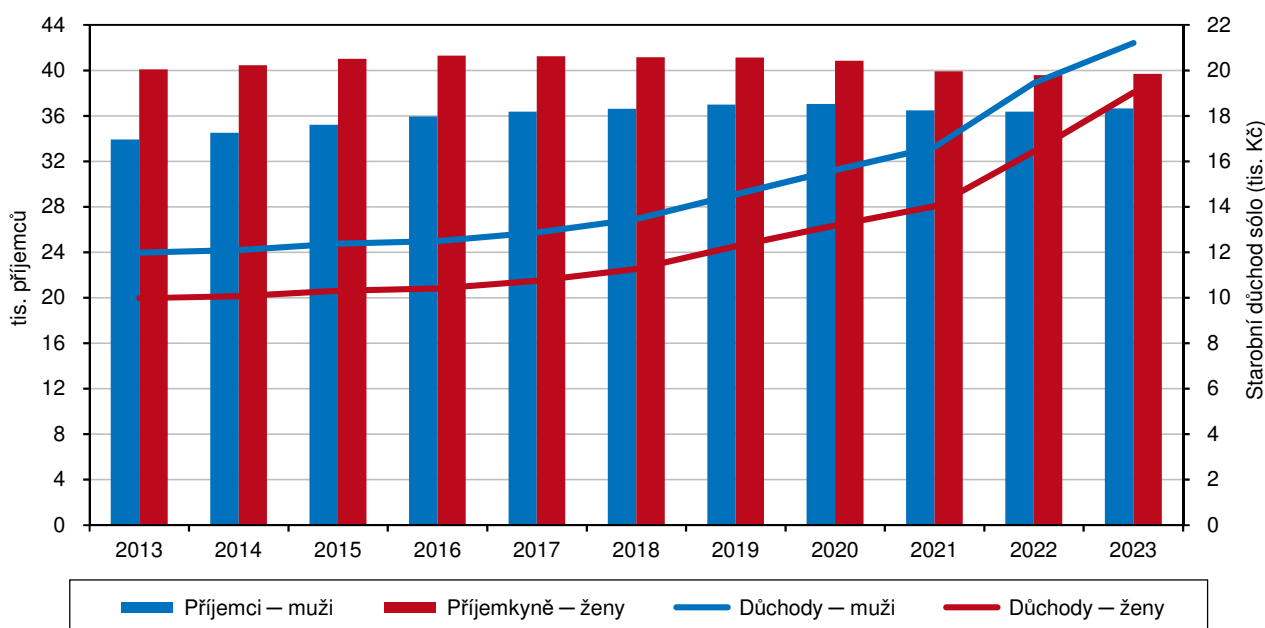

Nejvyšší podíl předčasných důchodců vykázal okres Liberec, nejnižší okres Jablonec nad Nisou.

V rámci okresů Libereckého kraje byl v roce 2023 nejvyšší podíl příjemců předčasného starobního důchodu (včetně souběhu) na celkovém počtu příjemců starobního důchodu vykázán v okrese Liberec (33,2 %), který s mírným odstupem následoval okres Semily (32,3 %). Naopak nejmenší zastoupení bylo zjištěno v okrese Jablonec nad Nisou (26,8 %). V okrese Česká Lípa hodnota činila 27,0 %. V rámci krajů České republiky pak bylo zastoupení předčasných starobních důchodců nejvyšší v Kraji Vysočina (39,5 %), nejnižší pak v hlavním městě Praze (16,1 %). Podíl za Liberecký kraj byl 4. nejnižší, o 0,7 p. b. se pohyboval pod republikovým průměrem (31,0 %).

Graf 2.33 Příjemci starobního důchodu sólo (plného) a průměrná výše důchodu podle pohlaví v Libereckém kraji (stav v prosinci)

Zdroj: ČSSZ

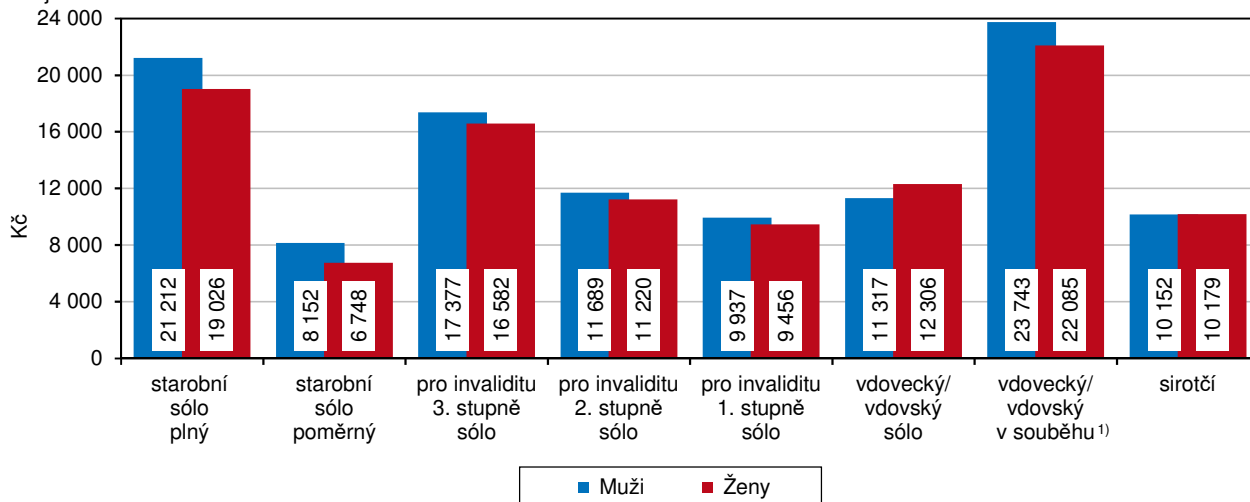

Starobní důchod sólo bez souběhu mužů byl v průměru o 2 186 Kč vyšší než u žen.

Průměrný měsíční starobní důchod sólo (bez souběhu s vdovským a vdoveckým) dosáhl v Libereckém kraji na konci roku 2023 částky 20 076 Kč, proti roku 2022 se tak navýšil o 2 199 Kč (+12,3 %). V případě mužů tento důchod činil 21 212 Kč, ženy v průměru pobíraly o 2 186 Kč méně, tedy 19 026 Kč. V porovnání s rokem 2010 se krajský starobní důchod zvýšil o 10 012 Kč a byl tak dvojnásobný, růst byl každoroční. Stejně se vyvíjel také starobní důchod u obou pohlaví. Mírně intenzivněji se zvyšoval v průměru důchod ženám (od roku 2010 +106,1 %, tj. +9 793 Kč) než mužům (+91,3 %, tj. +10 125 Kč). Ve srovnání s republikovým průměrem (20 310 Kč) byl krajský starobní důchod o 234 Kč nižší. Nejvyšší sólo starobní důchod napříč kraji České republiky patřil seniorům v hlavním městě Praze (21 519 Kč), nejnižší pak pobírali penzisté v Karlovarském kraji (19 557 Kč). Částka dosažená v Libereckém kraji byla v tomto srovnání 6. nejnižší. Z pohledu okresů Libereckého kraje byl nejvyšší průměrný starobní důchod vyplácen v okrese Česká Lípa (20 131 Kč), nejnižší v okrese Semily (19 931 Kč).

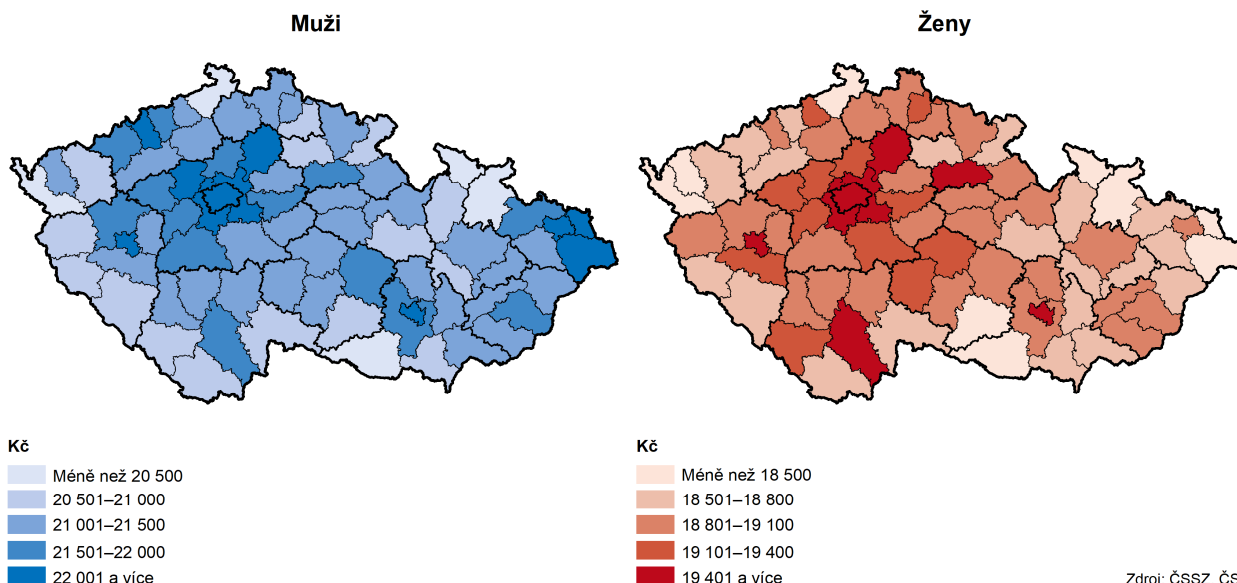
Graf 2.34 Průměrná výše důchodů podle jejich druhu a pohlaví příjemce v Libereckém kraji v prosinci 2023

Zdroj: ČSSZ

¹⁾ důchod vdovecký nebo vdovský v souběhu s přímým důchodem (tj. starobním nebo invalidním)

Průměrný měsíční starobní důchod plný (sólo) podle pohlaví a podle okresů v prosinci 2023

Zdroj: ČSSZ, ČSÚ

Poměr starobního důchodu sólo ke mzdovému mediánu každoročně roste.

Poměr průměrného měsíčního starobního důchodu sólo (bez souběhu, bez poměrného starobního důchodu) ke mzdovému mediánu dosáhl v roce 2023 v Libereckém kraji 52,7 % (meziročně +2,5 p. b.). V porovnání s předchozími roky se pak tento poměr každoročně navyšoval, tj. od roku 2018 vzrostl o 10,1 p. b. (nejvíce mezi kraji). S výjimkou hlavního města Prahy představoval v roce 2023 ve všech regionech průměrný starobní důchod více než 50 % mediánu mzdy. Napříč kraji Česka se tak hodnota pohybovala v rozmezí od 46,3 % v hlavním městě Praze do 54,9 % v Karlovarském kraji. Poměr zjištěný v našem regionu pak v tomto srovnání obsadil 6. nejnižší příčku. Celorepublikový průměr činil 51,4 %.

Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Kriminalita meziročně poklesla o 8,3 %.

V Libereckém kraji bylo v roce 2023 registrováno celkem 7 705 trestných činů, tj. o 8,3 % (694 skutků) méně než v předcházejícím roce. V časové řadě let 2018 až 2023 se počet registrovaných trestných činů každoročně snižoval mezi roky 2018 a 2021 (v úhrnu -27,3 %, tj. z 9 065 činů na 6 586 činů), v roce 2022 byl zaznamenán meziroční 27,5% nárůst.

Nejvíce registrovaných trestných činů na 1 000 obyvatel bylo zjištěno v okrese Liberec, nejméně v okrese Semily.

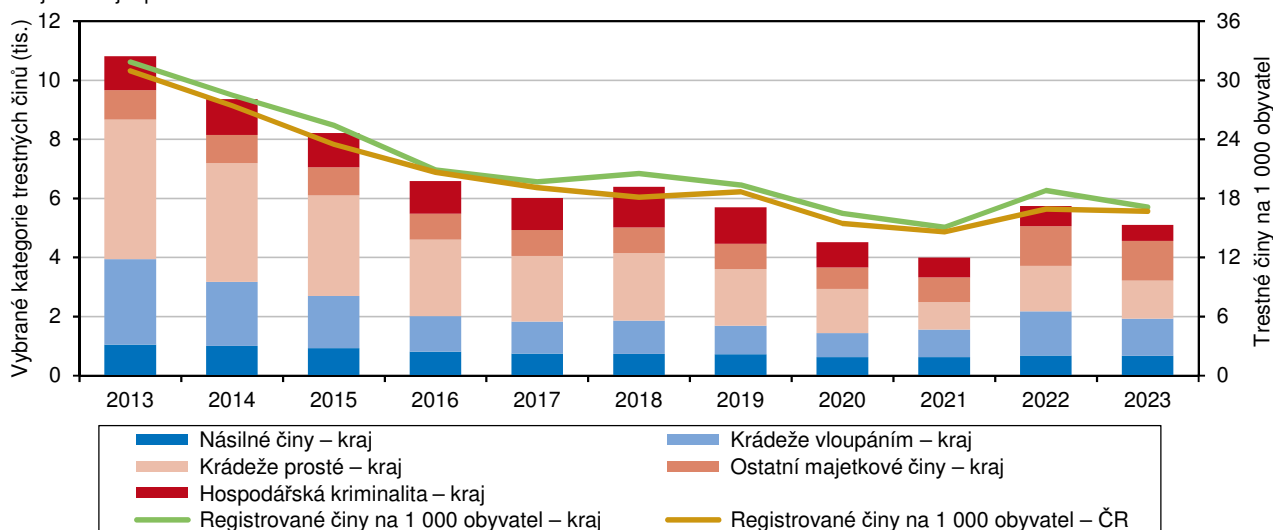
V přepočtu na 1 000 obyvatel pak bylo v našem regionu registrováno 17,1 trestných činů (meziročně o 1,7 činů méně). Obdobně jako v absolutním vyjádření se hodnota tohoto ukazatele v letech 2018 až 2021 snižovala, konkrétně z 20,5 ‰ na 15,1 ‰, v roce 2022 se navýšil na hodnotu 18,8 ‰. Z pohledu okresů byl ukazatel nejvyšší na Liberecku (19,0 registrovaných trestných činů na 1 000 obyvatel), následoval okres Česká Lípa (18,7 ‰), okres Jablonec nad Nisou (17,2 ‰) a srovnání s hodnotou 10,0 ‰ uzavřel okres Semily. V rámci 14 krajů se počet registrovaných trestných činů na 1 000 obyvatel pohyboval v rozmezí od 9,4 ‰ v Pardubickém kraji do 29,9 ‰ v hlavním městě Praze. Hodnota za Liberecký kraj byla 4. nejvyšší.

V rámci obecné kriminality převažovaly majetkové trestné činy.

V rámci obecné kriminality bylo zaznamenáno 6 048 trestných činů (78,5 % celkové kriminality), tj. meziročně o 7,7 % méně. Většinu těchto činů představovala majetková trestná činnost (3 888 skutků, tj. 64,3 %). Trestné činy spadající do kategorie hospodářské kriminality tvořily 7,1 % všech registrovaných trestných činů (549 deliktů) a ve srovnání s rokem 2022 se jejich počet snížil o 20,1 %. Zbývající kriminalita představovala 14,4 % registrovaných činů a meziročně poklesla o 4,6 %.

Graf 2.35 Registrované trestné činy v Libereckém kraji a ČR

Zdroj: Policejní prezidium ČR

V hospodářské kriminalitě dominovaly úvěrové podvody.

Počet registrovaných trestných činů spadajících do kategorie hospodářské kriminality se v období 2018 až 2023 snižuje. Výjimkou byl rok 2022, ve kterém došlo k meziročnímu mírnému 2,1% navýšení. V roce 2023 ve srovnání s rokem 2018 (1 375 činů) se tak počet hospodářských deliktů snížil 2,5krát, tj. o více než 60 %. Nejvíce „hospodářských“ trestných činů bylo v roce 2023 v absolutním vyjádření evidováno v okrese Liberec (246 činů, tj. 1,4 trestných činů na 1 000 obyvatel), v přepočtu na 1 000 obyvatel však byla situace nejméně příznivá v okrese Česká Lípa (1,8 trestných činů na 1 000 obyvatel, tj. 182 deliktů). Menší problém pak hospodářská kriminalita působila v okrese Jablonec nad Nisou (77 činů, tj. 0,8 ‰) a nejnižší hodnoty vykázal okres Semily (44 činů, tj. 0,6 ‰). Mezi hospodářskými činy na krajské úrovni ve sledovaném roce převažovaly úvěrové podvody (116 případů) a dále neoprávněné přístupy a poškození záznamů v počítačovém systému, opatření a přechovávání přístupových zařízení a hesel (99 případů).

V rámci roku 2023 byla objasněna téměř polovina trestných činů.

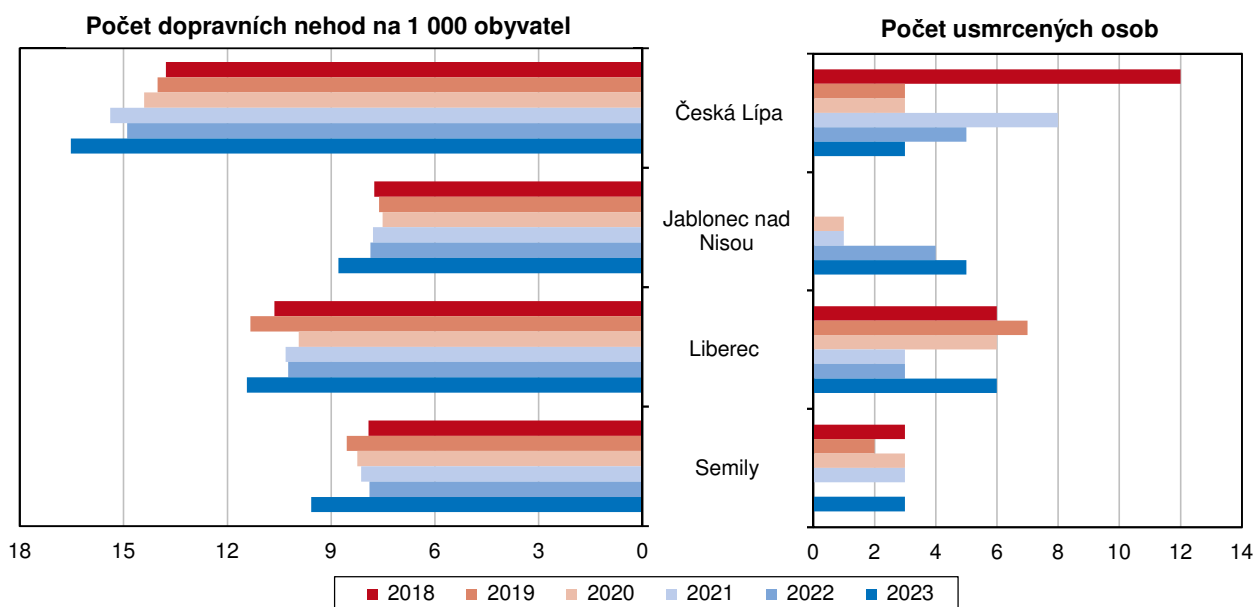
V roce 2023 bylo v Libereckém kraji objasněno 3 699 registrovaných trestných skutků (meziročně -9,2 %). V případě obecné kriminality bylo objasněno 2 700 činů, v případě hospodářské kriminality 216 skutků. Vývoj objasněnosti kopíruje vývoj počtu registrovaných trestných činů, tj. objasněnost klesala v období 2018 až 2021, v roce 2022 se meziročně navýšila.

Počet dopravních nehod na území kraje se meziročně zvýšil o 13,4 %.

Podle údajů Policejního prezidia České republiky bylo v roce 2023 na území Libereckého kraje způsobeno 5 292 dopravních nehod. Ve srovnání s rokem 2022 se nehodovost zvýšila o 13,4 % (+627 nehod). S výjimkou roku 2020 počet nehod v kraji v posledních šesti letech meziročně narůstá. Nejvíce nehod bylo v kraji od roku 2018 nahlášeno v roce 2023, nejméně v roce 2020 (4 517 nehod).

Graf 2.36 Dopravní nehody a usmrcené osoby při dopravních nehodách podle okresů Libereckého kraje

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Na 1 000 obyvatel kraje připadlo 11,7 nehod, tj. nejvyšší hodnota mezi všemi kraji.

V přepočtu na 1 000 obyvatel bylo v našem kraji v roce 2023 nahlášeno 11,7 nehod, tj. v porovnání s předešlými pěti lety nejvíce. Nejmenší nehodovost byla z tohoto pohledu vykázána v roce 2020, kdy bylo na 1 000 obyvatel kraje nahlášeno 10,2 nehod. Nejvíce nehod se pak v rámci kraje v roce 2023 i v předešlých pěti letech přihodilo na území okresu Česká Lípa (16,5 ‰ v roce 2023). Nehodovost v ostatních okresech se pohybovala pod krajským průměrem – 11,4 ‰ v okrese

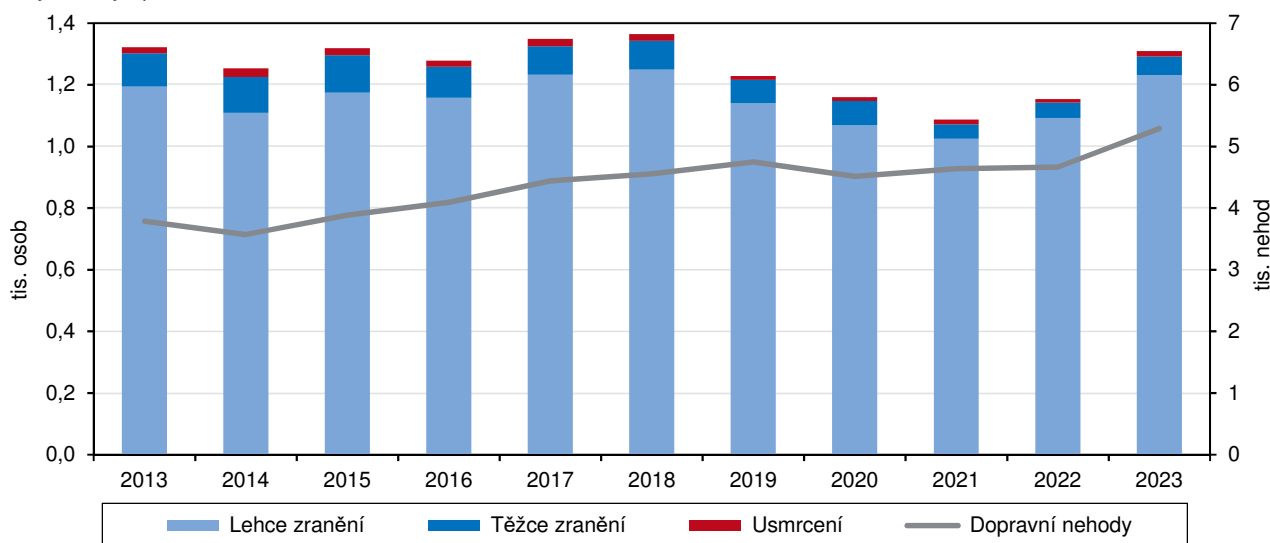
Liberec, 9,6 ‰ v okrese Semily a 8,8 ‰ v okrese Jablonec nad Nisou. V mezikrajském žebříčku je pak hodnota 11,7 nehod na 1 000 obyvatel jednoznačně nejvyšší, na opačném konci srovnání se se 4,8 nehodami na 1 000 obyvatel umístil Jihomoravský kraj. Celorepublikový průměr dosáhl 8,7 ‰.

Při dopravních nehodách zemřelo 17 osob, meziročně o 5 osob více.

Počet nehod s následky na životě a zdraví (tzn. osobních nehod) v Libereckém kraji se meziročně zvýšil o 13,5 % na 1 061 havárií. V letech 2019 až 2022 však bylo evidováno méně než 1 000 těchto nehod (nejméně v roce 2021, tj. 868 havárií), naopak v roce 2018 bylo evidováno 1 077 havárií. V roce 2023 pak na silnicích Libereckého kraje přišlo o život 17 osob (tj. meziročně o 5 osob více), v roce 2018 dokonce 21 osob. Zraněno pak bylo při výše uvedených nehodách 1 292 osob (meziročně o 13,1 % více), v tom 1 232 lehce (+12,8 %) a 60 těžce (+20,0 %).

Graf 2.37 Dopravní nehody a jejich následky na životě nebo zdraví v Libereckém kraji

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Z pohledu závažnosti dopravních nehod (počet zemřelých na 1 000 nehod) byla v kraji vykázána 3. nejnižší hodnota.

Závažnost nehod na území Libereckého kraje, měřená počtem zemřelých na 1 000 dopravních nehod, byla v rámci krajů České republiky v roce 2023 po hlavním městě Praze (1,5 usmrcených) a Olomouckém kraji (2,8 usmrcených) 3. nejnižší (3,2 usmrcených). Nejhorší bilanci měl z tohoto pohledu kraj Jihočeský (10,1 osob), přičemž republikový průměr činil 4,8 usmrcených.

Nejčastější příčinou nehody je nesprávný způsob jízdy.

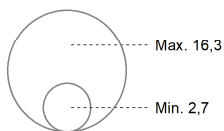
Většina nehod v Libereckém kraji v roce 2023 byla způsobena nesprávným způsobem jízdy (54,2 % nehod). U 13,6 % nehod nepřízpůsobili řidiči rychlost, 7,5 % nehod zapříčinilo nedání přednosti v jízdě a nesprávným předjížděním zavinili řidiči 1,5 % nehod. Nejčastějším viníkem byli řidiči motorového vozidla, kteří zapříčinili 72,6 % nehod. Ke 20,1 % nehod došlo při střetu s lesním či domácím zvířetem, 4,2 % zavinili řidiči nemotorového vozidla a u 0,9 % dopravních nehod byl viníkem chodec.

Na jednu nehodu v průměru připadla částka 59 221 Kč, což je v mezikrajském srovnání 2. nejnižší hodnota.

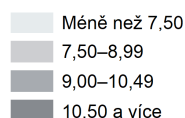
Věcné škody způsobené při dopravních nehodách v roce 2023 v Libereckém kraji dosáhly částky 313,4 mil. Kč, meziročně více o 67,9 mil. Kč (+27,6 %). Škody způsobené při dopravních nehodách v kraji obecně narůstaly, mezi roky 2018 a 2023 o 42,1 %. Na jednu dopravní nehodu v Libereckém kraji v průměru připadla škoda ve výši 59 221 Kč, což je po kraji Karlovarském (59 137 Kč) 2. nejnižší částka. Na opačném konci pomyslného žebříčku se umístil Kraj Vysočina (108 248 Kč), následovalo hlavní město Praha (95 307 Kč).

Dopravní nehody podle krajů České republiky v roce 2023

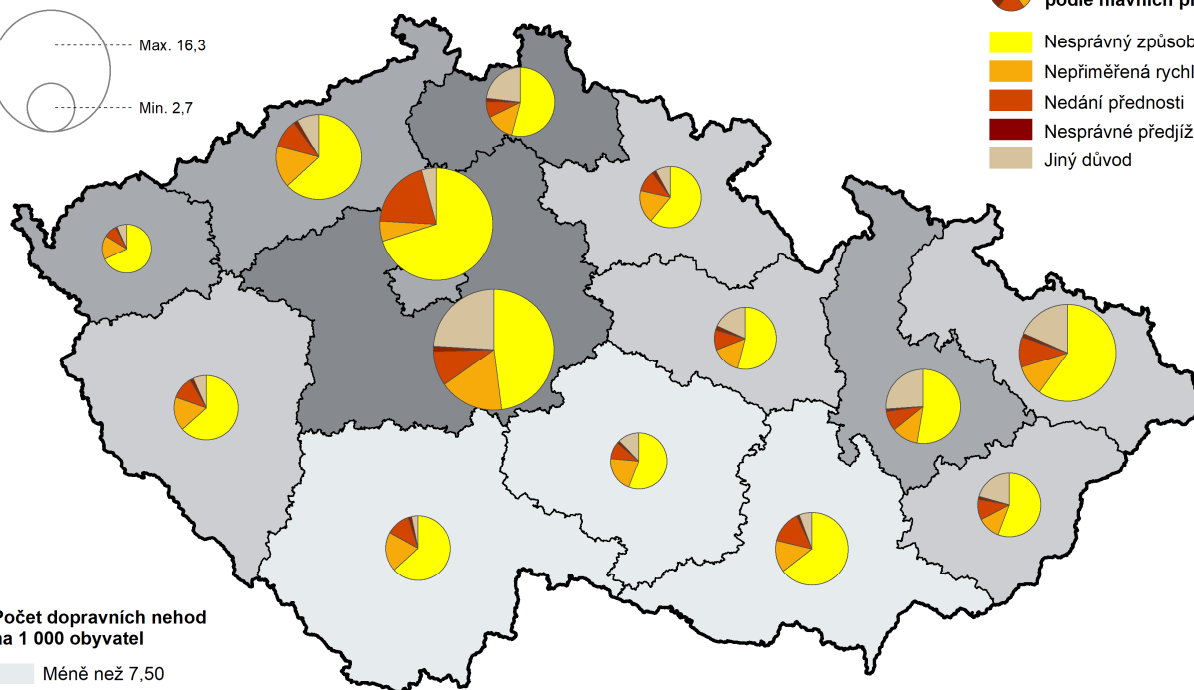
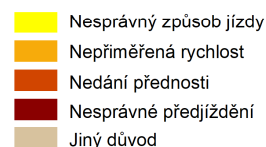
Počet dopravních nehod (tis.)

Počet dopravních nehod na 1 000 obyvatel

Dopravní nehody podle hlavních příčin

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Podíl bodovaných řidičů na jejich celkovém počtu dosáhl 7,8 %.

Obecními úřady obcí s rozšířenou působností v Libereckém kraji bylo k 31. 12. 2023 v centrálním registru řidičů evidováno 21 465 řidičů (o 1 851 řidičů více než před rokem), kteří se dopustili přestupku (trestného činu) započítávaného do bodového hodnocení řidiče. Podíl na celkovém počtu registrovaných řidičů v kraji dosáhl 7,8 %, tj. 3. nejvyšší hodnota mezi kraji. Nejvyšší podíl „bodovaných“ řidičů byl vykázán v Moravskoslezském kraji (9,6 %), naopak nejnižší v hlavním městě Praze (5,3 %). V poslední dekádě se podíl „bodovaných“ řidičů v našem kraji pohyboval v rozmezí od 6,8 % v roce 2020 do 9,4 % v roce 2014. Podíl těchto řidičů byl nejnižší v letech 2020 a 2021, tedy v době covidových omezení.

Největší skupinu tvořili řidiči se 2 „trestnými“ body.

Největší skupinu bodovaných řidičů v Libereckém kraji v roce 2023 tvořili řidiči se 2 registrovanými body (7 421 řidičů, 34,6 % bodovaných řidičů), následovali řidiči se 3 registrovanými body (4 502 řidičů, 21,0 %). Maxima 12 bodů dosáhlo v kraji 2 524 řidičů (11,8 %), jejich počet se meziročně zvýšil o 77 řidičů (+3,1 %). Nejmenší zastoupení měli řidiči s 10 body (193 řidičů, tj. 0,9 %). Pouze 1 registrovaný bod mělo 778, tedy 3,6 % bodovaných řidičů.

V roce 2023 na území kraje bylo hasiči evidováno 810 požárů.

Podle údajů Hasičského záchranného sboru České republiky počet požárů, které vznikly na území Libereckého kraje během roku 2023, meziročně poklesl o 189 událostí (-18,9 %) na 810 událostí. V dlouhodobé časové řadě (tj. od roku 2001) bylo nejvíce požárů v našem regionu řešeno v roce 2003 (1 501 událostí), nejméně pak v roce 2016 (683 událostí). V průměru pak v kraji v uvedeném období vzniklo nejčastěji kolem 900 požárů.

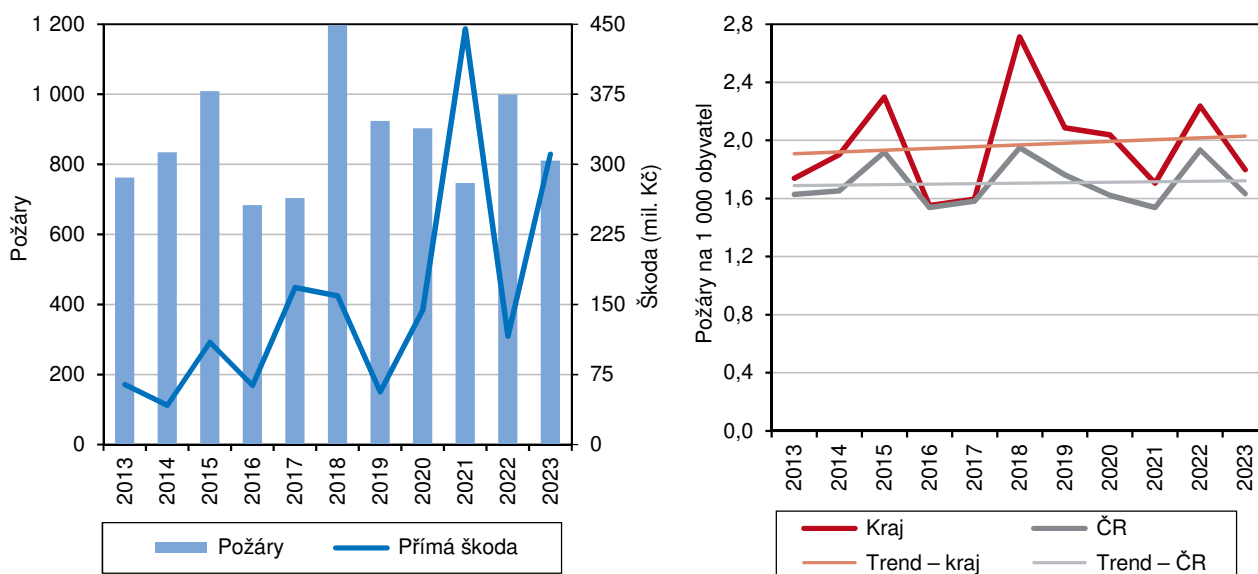
V přepočtu na 1 000 obyvatel kraje připadlo 1,8 požárů.

Přesnější pohled na četnost požárů v jednotlivých regionech nabízí jejich přepočet na 1 000 obyvatel. Z tohoto pohledu bylo nejvíce požárů vykázáno v Karlovarském

kraji (2,3 ‰), nejméně v kraji Zlínském (1,1 ‰). Hodnota za Liberecký kraj, a to 1,8 požárů na 1 000 obyvatel, byla 5. nejvyšší. Průměr za Českou republiku pak dosáhl 1,6 ‰. V rámci Libereckého kraje vzniklo v roce 2023 nejvíce požárů v okrese Liberec (335 událostí, tj. 41,4 % požárů v kraji). Naopak tomu bylo v okrese Semily, ve kterém hasiči řešili 124 požárů (15,3 %). Ve všech okresech pak počet požárů meziročně poklesl, nejvýrazněji v okrese Česká Lípa (-28,2 %). V přepočtu na 1 000 obyvatel byla situace z tohoto pohledu nejméně příznivá v okrese Česká Lípa a Liberec (1,9 ‰). Z hlediska dlouhodobého vývoje tohoto ukazatele bylo nejvíce požárů v Libereckém kraji zjištěno v roce 2003 (3,5 ‰), nejméně v roce 2016 a 2017 (shodně 1,6 ‰).

Graf 2.38 Požáry v Libereckém kraji

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

Více než polovina přímé škody v kraji připadla na požáry vzniklé v okrese Semily.

Přímá škoda způsobená v roce 2023 výše uvedenými požáry se proti roku 2022 zvýšila o 194,7 mil. Kč (+167,6 %) a dosáhla 310,9 mil. Kč. Více než polovina přímé škody v úhrnu za Liberecký kraj připadla v roce 2023 na požáry vzniklé v okrese Semily (55,3 % krajské hodnoty), nejmenší škoda byla evidována v okrese Česká Lípa (7,3 %). Od roku 2001 byla nejvyšší přímá škoda v důsledku požárů v kraji evidována v roce 2021 (445,0 mil. Kč), škoda vykázaná v roce 2023 byla 2. nejvyšší. Nejmenší přímou škodu požáry způsobily v roce 2014 (42,0 mil. Kč).

Přímá škoda na 1 požár v kraji dosáhla částky 383,8 tis. Kč.

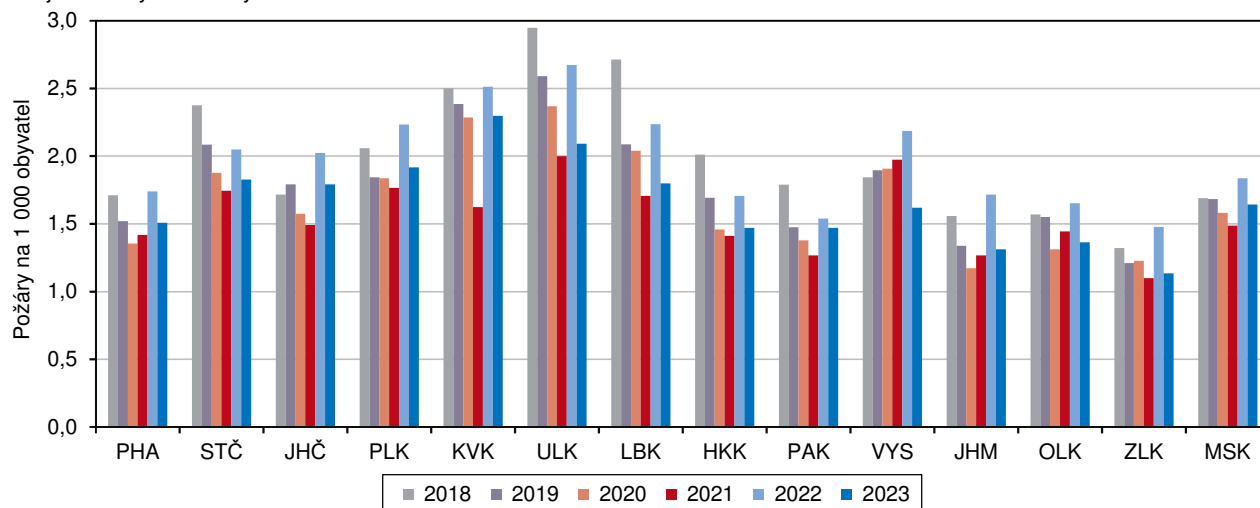
Přímá škoda připadající na 1 požár dosáhla v roce 2023 v Libereckém kraji hodnoty 383,8 tis. Kč. Nejničivější požáry byly zaznamenány v roce 2021, když při 1 události došlo ke škodě ve výši 596,5 tis. Kč. Více než 200 tis. škoda byla v průměru na jeden požár evidována kromě roku 2023 také v roce 2017 (239,0 tis. Kč). Naopak škoda v roce 2014 v případě 1 požáru dosáhla v průměru „pouze“ 50,4 tis. Kč. Z pohledu okresů našeho kraje byla v roce 2023 nejvyšší škoda v přepočtu na 1 požár zjištěna v okres Semily (1 387,2 tis. Kč) a nejnižší v okrese Česká Lípa (112,7 tis. Kč).

Uchráněné hodnoty byly 3x vyšší než přímá škoda.

Uchráněné hodnoty za rok 2023 v Libereckém kraji ve výši 926,2 mil. Kč (tj. meziročně o 130,9 mil. Kč méně) převýšily přímé škody trojnásobně. Objem uchráněných hodnot dosáhl nejvyšší částky v okrese Liberec (405,9 mil. Kč), nejnižší objem vykázal okres Česká Lípa (97,2 mil. Kč).

Graf 2.39 Požáry podle krajů

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

Při požárech v Libereckém kraji bylo zraněno 88 osob a 5 osob zemřelo.

V souvislosti s požáry bylo v roce 2023 v Libereckém kraji zraněno 88 osob, meziročně o 7 osob méně. Při požárech v roce 2023 v našem kraji zemřelo 5 osob (meziročně o 5 osob méně), všechny v přímé souvislosti s požárem. Nejvíce osob zraněných při požárech evidoval okres Liberec (37 osob), 21 osob utrpělo zranění při požárech v okrese Jablonec nad Nisou, v okrese Česká Lípa bylo zraněno 19 osob a v okrese Semily 11 osob. Požáry v okrese Liberec si vyžádaly 2 lidské životy, požáry v ostatních okresech pak po 1 oběti.